

ШЛЯХИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ.

Обговорюючи в статті "До завдань української еміграції" справу національного Конгресу в Америці - прийшли ми до висновків, що своє завдання він виконає при двох умовах:

1/коли створене Конгресом об'єднання еміграції - або, краще сказати, її національна консолідація - зіпреться не на політично-груповій, а на національно-громадській базі, і

2/коли ця національна консолідація не обмежиться Сполуч. Державами півн. Америки, а поширяться на всі інші терени й континенти, де перебуває наша еміграція.

За останніх двадцять років, на еміграції не раз робилися спроби об'єднання партійних угруповань, або бодай узгодження їх на якійсь спільній ідейно-політичній платформі. Робилися ці спроби звичайно в періодах - особливо критичних для української визвольної політики. В таких випадках, чимало українців застановлялося над питанням: чому в інших народів, партії - в рідний для нації час - вміють знаходити спільну мову та єдність для спільного чину, а наші не вміють; чому там вони виявляють здібність у певних моментах відсувати дрібне й другорядне перед основним і найважливішим - а ми ні? І не вдаючися в органічні причини цього явища - все наново пробували ліпити до купи те, що по самій своїй природі розсипається при першому дотику, та єднати тих, хто за певним фатальним законом тільки й може існувати тоді, коли навколо "гуляй-поле"... Всі такі об'єднанські спроби звичайно кінчалися невдачею, викликаючи в людей огірчення й розчарування, враз із висновками, що, мовляв, ми "незріла нація"... Але час минав, набутий досвід і пережиті огірчення забувалися, і в певному моменті знову ставалося це нездійсненне завдання - підперте старим питанням: "чому у других так, а у нас інакше".

Це саме явище бачимо тепер, коли сучасні обставини диктують українській еміграції національну консолідацію. Огорнені гарячим бажанням якнайкраще виконати свій обов'язок перед нацією, глибоко стурбовані її долею - люди доброї волі хотіли б об'єднати всіх - добрих і злих, твердих і хитких, будівничих і руїнників - в щирій вірі, що відповідальність історичного моменту, який переживає Україна, мусить чейже ушляхетнити й переродити навіть тих, в кого замість душі - трійлива їдзь, і замість мозгу - трухлява січка. Боляче розчаровувати цих щирих людей, а проте ствердимо: чергові спроби об'єднання з тими, хто органічно не може існувати в єдності, заведуть так, як і раніше. В нас знову буде "не так, як у інших"... Які ж цьому причини? Цих причин багато, і дослідження їх далеко вивело би нас за межі безпосередньої теми, яку тут ставимо.

Основної помилки допускаються насамперед ті, хто в підході до наших "партій" шукають порівнянь із політичною практикою інших націй, не узявши цілком відмінних історично-суспільних обставин, серед яких творилися партії за кордоном, і в нас. До партійної організації суспільства можна взагалі мати чимало критичних зауваг, але треба признати, що в державних націях політичні партії здебільша розвивалися, як певне реальне явище суспільно-політичного процесу. В умовах парламентаризму, вони не тільки активно включалися в суспільне життя й мали практичну можливість на нього впливати, але й були тими чинниками, що формували владу в державі. В історичному процесі, ця роль партій збагачувала їх практичний досвід, підносила на вищий рівень політичну культуру, і виховувала - при всіх їх ідейних і програмових розходженнях - внутрішню здатність до солідарності в обличчі спільного національного обов'язку. Ось чому ці партії в рідний для нації час і зараз вміють знайти спільну платформу співпраці - відложивши внутрішні порохунки на пізніше. Бо цьому навчили їх довга державно-історична традиція, політичний досвід і зрілість, та реальне відчуття співвідповідальності.

В умовах поневолення й бездержавного існування України - творення наших партій відбувалося цілком відмінним шляхом. Вони не були виразниками, а тим більше керівниками реально діючих суспільних сил, а скорше гуртами сектарів-теоретиків. Обставини ніколи не давали їм можливості розвитку й дозрівання не каючи вже про участь у кермі державою. Їх роль завжди обмежувалася тільки на опозиції до когось, чи супроти чогось. Все це фатально відбилося на ролі партій у нашій новітній історії, і на їх власному внутрішньому змісті. Мовбав

лені твердого ґрунту серед національного середовища, вони в своїй більшості стали носіями чужих/тільки переложених на українську мову/ідей і програмових концепцій. Немаючи за собою політичних традицій, без досвіду та вміння керувати суспільством - ввійшли вони в трагічні події 1917-20 р.р. Непотрібно тут знову оповідати, що з цього вийшло! Після пережитої катастрофи, перед нашими партіями було до вибору дві можливості: або піддати себе свої ідеології й програми генеральній ревізії, або усунутися на бік і дати місце новим силам. Вони не зробили ні того, ні другого! І так, скоочуючися все далі й далі по похилій площині нових помилок, сектярської заїлості й закукуріченості - остаточно загнали себе під саму домовину. Лиття-це суворий суддя! Воно нічого не дарує тим, що не хоче й не вміє його розуміти. Але й цей сумний кінець нічому не навчив партійних недобитків.

Весь трагізм цих "вождів" в тому й полягає, що вони не годні зрозуміти/як це напевно зрозуміли би на їхньому місці Льюїс Джорж, Чемберлен, Даладье, Ерліо, навіть Ельм/що їхня історична роля вже скінчена, що позаду їх - темрява довершених "діл", а спереду - тільки смерть. Озлоблені на всіх і вся, розмінявши з людських та ідейних вартостей усе, що можна було розміняти на довгому шляху політичного спекулянтства - вони по старому продовжують щось галасливо декларувати, чомусь навчати, і когось "представляти"... Далюгідне видовище!

Бо на ділі - все це тільки фікції, "дев'ятнадцятий туман" на небі! Справді - про які партії, чи політичні угруповання може бути в нас тепер мова? Кого вони представляють?! Що організують? Зв'язали - де вони?! Недавно ще існуючі краєві партії при першій поважній пробі життя, щезли не тільки без діл, але навіть без слів - коли не рахувати... останньої декларації лояльності тій Польщі, що вже валилася під ударами німецького милітаризму. Еміграційні й "партії"-це гуртом кільканадцять професійних політиків, що всякими правдами й неправдами пристроївшись при редакторстві якоїсь газети, або просунувшись до якоїсь організації - використовують свій "багатий досвід" для того, щоб морочити довірливих людей та робити з них знаряддя своїх амбіцій і особистих цілей, поки ці люди - остаточно прозрівши - не дають їм копняка. Тоді вони йдуть шукати новий "варстат праці". Так буває скрізь, на всіх еміграційних теренах, де ще збереглися ці професійні політики.

Закликати цих "лідерів" до національної консолідації?! Та це ж саме й є те, чого вони бояться, як нечиста сила співає півня перед світанком! Бо що означає ця консолідація? Суспільну зорганізованість і національно-громадську дисципліну. А для "лідерів" - це смерть! Бо ж існувати вони можуть тільки в умовах "гуляй-поля". Інша річ, коли б сконсолідувавшись - еміграція запросила їх на "вождів"... О, на це всі отті "народолюбці" й "демократи" згодні би дуже швидко! Але ж вони знають, що це нереальна річ. Бо що вони самі дадуть еміграції? Самих себе?... Це небагато...

Національна консолідація тільки продемонструє зайвий раз їх немічність і безплідність. І тому вони - за рідкими, можливо, винятками - до неї не преднаються. Не підуть вони зокрема на співвиряцю з українським націоналізмом. Бо націоналізм це здоровля нації; посилення її відборонності від усяких внутрішніх хворіб. А їм не цього треба. Національну консолідацію партійні недобитки поборюватимуть всіма засобами, не спинюючися ні перед чим, навіть перед прямим шкідництвом....

Ми вже написали були ці рядки, як наспіла вістка про становище соціалістичної "Народної Воли" в Америці, і "Союзу Українських Самостійників"/ІІ/в Канаді до національної консолідації. Воно підтверджує наші передбачення. В поставі провідників цих організацій/підкреслюємо- провідників, а не самих організацій, бо ці останні - в це віримо - напевно в більшості складаються з українських патріотів, вина яких тільки в тому, що дотепер не зуміли дати собі ради з тими "провідниками"/, отже в цій поставі - вся істота нашого партійництва: безоглядного, безпринципного, безідейного й безчесного. Бо справді, тільки цілком морально зґражені й збочені душі, тільки дикуни й психологічні варвари можуть зробити те, що зробили згадані чинники - відповівши на заклик об'єднання публічною денунціацією ініціаторів національної консолідації перед англійською й американською владами, ніби вони "фашисти" й "німецькі агенти"...

Хай застановиться й вдумается українська суспільність у ці сумні явища, і тоді зрозуміє раз на все, хто винний у тому, що "у других не так, як у нас" і чому ми не можемо ставити до наших партійних "чужих" таких вимог, які ставлять англійці до своїх Льюїс Джоржів... А зрозумівши, перестане говорити, що ми "незріла нація"/бо згадані "чужі"-це не нація!/і згодиться з тою "самою правильною" - вимогою, що справді здорове національне суспільство мусить застосовувати до цих людей не заклик об'єднання, а цілком інші закони...

Що сказати на виступ згаданих чинників? Раду на це дає наша мудра пословиця: "баба з возу-коням легше". Національна консолідація еміграції під своїм шляхом. Хіба ті сотки й сотки реально існуючих організацій, що об'єднують десятки й десятки тисяч живих, щирих людей - для того, щоби мати силу й моральний авторитет перебрати до своїх рук визвольну акцію - обов'язково потребують ще кількох спекулянтів? Лишім їх догнивати в сліпому куті, куди вони самих себе поставили. Консолідуємося не зверху, а знизу. Черпаймо свої сили не з фікції, а з творчого нутра, з здорової гущі українського суспільства.

Тому знову повторюємо: національна консолідація мусить спертися на широкій громадській базі. В цьому передумова її життєвості та здатності до чину. Заходить тепер питання - як же практично поширити цю консолідацію в усеєміграційному масштабі, і які надати їй організаційні форми? Свій погляд на це, ми висловимо в третій із черги статті - присвяченій справі консолідації.

Інж. М. Сціборський.

І.
/На консолідаційні теми/.

Ми є свідками, як в Європі, з вибухом війни, прийшов до слова в поодиноких народів найосновніший закон природи всякої спільноти - закон органічної єдності. Найсильніше промовив цей найпритаманніший із усіх гонів здорового колективного організму в народів, що є в найповажнішій ситуації - в безпосередніх акторів війни. Незалежно від раси, темпераменту, політичного устрою - воюючі народи уявляють сьогодні кожний зокрема один і той же моноліт, що як стіна об стіну, сказав би Хмельницький, вдаряють у себе в оцій одній з найбільше "історичних" воєн.

Цікаво, що навіть пропаганда поодиноких сторін не вважає надто доцільним вдумувати чи перебільшувати неіснуючі внутрішні, духові слабощі противника. Мавляки, Черчилль чи Даладіє квітують Гітлерові, що німці будуть завзято й як один му битися до кінця, німці ж рахують на всякі шанси перемоги, але - думаємо - найменше на психологічне заломання, розбрат, безголов'я серед англійців чи французів. Одна й друга сторона вбачає слабощі противника в інших площинах - суто-мілітарній, економічній чи в національній неоднородності держави противника. Зате - протилежний приклад - скільки рази хтось не враховував би Росію в пляни й перспективи, завжди ставити буде на першому місці її основне характеристичне: внутрішнє розєднання, основане не тільки в штучно "подротованім", але й у кошмарно протилежності внутрішнім і зовнішнім виді цієї "хворої людини".

Коли з вибухом світової війни 1914 р. соціалістичні партії всіх воюючих потужностей стали були за своїми урядами, то в Леніна, що жив тоді в околицях Кракова, це викликало не тільки фанатичну ненависть до цих "зрадників соціалізму", але зразу він взагалі не хотів навіть вірити, що те, що сталося, взагалі можливе. Коли він дістав берлінський "Форвертс" - назвав його фальсифікатом. Не вірив - щойно довгий час опісля переконався, що Соціалістична Партія Німеччини затвердила урядові воєнні кредити... А у Франції вимовив був соціаліст Жан Жорес в ті дні: "Не зрадимо батьківщини, не зрадімо соціалізму!"

В Москві довго не розуміли дечого й не розуміють може й до тепер. Але таксамо є нині й у найздоровіших націй певні елементи, засліплені своїми вузькими маняцтвами або просто люди подлі, духово знищені довголітньою політичною прострацією - що їх змушені або замикати тут і там у тюрми й табори, або вони йдуть на службу ворогові. Часом навіть чесні - по своєму - з собою, але й тоді є вони історичним шумовинням і нічим другим. На одиницях і групах, що в моменти такі недвозначні своїм глуздом діють відорвано від своїх національних спільнот або що не включаються активно в єдні й згармонізовані спільноти, остати мусить на завжди, яке не було б даліше майбутнє, просто п'ятно зрадників - чи це буде Кузінен, чи Штрасер, чи Торез. Бо змаг іде між націями й за бути чи не бути націй - а не в ім'я клясового інтернаціоналу ні не під гаслами династій чи конфесій. Аліанти виразно заявляють, що німецька нація після програної перестане в теперішньому виді існувати, а таксамо їхні державні мужі усвідомляють свої народи, що Гітлер не перемагає націй, він нищить їх. Отже яку формулу можуть знайти для свого "вірую" й для свого діяння ті, що опинилися поза такою яскравою сьогодні, вертикальною, національною шахівницею світового змагу?

Чи ці ствердження мають відношення і до нас? 20 років українсько-московського дужання - хіба ж затерли були вони на хвилину суть того, що діється, суть драпіжної волі московської нації знищити українську? Або в чому суть російсько-фінляндського конфлікту? А московсько-німецька спілка, чи це теж, по суті, не вислів панування вузько-національних інтересів /обох партнерів/ над всякими другими оглядами й стимулами? Та "націоналізація" світу й банкрутство всіх світово-революційних та людво-фронтських московських імперіалістичних тактик, що мали місце за останні роки - зіпхнули Москву просто примусово на позиції немаскованої національної боротьби. Робити нині світову революцію - з ким? За рік-два війни, може заломляться національні фронти, мріють на Кремлі, але зараз - марні надії. Прийшовши на ЗУЗ, москалі почали від тереблення КПЗУ і наших соціалістів і радикалів та опортуністів, союзників польської нації, бючи по всіх них одночасно з нищенням українських націоналістів, авангарду українського національного ворога. Чи можливий тут якийсь подвійний осуд ситуації?

Україна сьогодні у війні, хоча й знову в чужій війні, а не своїй. Історичним завданням нації є розпочати оцю свою власну війну. Перед нами ставить час невідхильні вимоги й закони внутрішнього й зовнішнього порядку, що й перед суверенно воюючими націями. Вимогу внутрішньої єдності, повної консолідації, кинення всіх

без решти сил на фронт змагу. І залізний закон національного "пан або пропав", закон, що диктує нам піднести енергію власної нації на висоту силової натури тих ворожих сил, що її хочуть знищити або засимілювати з своїми імперськими хотіннями, що диктує: "Хай стіна об стіну дариться, одна впаде, друга останеться". Чи сміє впасти наша стіна?

В оцю сьогоднішню грізно-вирішальну хвилину зродилося і в нас тверде хотіння найти форми національної консолідації й занехати всі гріхи минулого, що довгі роки, ба, сторіччя, приносили Україні стільки лиха. Приклади других народів повинні це хотіння якнайживіше скріпляти. В умовинах нашої бездержавности уклад нашого політичного життя нагадує радше ліберально-партійну, ніж тотально-авторитарну політичну організацію життя народу. Відомо й світові й кожному українцеві: Є в нас кілька струй і груп. Але серед цих груп ясно й недвозначно видно, хто найсильніший духово-політично на Землях, в кого найбільші дотеперішні успіхи - хто вбився на чоло духово-політичного життя нації, а хто грає поменшу роль. Найти критерій, довкола якого саме політичного центру має наступити консолідація - конечно Росі видвигнули ми, націоналісти, клич консолідації, то не для гри в піжмурки й не для фалшивих демонстрацій, а з доброю волею тісніше порозумітися з тими, в кого теж є така добра воля. Станути спільно, гармонійно, з підпорядкуванням несуттєвого суттєвому - до дальшої боротьби.

Ми були завжди і є нині свідомі, що незначна горстка одиниць деструктивного наставлення, засліплених лучезнайків і просто авантюристів стоїть на перешкоді здійснення тієї туги за підпорядкуванням усього часткового загальному, що здавна царить у серцях здорових мас українського громадянства. Ці безвідповідальні оди́нці не хочуть консолідації, бо єдність нації - це смерть їхніх жалюгідних інтересів й амбіцій. І тому в своїм праві людей чистих замірів і чистих рук мусимо видвигнути перед нацією усю каригідність поступовання тих, які саботують усяке важливе діло, які виявляються отими паршивими вівцями, що ширять усюди тільки гиду заразу!

Нації змагаються у світі, нації з десятками партій консолідується, познали всі стимули, що ставили б світогляд чи класові інтереси понад національний обовязок. Величезні проби чекають кожно націю в найближчі місяці та роки і хто хоче жити, той лічить скоро рани й стає у боеву поставу. Чи мусять українці конечно мати тих, яких в українській державі гнали б нині в тюрму, як це робиться у понад партійно сконсолідованій Франції, чи деінде. Може й так. Але тоді є річчю здорового інстинкту широкого громадянства намстатися змусити оцих ноторичних гуляйпольців замовкнути політично, а других - що виказують познаки прозріння - змусити покласти руку на серце й стукнутися в лоб!

Колись не вірив Ленін, що з вибухом війни сконсолідується буржуазні народи. Нині наші вороги, а часом і "приятелі", теж не вірять, щоб українська нація була настільки зріла й пристосувала форми свого політичного життя й своєї політичної боротьби до вимог хвилі. Є ще серед українства чинники, що піддержують цю віру ворогів. Не перецінюємо їх шкідництва, але ми свідомі того великого успіху, що його дала б повна ліквідація анархічних тенденцій на час років війни й градучого визвольного зриву. Бо, на правду, яке жалюгідне видовище справляла б наша гризня в нинішній такий важкий для України час - на сторонні сили! Гриземося - за що? Які річі не назвати б тут, ніодна з них не буде зрозуміла для тих, від яких зрозуміння для української боротьби надіємося добра. Хіба йде наш внутрішній змаг за те, хто з нас більше жертв охочий і здібний принести поневолекій Батьківщині. Єдино це було б зрозуміле світові. І коли заповонив би увесь наш політичний світ оцей етос жертви, обовязку, труду - діло консолідації було б скоро, успішно й повно здійснене!

Я. Оршан.

ЛИСТ ЗО ЛЬВОВА.

В цих днях одержано листа зо Львова, в якому автор м.ін. лише таке: "То коло нас? У нас всего хватить: навіть мила по два дека /але тільки старим членам кооперативи/. Спочатку зрівняли було золотого з рублем, а 21 грудня першого скасували зовсім ненадійно. Тепер сільські колядники журяться, бо ніде дрібних грошей, а рублів /хоч нічого майже не варті/ теж не так легко дістати. Матерії на убрання майже годі вже дістати, чоботи коло 400 рублів. Пшениця понад 100 рублів. На майбутній рік - панські лани здебільша необсіяні, а населення /армії й вояцьких родин/ прибуло понад мільйон, отже сумні вигляди... Великого розголосу наробили зо школами: всі державні, височезні програми та візитації у школі навіть зо сторони сільських комітетів. Ялинки в честь Сталіна, а велике число дітвори сидить дома, бо ніде чобіт чи убрання дістати. Обовязкові курси для неграмотних, тоді, як цілі кадри нових неписьменників виростають. Подібне в торгівлі, промислі."

УСТУПЛЕННЯ АНДРІЯ ЛІВИЦЬКОГО.

Бюлетень Українського Пресового Бюро, що його видає на французькій мові в Парижі група Андрія Лівіцького, подає в ч. 55, що внаслідок військових подій "Андрій Лівіцький, Голова Директорії, і Головний Отаман армії УНР знаходиться в неможливості виконувати свої функції".

З уваги на це положення, п. Прокопович - Голова Ради міністрів УНР - котрий мешкає у вільній країні, на підставі закону про організацію вищої влади УНР з дня 12 листопада 1920 року, який каже, що у випадку неможливості для Голови Держави виконувати свої функції, його автоматично заступає Голова Ради Міністрів - перебрав на себе дня 16 грудня 1939 року обов'язки Андрія Лівіцького.

В якості нового Голови Держави й Головного Отамана Військ УНР, п. Прокопович того самого дня "призначив п. Шульгина на пост Голови Ради Міністрів і Міністра Закордонних Справ".

Вищезгадані переміни викликані тим, що Андрій Лівіцький перебуває в Німеччині. П. Прокопович стало мешкає в Парижі.

ПРОТИМОСКОВСЬКЕ ПОВСТАННЯ НА ЗУЗ.

Підтверджуються подані агенцією Гавас інформації про те, що в районі Збаражу була переведена широка спроба повстання проти большевицької влади. В зв'язку з цим було спинене на три дні курсування потягів у цьому районі.

ГПУ розстріляно 30 українських Націоналістів.

МОСКВА СПИВІТЬ РУСИФІКУВАТИ ЗУЗ.

Київські "Вісті" сповіщають, що комісаріят освіти советської України замовив для шкіл на Укр. Захід. Землях підручники. З загальної кількості цих книжок 2000 примірників призначені для студій української мови, а 10.000 примірників для вивчення московської мови й літератури.

Нічого собі "пропорція"!... Годі сумніватися, що старання русифікувати ЗУЗ допоможуть Москві, як "мертвому кадило"...

ПАРТІЙНИКИ РОЗБИВАЮТЬ НАЦІОНАЛЬНУ КОНСОЛІДАЦІЮ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Вже подавалося, що українці в Сполучених Державках Північної Америки заініціювали скликання Національного Конгресу, що має спричинитися до консолідації української еміграції в обличчі тих важливих завдань, які стоять перед нею, як речником визвольних змагань України на міжнародному форумі. Гирий порив до цієї консолідації ініціаторів скликання Конгресу був причиною, що вони звернулися й до політичних угруповань із пропозицією взяти участь у Конгресі. На підставі довоготільного досвіду з нашою партійщиною, можна було з гори передбачати, що добра воля ініціаторів Конгресу не знайде зрозуміння партійних недобитків. Так і сталося: партійщи на хоче розбити спробу національної консолідації. В пресовому органі Організації нашого Українського Націоналізму в Америці "Україна" /з дня 19 січня/ читаємо в цій справі:

- "Справа скликання Всеукраїнського Національного Конгресу в Америці наробила вже чимало розголосу. Значить, що ця ідея відповідає вимогам сучасної хвилі та настроям нашого суспільства. Натурально, проти такого Конгресу виступають українські інтернаціоналісти всяких покріїв, бо знають, що серед величезної більшості національно думуючих українців, вони не будуть мати багато голосу в тому всеукраїнському концерті. Тому, треба до

Конгресу не допустити, треба його розбити, а тих, що його по довгих дискусіях заініціювали, треба прямо донести як "фашистів" і справа скінчена.

Таку лінію заступає соціалістична "Народня Воля" зі Скрантону, ПА. Довший час ця газета, як та ображена сваха, нарікала, що націоналісти не "хочуть єдності, виступають проти громадського порозуміння" й пр.

Коли націоналісти, кермуючись дійсною потребою скликати Всеукраїнський Національний Конгрес, почали реалізувати її, то "Народня Воля" не перестав даліше розбивати ці почини та ширити деморалізацію між вже так прибитим останньою катастрофою нашим громадянством.

На словах, то "Народня Воля" хоче такого конгресу, але на ділі, хто читає в тому два тижні допис С. Дроботія в англійській частині цієї газети про українські організації, той знає, як "гаряче" на серці лежить редакторам з "Народньої Волі" ідея одного фронту.

Що більше, ці панове спекулятивно граються словами "демократія", "громадське порозуміння", "народовластя" й пр.

Все це, що робить соціалістична кліка - демократичне, все інше, що робиться другими українськими організаціями, - недемократичне, але диктаторське, фашистське.

Коли прим. до Рачестер зідеться кілька громадян під проводом редакторів "Народньої Волі", з участю комуністів-троцькістів, то це демократично. Також є демократично кільком людям при замкнених дверях ухвалювати конгрес, говорити в імені цілої української еміграції і пр.

Колиж понад 200 організацій представлених правосильними делегатами на 8-му Конгресі "Об'єднання" виносять постанову скликати Всеукраїнський Національний Конгрес, то це вже "диктатура, фашизм, тоталітаризм". Коли ж цю ідею піддержують такі заслужені й великі організації як УНС, УНП, ОДВУ, УЗХ, СУА, МУН, - то це рівнож самоволя "фашистів".

Значить, коли 85% українських зорганізованих сил в Америці підпорядкувалося б соціалістам, то це було б на 100% демократичне. Коли ж знає тих 85% хоче, щоб ця решта послухала більшості, тоді це "фашизм", "диктатура" та "тоталітаризм"... Оце логіка "народньої Волі" й тих, що за нею йдуть.

Найкраще ще поступив вінніпегський "Український Голос" в тій справі. Він отверто так пише: "Спільний фронт? Проти кого? Невжеж проти Канади й канадійського уряду?"

Тих кілька слів аж надто основно характеризують ментальне убожество та духову корупцію редакторів "Українського Голосу", про що й шкода говорити..." -

АРЕШТИ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

Кореспондент агенції Гавас подає з Фінляндії на підставі зізнань полонених старшин червоної армії, що советська влада виарештувала в останніх тижнях багато провідників українського націоналістичного руху в різних округах Схід. Земель і передержує їх у Київській тюрмі.

Підготовляється процес.

В Україні зростають протисовєтські настрої.

ЗМАГ ГЕРОЇЧНИХ ФІНІВ ІЗ МОСКВОЮ.

Воєнні обсерватори європейської преси роблять підрахунки втрат червоної армії за два місяці війни у Фінляндії. Воєнний обсерватор англійського "Таймса" подає цифру забитих і ранених червоноармійців у 200.000. Обсерватор французького "Ле Тан", на підставі певних розрахунків, обчислює цю цифру в 150.000 людей. В грудні червона армія втратила в боях із фінами 85.000, а в січні 65.000. В цю кількість входять 60.000 забитих, 60.000 поранених і коло 30.000 полонених. Великий відсоток забитих у порівнянні з раненими пояснюється тим, що в категорію забитих входять і червоноармійці, що згинали від морозів.

Шеф повітряної оборони фінляндської армії опублікував у пресі підумки бомбардування советської авіації. За тими даними виявляється, що советська повітряна фльота, починаючи з 10 листопаду, збомбардувала 207 фінських міст і осель. Наслідки цих нападів наступні: 377 забитих, 323 тяжко ранених і 585 легко ранених... Матеріальну ушкодження також зовсім незначні в порівнянні з тою величезною затратою воєнних середників, які роблять большевики при бомбардуваннях. Советські летуни вживали такі бомби: фугасні бомби вагою 500, 300, 250, 100 і 50 кілограм.; нищивні - вагою 50, 30, 25, 20 і 12 кілограм. та запальні - вагою від 200 гр. до 10 кілограм.

За останній тиждень січня, советська авіація скинула на території Фінляндії 2.940 бомб. Втрати з фінляндського боку?!.. Забитих - 24 і ранених - 56... Спеціалісти в один голос стверджують, що советська авіація стоїть на надзвичайно низькому рівні. Летуни фахово не підготовані, матеріальна частина на низькій вартості. Дуже багато бомб узагалі не вибухають.

Війна з Фінляндією "коштує" Москву щомісяця три дивізії та вимагає вдержання на фронті 35 дивізій. В зв'язку з цим стає цікавою дислокація червоної армії на інших кордонах СРСР. Воєнні фахівці вказують, що в вздовж західного кордону й на Д.Сході большевики вимушені тримати 60 кадрових дивізій. До них треба додати ще 15 дивізій, що сконцентровані тепер на кордоні Румунії. Приходить ще під увагу певна кількість дивізій, що мусить бути залишена в унутрішніх районах СРСР. Така дислокація перевищує сили червоної армії.

Цю обставину правильно враховують закордонні чинники, погляд яких на бовздатність червоної армії й обороноздібність советського Союзу французька газета "Кандід" висловлює в наступний спосіб:

"Большевицька держава, себто той центр, що хоче кермувати силами руїни в цілім світі, перебуває в даний момент у повній владі кожної європейської держави, яка була би готова двигнути туди кілька добрих армійських корпусів". -

Французька преса продовжує пропагувати інтервенцію проти СРСР в обороні Фінляндії. В "Матен" появилася знову стаття сенатора Жана Фабрі, що займав пост воєнного міністра Франції. В цій статті Фабрі, нав'язуючися до заяв урядових чинників у парламенті про необхідність підтримати Фінляндію, підкреслює, що згадані заяви накладуть уже на Францію моральні зобов'язання.

Протимосковська кампанія все посилюється й посилюється в різних країнах Європи. Орган п. Чіана - міністра закордонних справ Італії - "Телеграф" пише:

"Советська "Правда" обкидає лайками італійську армію та італійського жовніра. Але хіба маємо ми обурюватися за це, коли маємо честь бути компатріотами італійських волонтерів, які так часто били советчиків ув Іспанії? Обурюватися можна тільки з поважних причин. Між тим люди, що представляють "Правду"/офіційний пресовий орган компартії. Наша примітка/не можуть бути трактовані з повагою. Це не люди, як ми, а тільки всього людська отара, придатна лише для розстрілів, та заслань; люди - що звикли діставати копняка ногою нижче спини"... -

Розміри допомогової акції для Фінляндії весь час зростають. Крім італійських аероплянів/з яких, як подають, фіни бомбардували советський воєнний порт Кронштат/прибуло, за відомостями "Нью Йорк Таймса" 80 англійських аероплянів. В дорозі до Фінляндії також 50 американських авіонів, що прибули вже до Норвегії. В комісії американського сената обговорюється справа воєнної позики для Фінляндії. Надзвичайно активну поміч виказує також Швеція, без уваги на дипломатичні протести Москви.

Агенція Гаваз сповіщає, що в СРСР за останній місяць дуже зросли ціни на продукти першої необхідності. Підвищення цін загалом виносить до 25%. Серед советського населення зростає невдоволення та відбуваються ексцеси з представниками влади.

РОЗПЕРЕЗАНИЙ МОСКОВСЬКИЙ ХАМ.

В цілях дальшої "українізації" - советський уряд доручив поетам Рильському й Тичині перекласти на українську мову твори... Пушкіна - відомого московського поета. Річ очевидна: це чергове "збагачення" української культури потрібне нам, як дюра в мості! Але самий факт перекладу творів "великава рускава поета" допровадить до скажености пресовий орган московської еміграції у Франції - "Возрожденіє". В літературно-критичному відділі цієї газети примішена стаття, що по своїй брутальности, ненависти й справді варварському підходу до України та її культури перевищує здається все, що дотепер писали про нас москалі різних кольорів і політичних орієнтацій. Подаємо у витягах зміст цієї ганебної статті:

- "Навіщо потрібно було большевикам знизати велику російську мову до малоросійського жаргону, рішити доводи тяжко... Хотять цього большевики, чині, але все старе, імперське, многогранне й велике заступається у них місцевим, тубільним, малим і дрібним... Немає слів вислову, як огидно спрофанований у перекладі самий зміст поезій Пушкіна, але ще більш жахливим виходить звук цього плебейського українського перекладу, що віддає хлівом та змазаними дьогтем чоботами... Наше підкреслення/Українські перекладчики переселили героїв Пушкіна - Онегіна, Тат'яну, Мазепу й Марію - до мужицької кнаїпи й придусили пушкінську поезію мазаними дьогтем чоботами... Редактор Рильський у своїй статті, присвяченій перекладові, що написана на якомусь малоросійсько-міжнародньому огидному жаргоні, намагається переконати, що переклад Пушкіна по українськи необхідні... Ні Рильський, ні його господарі не в силі зрозуміти того, що піднести українське наречіє на вищу ступінь, це значить повести його тим органічним державно-творчим шляхом, котрим ішла Росія - перетворюючи свої примітивні наречія у велику імперсько-російську літературну мову..."

В тій же статті, говорячи про советські видання творів Т. Шевченка на московській мові, "Возрожденіє" пише:

- "Як із одного боку советські люди не могли стриматися, щоб перекласти Пушкіна на малоросійське наречіє, так, з другого боку, їм необхідно було перетягнути мужицьку складню Шевченка на далеку подібність російської мови. Шевченко був ретельним мужичком... Але з віршами, які вимагають високого/культурного/розвитку, Шевченко явно не справився. Культура - це небезпечна отрута; до неї треба бути підготованим дітично, і сприймати її з діточих років дуже обережно, краплями... Шевченко не оминув долі всіх самоуків... Перетворившись зо слуги в учня мистецької академії, він почав гратися в джигуна й навіть відвідувати панські салони, але на старості літ знову примітизувався, натягнув на себе свиту й чоботи з дьогтем..."

Ось таке становище до нашої культури займає розперезаний московський хам! Цікаво, що на це скажуть деякі наші гетьманські, есерівсько-соціалістичні та інші приклонники "братського рускаво народу", які й нині не від того, щоб творити з ним "Союзи Трьох Русей", шаповалівські "Ліги Сходу Європи", і тд?!

Ствердуємо: поставити московських хамів і варварів на належне місце та змусити їх шанувати нас, зможуть тільки середники, що єдині імпонують психиці москаля й є для нього зрозумілими, це - батіг і куля!

ГОЛОС МУДРОГО ЧУХИНЦЯ.

Французький письменник Анрі Массіс видав нову книгу "Тридцятилітня війна./1909-1939/". В цій книзі багато уваги присвячено Росії, яку Массіс вважає країною варварською, що немає нічого спільного з Європою. Письменник доводить, що московський нарід - це нарід без історії. "Історія - пише він - народу не складається тільки з ланцюга подій, що чергуються в часі. Це також ланцюг ідей, що закорінюються в душі народу. Треба, щоб у народі жив конкретний принцип, конкретна думка, які розвивалися б у подіях і надавали їм внутрішній зміст."

Саме цих процесів Анрі Массіс і не добачує/цілком слушно/ в історії московського народу.

ЛЕКТОРАТ ЗАКОРДОННОЇ ПРЕСИ.

СССР-Фінляндія-Німеччина-Близький Схід.Дойче Альгемайне Цайтунг з 31 січня.

"Гага. Згідно вісток, які наспіли цими днями з Лондону до невр. країн, заду...
 е Англія в найближчому часі вислала більшу кількість добровольців до Фінляндії.
 Англ. уряд виніс це рішення вже давніше і тепер кажуть, що "добре озброєні до-
 ровольці" вирушать в березні до Фінляндії. Щоб обійти всякий спротив з боку с-
 ндинав. держав проти переїзду добровольців, узброють їх щойно у Фінляндії. Лонд.
 кореспондент "Гет Задерланд" підкреслює, що уряди зах. потуг вповні свідомі то-
 го, що висилка добровольців, яких Росія не визнала б іменно добровольцями, зможе
 довести до отвертого розриву з СССР".

Газлер Чакріхтен з 4 лютого.

"Берлін. Тут стрічають з великою увагою вістки з Швеції, що зах. потуги хочуть
 вислати до Фінляндії польські частини в силі 100 тисяч люда... Тут підкреслюють,
 що висилку справжніх франц. військ. частин треба б зовсім інакше оцінити ніж той
 плян, бо в поляках треба б добавати справді тільки добровольців, що в аргументо-
 вують знову тим, що в відношенні до німецько-поляків взагалі не існує більше с-
 креслення "Польща", "поляки"."

Газлер Чакріхтен з 1 лютого.

"Штокгольм. Факт, що Німеччина дальше заступлена дипломатично при уряді в Гель-
 сінках, коли комуніст. протиуряд Кузінена в фінл. кордонній місцевості Терійоки
 не визнаний ніодною державою, справляє для сов. дипломатії видну неприємність.
 Москва намагається цей неприємний факт вирівняти все новими демонстраціями сим-
 патій для Кузінена з боку різних організацій у світі".

Іль Джорнале д Італія з 2 лютого.

"Гельсінки. Згідно деяких інформацій, викрили в Росії **нарткову** революту й заареш-
 товано численних старшин, між ними двох генералів в Ленінграді. На місце Вороши-
 лова прийшов ген. Блюхер, військ. командувач Дал. Сходу. Згідно кореспондента од-
 ного британського щоденника, Ворошилова зліквідували на гострий наказ Сталіна.
 Політ. комісар армії Мехліс, один з фаворитів Сталіна, заатакував і жорстоко
 скритикував в "Красній Звезді" воювання й політику Ворошилова чи то в відношенні
 до операцій в Фінляндії чи то відносно трактування старшин".

Газлер Чакріхтен з 31 січня.

"У фінл. гол. квартирі. Генерал Мерешков кермує операціями вже тільки номінально,
 коли фактично перейняв нач. командування маршал Будьонний".

Іль Джорнале д Італія з 7 лютого.

"Лондон. Закорд. обсерватори на фінл. фронті прийшли до переконання, що сов.
 летунство далеке від того, щоб бути оцим невичерпальним колюсом... Ці обсервато-
 ри, цитовані газетами Дейлі Телеграф і Дейлі Експрес, твердять, що 60 % 4465 с-
 апаратів давні й перестарілі. Крім того летнича продукція СССР постійно погіршу-
 ється з 1937 року, після відомих чисток. У Фінл. Росія втратила вже 250 літаків".

Газлер Чакріхтен з 6 лютого.

"Численні німецькі безбожники, що після приходу до влади Гітлера втекли були до
 СССР, бо їм грозив арешт, дістали повідомлення від нім. амбасад в Москві, що
 мець. уряд думає зрестися карного поступовання супроти них, коли вони доброві-
 но повернуть... Разом вертає 112 осіб з жінками й дітьми назад до Німеччини. Рос.
 безбожники пояснюють цю амністією особистим листом Сталіна до Гітлера".

"Лондон. Два нім. кораблі, пливучи з одного балт. порту, взяли на поклад на не-
 водах на північ від Осльо двох норв. льотсе. Показалося, що кораблі були налад-
 вані артил. й малокалібр. муніцією для рос. частин б. Петсамо й Мурманська - я
 це подає штокг. кореспондент "Дейлі Телеграф". Ця німецько-рос. співпраця трив
 найменше вже від місяця... 15 рос. підв. човнів має бути виміняних за один нім.
 кружляк й один корабель-матку. Нім. бажає дістати підв. човни, Росія ж потребу
 більші нім. флотні одиниці, щоб направити втрату кружляка "Кіров" й двох, пош-
 джених фінами, боевих кораблів. Коресп. подає далі, що є докази вживання москал
 на арктичнім фронті в Фінл. німецького воєнного матеріалу".

Газлер Чакріхтен з 7 лютого.

"Лондон. Летуни півн. рос. летунства, що стоять в Мурманську в силі 2 полків
 120 літаками, заховуються зовсім інакше, ніж летуни на півдні. Вони не тільки
 ди зручніші в скиданні бомб, як це показалося в Рованіемі, але вони поповнюють
 завжди, коли їм грозить полон, самогубство. Їх тіла нордійської, не російської
 будови. При них нема теж ніколи ніяких документів ідентичности. Росіяни ж під-
 ються радо, коли не бачать ніякого виходу. Фінам стало ясно, що розходиться ту

не про росіян, і ця інтервенція Німеччини викликала серед фінів велике роздривлення.

"Іль Месаджеро" з 6 лютого.
"Етокгольм. Астонблядет" повідомляє з Ковна, що призначено багатьох сов. комісарів до військ. округу Кавказу. Ця висилка політ. комісарів вказує, що Кремль побоюється війни на Ел. Сході. Крім того переписують напр. старшин і воєнків, що знають різні мови й діалекти Малої Азії".

Іль Месаджеро з 1 лютого.

"Гельсінки. Потверд ується, що Василь Волотов, керівник рос. цивільної авіації й свояк рос. комісара закорд. справ, прибуде небаром до Берліна, щоб підписати договір у справі широкого зорганізування воздушного торговельного обороту між Німеччиною й СССР; це є конечним зогляду на хаос в сов. сухопутнім транспорті".

Іль Месаджеро з 5 лютого.

"Каіро. Газета Аграм друкує кореспонденцію свого репортера з Кабулю, який підкреслює, що не зважаючи на всі дementі, Афганістан реалізує зусильно свої плани воєнної підготовки країни. Заг. мобілізації ще не задекретували, але є в ході частинна мобілізація... Тисячі молодців, рекрутованих в усіх провінціях, приходять до казарми й вчать вживати модерної автоматичної зброї. Все разом вказує, що Афг. не хоче дати заскочити себе можливій рос. інвазії з наміром заатакувати Індії".

Німеччина й нейтральні країни.

"Іль Месаджеро" з 1 лютого.

"Тут панувало вчера й нині певне занепокоєння політ. характеру, викликане безконтрольними голосами. Сьогодні вечір приносить цікаве вияснення дві газети, ймовірно інспіровані. Розходиться про чутки, що німці сконцентрували вісько в околицях берегів Балт. моря, про що говорено в звязку з заливом посольства Зед. Держав до америк. громадян, щоб покидали Швецію й з пресіями Англії на Швецію, виявлені в промові Черчіля, щоб втягнути її у війну".

"Іль Джорнале д Італія" з 2 лютого.

"Льондон. Паризький інформатор Дейлі Гералд-у пише, що не зважаючи на дementі, відомо компетентним кругам у Парижі, що в останніх 4-5 днів сконцентрували німці не менше 3 дивізії в Каринтії, де стрічаються автрійський, югосл. й італ. кордон. Метою цієї концентрації було дати мовчазливе упімення учасникам Балт. конференції Пестер Льюйд з 30 січня.

"Коли нім. заводи мали б Румунію постачати зброєю й ін. воєнним матеріалом, домагається Нім., щоб переорганізовано великі рум. заводи в Решіца й Брашов та узгоджено їх продукцію з продукцією заводів ім. Герінга. З нім. боку домагаються, щоб цю переорганізацію розпочато негайно. З кінцем березня, коли розпочнеться правдива війна на заході, були б рум. збройні заводи вже так далеко, що змогли б працювати вповні рука в руку з нім. збройною індустрією".

Різне.

Базлер Нехріхтен з 1 лютого.

"Прага. Кол. чеський шеф штабу ген. Нойман утік разом з комісарем цін Нечасом до Франції. Від початку року втікло з краю 20 чехів, здебільша кол. старшин, що займали менше або більше важні пости. 79-літній др Шамаль, кол. шеф кабінету пре. Месаріка, заарештований, бо його запідозрюють, що оставав у звязках з тайною організацією чеської опозиції".

"Париж. В офіц. публікації поль. уряду кажеться, що німці від часу окупації поль. вбили яких 13 тисяч поль. інтелігенції. Між жертвами знаходиться 32-літній проф. Дембінські й найвизначніший зоолог Польщі проф. Седлецькі".

Базлер Нехріхтен з 2 лютого.

"Париж. Як повідомляють з Парижа, вступив князь Ітаремберг в ранзі старшини пікети у французьку армію".

Базлер Нехріхтен з 4 лютого.

"Льондон. Підчас п'ятницевої вечірньої авдиції в празькому радіо прийшло до зненадного інциденту. Висилано слуховище в чеській мові й нагло почав один з акторів співати чеський національний гимн. Решта акторів мовчала. Після одної хвилини перервали авдицію й ще яких дальших 3-4 хвилини мовчаво празьке радіо. Без ніякого пояснення заповіджено після, що на місце слуховища буде відчит про арктиду. Чеські круги в Льондоні припускають, що актора засудять на смерть".

"Базлер Нехріхтен" з 6 лютого.

"Етокгольм. Скарга естонського уряду про сильний обстріл одного ест. літака російською воєнною флотією в поближі Талліну дочекалася відповіді моск. мін. закорд. справ, яке пояснює інцидент як непорозуміння, але одночасно тведить, що ест. авіації не повинні були засадничо перелітати порту в час приявности сов. кораблі".

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ.

В попередніх статтях ми висловили переконання, що започаткована в СДПА /Сполучених Державах Північної Америки/ спроба національної консолідації виправдає себе тоді, коли не обмежиться локальними рамками, а пошириться на всі інші терени й континенти, де перебуває наша еміграція.

По своїй часельності й захованим у ній можливостям - українська еміграція уявляє з себе поважну силу. І то силу - під національним, духовим і суспільним оглядом здорову й творчу, коли /повторимо це ще раз із притиском/ не змішувати самої еміграції з її пересвареними й здеморалізованими послитикантами. Завдання тільки в тому, щоби цю силу урухомити й зробити її здібною до узгідненої, плянової акції.

Іде отже мова не про марну витрату часу для фіктивних "обеднань" різних "мертвих душ", а про консолідацію навколо спільної мети соток тисяч живих людей - розкинутих волею долі по цілій кулі земській. І то про таку консолідацію, яка реально /не на папері!/ змогла би змобілізувати їх духово й організаційно, та поставити на службу Української Нації - в цей рішальний для неї час. Поважне це завдання, що у випадку його успішного довершення може справді набрати значення історичної дії! Бо ж не треба багато доводити, які величезні прислуги визвольній справі може в даних обставинах віднести українська еміграція - коли ідейно й організаційно викажеться на висоті завдань, що стоять тепер перед нею. Але саме тому, що справа стоїть не в площині старих спроб ліплення фіктивних "обеднань", а широкого пляну зєдинення національних сил - заходить питання: які ж організаційні форми надати цій консолідації, щоби зробити її життєздатною й здібною до чину?

Хибно уявляти собі ці форми у вигляді якогось адміністративно-централістичного обеднання еміграції й настановлення над нею "центру" /люблять у нас це слово!/, що мав би висилати "накази" то до Канади, то до Бразилії, то до Манджурії, Франції чи Болгарії... З такими способами "кермування", цей центр перетворився би у фікцію вже на другому місяці свого існування, а вся його діяльність звелася би до марного псуття паперу. Бо умови життя й діяльності нашої еміграції на поодиноких теренах і континентах так складні й різноманітні, що кермувати нею на підставі якихось загальних організаційних схем, чи розпорядків, неможливо. А, що найголовніше - і непотрібно.

Ми не без підстав часто нарікаємо на еміграційні відносини, і слушно критикуємо їх шкідливі прояви; але все ж треба признати, що за останніх десять років процес оздоровлення й упорядкування цих відносин поступив дуже далеко. Щоб згодитися з цим твердженням - треба лише згадати перші роки еміграції!! Більшість того всього, що було чужим, випадковим і неорганічним ув її житті - зникло з його поверхні, а коли ще й існує, то тільки десь з боку, без значної ролі й впливів. Навіть без плянових спроб загальної консолідації, переважна більшість еміграції на всіх теренах ув основі вже майже закінчила своє зосередження навколо організацій, що зуміли довести свою життєздатність і конструктивність. Новий почин національної консолідації зможе дуже корисно вплинути на дальше завершення цього здорового організаційного процесу.

Але його мету ми бачимо не в бюрократичних і нездійснених спробах втиснути нашу еміграцію /без уваги на особливості її територіяльного розпорощення/ в якісь шаблонні організаційні форми, і не в творенні палерових "центрів", а в тому, щоби узгіднити й оформити її національно-визвольну акцію одним ідейно-політичним пляном - незалежно від того, де ця акція переводитиметься. Саме в цьому й полягають сучасні рішальні завдання національної консолідації українства закордоном.

Вагу цих завдань правильно зрозуміли провідники нашої еміграції в СДПА. І використовуючи більше сприяючі, ніж на інших теренах, обставини, серед яких вона там перебуває - вирішили скликати Національний Конгрес. За цей почин належить їм признання від цілої української суспільности, бо при правильному підході й розумінні цілей Конгресу, він відіграє в обеднанні українських сил дуже велику роль.

Кридричні й організаційно-технічні перешкоди справді не дають змоги надати Конгресові всееміграційний характер в тому розумінні, щоби він формально

обєднав українські організації й поза СДПА. Але ці перешкоди можна - мимо всіх труднощів - остаточно оминати. Іде ж нам не про об'єднання еміграції на мертвій букві статуту, а про координацію її творчих зусиль у праці для національного визволення. Формально, Конгрес охопить тільки еміграцію в СДПА, але як для нашого громадянства, так і для зовнішньої opinio його в с е у к р а - і н с ь к и й характер зможе виявитися в тому, що організації та їх об'єднання на інших теренах і континентах зложать на Конгресі свої офіційні декларації с л о з г і д н о с т и з його рішеннями. В цей спосіб Конгрес стане форумом маніфестації ідейної, організаційної й політичної єдності української еміграції, а водночас із тим чинником, що зв'яже її в одну цілість силою внутрішньої солідарності. Поруч із цим, на окремих теренах еміграції вживатимуться дальші організаційні заходи в напрямі завершення національної консолідації.

Але треба здати собі справу, що заманіфестована на Конгресі солідарність матиме реальне значення тоді, коли зможе виявлятися в чині. І тут підходимо ми до кінцевого завдання, яке стоїть перед Конгресом і цілою консолідаційною акцією. Полягає воно у виробленні сильних і гідних позицій для української визвольної політики на міжнародному полі; в систематичних заходах, щоби події знову - як колись - не перекотилися понад нами, і щоб про нашу долю знову не рішали інші - без нас! Хто в сучасних умовах, коли майже вся Україна здушена чоботом Москви - може перебрати на себе цю історично-відповідальну місію, як не еміграція? І як зможе вона її успішно виконати, коли не виявить максимуму ідейного, організаційного й політичного напруження; коли - зокрема - в своїй конструктивній більшості не спроможеться стати в обороні рідної землі, як один муж?!

Проте тисячі поодиноких, хоч і сконсолідованих навколо спільної мети, українців не можуть безпосередньо виступати перед світом ув обороні інтересів Батьківщини. Не зможуть цього робити навіть окремі організації, бо таке завдання буде їм понад силу. Натомість зможе його піднятися ціла сконсолідована еміграція через окреме - призначене для цієї мети - репрезентативно-політичне тіло, яке ми називаємо Українським Представництвом.

Як же до цього дійти? Найбільш практичним і доступним до здійснення нам видається наступний спосіб.

Конгрес у СДПА покличе до життя провідний орган для місцевої еміграції. Цей орган виділить із себе спеціальну делегацію, яка в сполучі з подібними ж делегаціями від центральних організацій на інших теренах /Канада, Аргентина, Бразилія, Європа, Далекій Схід/ сформує згадане Українське Представництво, як єдино умандатований чинник для ведення визвольної акції в політичних центрах світу.

Створення Українського Представництва й буде найбільше практичним і ефетивним завершенням національної консолідації. Не зв'язуючи поодиноких частин еміграції формальними й малореальними статутами, залишаючи їх самостійними в унутрішньому житті та організаційній діяльності на місцях - воно водночас /через своїх делегатів/ зробить їх співучасниками великої місії й надасть цим частинам характер одної духової й політичної цілості.

Сперте з одного боку на сконсолідовану українську еміграцію, а з другого - на ті сили, що провадять визвольну боротьбу на окупованих землях - тільки таке Представництво матиме реальну змогу, моральне право й політичний авторитет для гідної репрезентації української справи та оборони її інтересів на міжнародному форумі.

Організаційна ціль національної консолідації буде досягнена. А з цим придуть на чергу її зовнішньо-політичні завдання, які ми обговоримо наступним разом.

Инж. М. Сціборський.

В ОБЛИЧЧІ ІСТОРІЇ.
/На консолідаційні теми/.

II.

Ми надто безпосередньо захоплені крутішем сьогоднішнього дня, цей день не холодно розцінена історія для нас, а ставання велетенських перемін, що супроти них нам важко іноді знайти перспективу. Але зокрема українству закордоном легше слідкувати за тим, що пишуть на заході Європи про наш європейський Схід і почути, що говорять про нашу й посвячену з нашою справою вдумливі люде в широкому світі, та легше впорядкувати собі поодинокі фрагменти ситуації довкола нас - в одне історичне ціле. І свідомість того, в які переломові часи живемо та як на волосинці висить наше ясне, або лихе майбутнє - повинна би викресати в нас більше енергії й більше природньої опаности в небезпеці, чим досі.

Це вперше в історії станув сьогодні германський світ такою твердою ногою перед ворітьми сходу. В цьому світі пульсує грандіозна динаміка. Нинішня Німеччина хоче створити розлогу й міцно приборану до рук континентальну імперію. Правда, воєнний конфлікт, виглядало б, ведеться за "панування над світом", отже за те, чи Німеччина не мала би перебрати ролі Бритійської імперії в гльобальному, понадконтинентальному змислі. Але це при нинішньому стані річей відповідає хіба відомій формулі: "Прямувати до неможливого, щоб досягнути можливе". Бритійської імперії не розбити нікому в одній війні - коли б це було взагалі можливе, то на це треба багато воєн і багато років. Гітлер іде хвиливе з Росією, бо це треба було йому спочатку для того, щоб відстрашити західні потуги від війни, а тепер - щоб пробувати звернути вістря московської експансії в сторону британських посілостей і сфер впливу в Азії. Але що Москва за такі небезпечні справи ледви чи здібна нині братися - то її вартість для Гітлера в економічній підмозі /досі дуже марній/, сяк-так критих плечах на сході й у дальшому шахуванні Британії. Зокрема теж на руку німцям внутрішньо-розкладова робота большевизму в Бритійській імперії.

Конфлікт на заході може довести навіть до поразки Британії в Європі, але де є в світі потуга, що загрозила й "окупувала" би Канаду, Австралію, Судан, південну Африку, а навіть хоча б й Індію? Здається нам, що роля, яку резервують собі Зєдинені Держави П.А. в тій війні, є саме - в критичний для альянтів момент охоронити найважливіші їх заморські території /коли існувала загроза німецької окупації Голляндії, америк. фльота виплила на води нідерляндських Індій! / і допомогти в протиударі. Можна тому зо значною дозою певности твердити, що Німеччина не піде на розв'язку конфлікту на заході й тільки на заході, а вже ніяк не на морях і заморських кольоніях. В момент значнішої перемоги на західньому фронті, німці, рахуючи на хвиливе послаблення ворога, рушили би зо забезпеченими плечима /відоме "рікендекунг" - на схід. І щойно опинившись й устabilізувавшись десь на Кавказі, була би Німеччина стратегічно економічно потугою, що змогла би мріяти про дальші успішні удари в Британію на близькому й середньому Сході. Це не є схоплені з повітря фантазії - це є ходи думок, що з ними освоєні західні альянти. А коли йде про дальші висновки що торкаються й нас, то в цих країнах нерідко міркують так :

Росія, "єдина, неділима Росія" - вона програвала нераз різні війни, але взяти себе, розбити, вона не дала досі нікому. Гітлер чи його наступники підуть на схід, бо без цього Німеччина ніколи не буде настільки могутня, щоби досягнути за панування над світом. Так само вона може піти зрештою на схід у випадку безвихідности західньої війни, або з наближенням катастрофи - надолужуючи всю даремну витрату енергії проти заходу, чи ризикуючи перенесенням театру протибритійської війни в Азію, щоб так послабити напір альянтів на заході. І ось в тій Росії, яка боїться заціпатися з Британією, і яку заатакує Німеччина, є боротьба поневолених націй, є тенденції відокремлення, які, зреалізовані, послабили би Росію, ба, які так чи йнакше може, коли хоче - завтра чи позавтра - підхопити Німеччина. Яке може бути становище ворогів Німеччини до цих тенденцій?

Дві передумови вчинили б напр. з українських визвольних змагань фактор що до нього поставилися би прихильно Британія й Франція та другі нинішні, чи завтрішні вороги Німеччини в світі. I. Коли б українська сила була вже

сьогодні така значна, що можна би спертися на неї й разом із нею вдарити по Росії, як хвилевому союзнику Німеччини, та позискати на сході нову протинімецьку силу, і 2. коли би бодай існувала певність, що Україна успішно протиставить ся напоріві германського світу на схід в моменті, коли цей напір перейде межі Сяну. Це є проблематика, як її вміє схоплювати захід - "ан профон" і в перспективі на даліше майбутнє.

Правда, українську проблему можуть на заході актуалізувати в різних кон'юктурних і часткових аспектах, але це не те, чого може бажати собі відповідальна українська політика. Правда, можна рахувати теж на скору поразку Німеччини на західньому фронті, новий Версай, три чи чотири держави на місці теперішнього Райху й похід переможців проти Росії... Можна рахувати й на це, але конечно брати під увагу й інакший, не надто простий, зворот справ. Бо його беруть під увагу й англійці й французи. І на тлі такого, мало сприятливого стану річей, ми запитаймо себе: наскільки зріло стрічаємо ситуацію й наскільки конечно, чи не конечно добути на найбільші зусилля, або вдоволятися в такім складнім положенні півзаходами, традиційною недорослістю до моменту й знаменитим "якось то буде"?

Славянський світ досі ганебно списався в обличчі німецької експансії, і на заході мало, дуже мало респекту для цього світу. Там здають собі справу теж із усіх слабощів Росії, але рахують бодай на російський простір і число. Яким робом мали би на оцьому заході нагло, без недвозначних, переконливих доказів - повірити, що українці, бездержавний нарід, куди йнакші від других славян? Доказів дайте, ситуація за поважна, щоби любити вас задля ваших гарних очей; доказів дайте нам, що ви нам потрібні, що ви розумієте, чого вимагає від вас історія - кричить до нас уся постава тих, на яких симпатії нам нині залежить.

Збираємося давати ті докази - тут на чужині м.ін. у формі консолідаційної акції. Гадаємо, що ті з українців, що саботують цю акцію /говоримо про людей характерних, а не просто зрадників і політичних злочинців/, не завжди відчувають, про що воно властиво в світі, довола нас, іде. Інакше важко зрозуміти їх смішно-пишну впертість володарів на своїх еміграційних подвір'ях із уявою, що напр. двочленний еміграційний "уряд" спасе Україну. За консолідацією поважна хвилина не знищить до решти нашого гуляйполя. Можливо, що, коли сторонні сили не схотіли би нас зрозуміти, не потребуватимуть навіть заявити нам, що не хочуть нас, а зневажливо вимовлять: ви навіть і нині ще кусаетесь як зграя скажених собак - якже ж брати вас поважно?

Коли би консолідація не мала стати доконаним фактом, то це було би тим-більше непростиме, що фактично немає, здається нам, ніяких поважних об'єктивних причин для того, щоб серед українства існувало "кілька політик". Становище й поведінка Москви настільки недвозначні, що для "радянськості" немає основ, хочби як запопадливо за ними не шукав і якими діалектичними засобами не узброювався б. А коли хтось хоче дарувати польському еміграційному урядові 7 млн. західніх українців /яких, до речі не думає полякам дарувати навіть антанта, як говорять про це різні заяви в Лондоні/ і через те "не може" почати говорити тією політичною мовою, якою говорить домінуюча більшість українства - то..... справді немає слів на полеміку з ним! Врешті - може різні світогляди, різні уявлення щодо майбутньої української держави є вирішальними перешкодами для консолідації?

Мусимо тут ствердити об'єктивний факт, що духовий вплив українського націоналізму за 10 років його організованого діяння позначився в незатертий спосіб не тільки на думанні й відчужанні найширших шарів українства, але й на програмах різних українських політичних груп. Те, що дістало в них право громадянства за останні роки, було в них колись нерідко на чорній лісті. Бачимо ми, націоналісти, цю еволюцію не зо злорадною охотою пригадувати її повсякчасно всім і вся. Ми були завжди й є свідомі, що український націоналізм це історичний процес уздоровлення й росту нації - процес, що пішов з одного боку шляхом нової організаційної конкретизації /повстання й діяння ОУН/, з другого ж - духового наближення давніших українських течій до української націоналістичної ідеї. Це наближення пішло в багатьох випадках вже й поза чисто духову сферу. Щоб не говорити теоретично, ставимо питання впертим противникам консолідації: як вони пояснять можливість того, що Уряд Карпатської України станув уже тому близько рік на шлях дальшої визвольної боротьби спільно з організованим українським націоналізмом? Або як вони пояснять те, що після розвалу Польщі майже всі більше

й менше чільні західньо-українські діячі різних груп, опинившись закордоном, вважали вповні самозрозумілою річчю, що їхня дальша діяльність піде єдино й тільки в тісній порозумінні з українськими націоналістами? Є багато річей настільки очевидних і самозрозумілих, що про них аж годі багато говорити, щоб - маючи добру волю переконатагорстку - не наразитися на закид багатьох-багатьох : пощо, мовляв, переконувати оцих непоправних еміграційних качиків, що хіба кплять собі з ідей й хотіння всієї нації, реальної нації?

Накінець хочемо підкреслити ще раз одне кардинальне питання з закордонно-політичного аспекту нашої консолідаційної акції. В декого ця консолідація стає надто легко панацеєю на наші зовнішньо-політичні труднощі : мовляв, буде консолідація, буде репрезентативне тіло і справа розв'язана - світ зрозуміє нас, пошанує нашу ласкавість найти спільну мову для виложення наших домагань - і "українська проблема" опиниться на зеленім сукні всіх міністерських столів. Немає надто багато підстав аж до такого оптимізму - вище вказано на деякі труднощі скорої актуалізації української проблеми. Коли отже те самопевно очікуване не станеться, або не станеться відповідно скоро - може зайти криза консолідації, бо піднімуться голоси : що вона нам помогла? або - самі були би зробили краще. І тому ми, націоналісти, так сильно підкреслюємо, щоб консолідаційна акція була, по можності, глибінним ідейним процесом. Щоб не була механічною обеднанщиною, а розпалила нові енергії для невсипучого й упертого труду на роки. Щоб була справді духовою консолідацією довкола однієї, історично діючої вже від років, освяченої кровю найкращих - ідей. Не консолідація в ім'я консолідації, а консолідація в ім'я віднайдення всієї нації в ідеї українського націоналізму. Оцей новий ідейний порив випалить однаково гангрину отаманії, як і створить сприяючу атмосферу для поєднання всіх тих здорових сил, що досі ще не нашли були шляхів до себе. Тільки така консолідація зможе перетривати всі й найважчі проби, бути постійно плідною й залишитися чимось більшим, як дрібним епізодом в ходах-переходах "еміграційної політики".

Я. Оршан.

НА ХОЛМЩИНИ.

З м. Холма зачала доходити закордон тижнева газета на українській мові, що зветься "Холмські Вісті". Видає цю газету німецька військова команда м. Холма, але в її редакції ангажовані й українські співробітники/як із місцевої інтелігенції, так і емігранти з Галичини/В одному з чисел, ці співробітники пишуть :

"Не легка справа й з подаванням вісток про українське життя. Раз, що як на цей маленький часопис, то скупі в нім місця. Ми мусимо наперед містити всі німецькі статті, бо Видавництво цього часопиту й Редакція його німецькі. По друге, при теперішній тяжкій комунікації, де немає ані пошти, ані правильної залізничі, то дуже тяжко своєчасно довідатися, де що діється. Дізнаємося тільки при нагодах. Тому дуже просимо вибачити нам, що в цих перших числах ми не могли вповні задоволити Вашого голоду на українське слово й українські вістки..."

В другому числі, ці співробітники пишуть :

"Зневіра не сміє вкрастися в наші душі. Пернживаємо час великої проби... Не марнуймо ж ні одної хвилини на пусті балачки й нудьгування... Кожний хай стане в першу позицію з ряду... Не поступаймо, як діти, не шукаймо опікуців, не чекаймо на їхню опіку, а не одержавши її - не попадаймо в зневіру... Ми самі повинні виказати свою ініціативу, творити для себе варстат праці... Залізна послідовність повинна бути невідлучним нашим товаришем у праці. Тож понад усі злидні й негоди хвилі спрямуймо свій зір у далечінь до нашого вимріяного ідеалу й ступаймо вперед. До праці!"

На Холмщині й Підляшші створився Український Центральний Комітет, який видав обіжник такого змісту :

"Український Центральний Комітет Холмщини й Підляшша подає до відома, що слідує :

І. Одиноким репрезентантом українських інтересів на терені Холмщини й Підляшша є тільки залегалізований Владою Український Комітет Холмщини й Підляшша.

II. Всі місцеві справи мусять бути полагоджувані тільки Повітовими Комітетами у місцевих Властей. Приватно ніяких загальних українських справ полагоджувати не вільно.

III. Рішуче забороняється висилати, або їхати в делегації до п. Гувернера в Люблін, чи до п. Генерал-Гувернера в Кракові без стислого порозуміння з Українським Центральним Комітетом Холмщини й Підляшша.

IV. Поручається негайно здати писемні звіти з праці Повітових Комітетів.

V. Рішуче треба переводити перевірку документів так зв. утікачів і береться шпигунів та провокаторів. Ніяких посвідок особам непевним видавати не вільно.

VI. Наказується рішуче урухомити всі ділянки життя/культурного, освітнього, шкільну, економічну, пресову, театральну, пропагандивну, спортову, і тд./

Всі можливі пости обсаджувати тільки беззастережно українським елементом.

VII. Поручаємо негайно зорганізувати Секцію Пропаганди Української Справи при Вашому Комітеті.

IX. Поручаємо зорганізувати кольпортаж часопису "Холмські Вісті", як рінно поручаємо установити в кожному Комітеті повітових кореспондентів.

X. Поручаємо зорганізувати по всіх селах повіту - сільські комітети.

XI. По повітових осередках увійти в контакт із владою в справі організації міліції.

Накінець взиваємо всіх до інтенсивної й плянної праці для добра Української Нації.

Український Центральний Комітет Холмщини й Підляшша.

В ч. 5 газети знаходимо повний текст відозви німецького Генерал-Губернатора в справі переселення з наших західних окраїн до ССРСР. Ось її зміст.

"До українського, білоруського, російського й руського населення генеральної губернії!

Правительство німецької держави й правління Союзу Соціалістичних Советських Республік заключили дружню умову, що дає можливість німцям, замешкалим на советській області колишньої Польщі переселитися до Німеччини, і навідворот - українцям, білорусинам, москалям і русинам з цієї сторони німецького кордону запевняє право обєднатися зо своїми братами по крові в Советському Союзі. Ця умова відповідає великим замірам нашого Вождя, щоби дати спільну Батьківщину тим німцям, які до цієї пори жили розсіянні по світу, та водночас відповідає бажанні керманіча Советського Союзу, щоб відкрити шлях недавно поневоленим у Польщі словянським меншинам до обєднання зо своїми братами. Ці задуми мають тепер стати дійсністю. В найближчих днях приїде - рівночасно виїздить до Советського Союзу німецька делегація - советська делегація до генеральної губернії, щоби помагати радою й ділом тим із поміж Вас, що з власної волі хотіли би переселитися в Советську Україну, або Советську Білорусь. Всі мої уряди й агенції дістали наказ всякими способами влєкшувати працю советських переселєнчих повновласників і давати потрібну допомогу тим, що признаються до вищєазваних словянських народів і хотіли би переселитися до Советського Союзу. Маю тверду надію, що започаткована обома державами акція спричиниться до того, що гніздо неспокою, створене через польську політику гноблення, буде зліквідоване, і в Східній Європі запанують здорові відносини та щасливе майбутнє. Др. Франк - Генерал-Губернатор."

В м. Холмі засновалося видавництво під назвою "Українська Книга". На чолі видавництва стоять Др. Кубійович, Др. Зілинський і Др. Єв. Пеленський.

В місяці грудні м. року Холм відвідав генерал-губернатор Др. Франк. З тої нагоди "Холмські Вісті" подали:

"Губернатор зайнятих просторів, державний міністер Др. Франк гостив у Холмі. Товаришив йому шеф поліції для східних провідників груп СС Крігер, генерал Еухс, президент фінансів і ряд інших провідників з партії й війська. По привітанні на двірці, передав п. міністер Німцям поздоровлення Вождя. Зазначив дальше, що скінчилася вже історія терпінь чімців. Німці знайдуть не лише опіку, але також усяке попєрття, якого потребують. Сильний німецький бльок має завданням плєкати тут німецьке культурне добро й німецьку штуку. Пан генерал-губернатор поїхав потім до міста й дозволив здати йому звіт із холмських відносин..."

В ч. 3 газети читаємо: "Пан Надбурмістр з особливою жичливістю сприяє школі, що є розсадником німецького духа й німецької культури... Незабаром відкривється також середню німецьку школу..."

"УКРАЇНІЗАЦІЯ" ЙДЕ ДАЛІ!..

"...Наче велетень серед пігмеїв височіє Радянський Союз на світом і каламутні хвилі капіталістичної брехні, обману, зради вщент розбиваються об його неприступні стіни. Великий патріот землі руської Віссаріон Белінський /московський літературний критик, що жив у минулому віці. Примітка НПС/який жив ув епоху чорної реакції і звірячого поневолення трудових мас, мріяв про Росію, що стоїть на чолі культурного людства та показує своїм прикладом шлях до прогресу..."

Московське "культура" - це окреме питання, якого тут не торкаємося. Але хто це випикує такі гимни московської слави, а зокрема захоплюється Белінським - відомим україножером? Це пише "українська" газета, та ще при цьому й офіційний орган "українського" советського "уряду" в Києві - "Вісті"!...

СОВЕТСЬКІ ГОТЕЛІ ПРИ ТРЕТІЙ "СОЦІАЛІСТИЧНІЙ ПЯТИЛІТЦІ"....

Київські "Вісті" з дня 12 січня 6. року пишуть дослівно таке:

"Пожильці київських готелів мерзнуть. Це не жарт! В "паласі" прихожі не скидають верхнього одягу ні в день, ні в ночі. В "Гранд-отелі" поожильці лягають спати у валенках/особливі чоботи, зроблені з вовни. Примітка НПС/Термометри вивішені у кмнатах, показують 5 ступнів... Налива готельники Києва мають досить. Директор готелевого тресту тов. Ковальов/родовитий як видно українець! Наша примітка/запевняє навіть, що трест не звагатиме на перевитрати палева, якщо таке станеться з морозами. Чому ж мерзнуть поожильці в готелях? В "Континенталі" вікна й двері на балкони не заклені, ні підготовані до зими. Крізь щілини дме холодне повітря. В "Гранд-Готелі" за розпорядженням його директора теплова установка не працює. Позавчєра в готелі "Західня Україна" не опалювалося цілу добу..."

Добре працює "соціалістичне будівництво"!

СОВЕТСЬКА БЮРОКРАТІЯ.

Київські "Вісті" з дня 14 січня місячать листа громадянки М. Титаренко. Лист цей настільки характерний для советських відносин, серед яких людей трактується за худобу, а зокрема для злочинного ставлення советських урядовців до обовязків, що його варто подати тут повністю. Зміст листа наступний:

"В осєні 1936 року захворіла моя 10-літня дочка. Після 5 місячного лікування її було виписано з лікарні. Мені було запропановано негайно одіслати дитину до сенаторії в Криму. Я звернулася з проханням до відділу охорони материнства й дитинства наркому здоровля УССР. Тут мені пообіцяли допомогти, але на цю поміч довелось чекати аж три роки! Багато було написано листів до полтавського облвідділу з проханням дати моїй дочці місце бодай тимчасово в полтавській сенаторії. Минуло багато часу... Я звернувся до наркому зо скаргою. Також нічого не вийшло. Мені взагалі перестали відповідати на листи. Так упродовж трьох років я не міг примістити тяжко хворої дитини до сенаторії. Не маючи медичної допомоги, моя дочка дня 4 серпня 1939 року померла. Я повідомив про це облвідділ здоровля, але останній не написав про смерть доньки до наркому. Минуло ще п'ять місяців... Нєсподівано дістаю повідомлення від наркому здоровля, що моя донька буде післана до сенаторії!/Мати померлої дитини, почувши про це повідомлення, захворіла з нервового потрясення. Три роки не могли допомогти хворій дитині, а тепер, коли вона померла, то ці бездушні люди ще знущаються з батьків! Про цю справу добре знає полтавська прокуратура, але й досить нічого не зробила..."

Так, так... Чиж дивота, що населення "палко кохає" советську владу за її турботи й піклування над людьми, яких "самий" Сталін називає в своїх промовах "найдорожчим капіталом соціалістичного будівництва"?...

УКРАЇНЦІ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Українська Пресова Служба в Харбіні в своїм черговім комунікаті подає, що місцева українська колонія влаштувала величаве Свято проголошення самостійности й соборности. Крім великої кількості українців, що зібралися з нагоди свята в Національному Домі - присутні були представники грузинської й тюрко-татарської колоній. По раз перший на святі були репрезентовані представники Ніппонської Военної Місії в Харбіні - майори Конде й Ніїмура.

Були зачитані привітання від латвійського консуля в Харбіні п. Межака й тюрко-татарської колонії. Голова грузинської колонії п. Хундадзе виголосив палку промову, в якій закликав українську молодь іти слідами св. пам. С. Петлюри й Є. Коновальця. Про перебіг свята подала справоздання вся харбінська преса.

В біжучому місяці мають відбутися загальні річні збори Української Національної Колонії в Манджурії для виробу нової Управи. Від висліду цих виборів залежатиме дальша праця УНК.

АКЦІЯ УКРАЇНЦІВ УВ АМЕРИЦІ.

Голова Організації Державного Відродження України професор Грановський предложив амбасадорам Великої Британії й Франції в Сполуч. Державах Північної Америки листи - присвячені українській визвольній проблемі.

На це проф. Грановський дістав від дотичних амбасадорів відповіді, в яких вони його сповістили, що переслали згадані листи до своїх урядів.

АМБАСАДОР ФІНЛЯНДІЇ ДЯКУЄ УКРАЇНЦЯМ УВ АМЕРИЦІ.

Фінський амбасадор у Сполуч. Державах Північної Америки п. Гайлмар Прокпе, одержавши з боку "Обеднання Українських Організацій ув Америці" вислови симпатії до героїчного фінського народу - надіслав Обеднанню листа, в якому, між іншим, пише:

- "З виразом глибокої вдячності з боку мого краю й мене самого прочитав я слова зрозуміння положення Фінляндії й подиву для її боротьби, що були виявлені на нарадах Обеднання Українських Організацій ув Америці. Прошу Вас передати за них щире подяку американським українцям." -

АНГЛІЄЦЬ ПРО УКРАЇНУ.

Англієць Ф. Девсон примістив у "Дейлі Стар" статтю під назвою "Велика Британія й Україна", в якій пише наступне:

- "Головною проблемою в Європі є тепер українська проблема. Велику Британію ця проблема повинна інтересувати тому, що незалежна Україна мала би великий вплив на європейський мир, та тому, що Україна буде тісно звязаною з британськими життєвими інтересами.

- "Мені здається, що коли би Україна дісталася цілковито до сфери німецьких впливів, то це було би великою шкодою для інтересів народів-замешкуючих велику британську імперію. Так як я це розумію, то українці хочуть правдивої свободи, а не диктаторства та всякої опіки. Українці не хочуть у себе ніякого деспотизму. Вони хочуть у себе такого ладу, який є в західній державі і до того ладу завжди прямували.

- "Україна з побережжам Чорного моря лежить на дорозі з півночі на південь Європи. Через Україну іде дуже добра дорога з середньої Європи до Персії та Індії. Через посідання України царська Росія могла впливати на Балкан, загрожувати Туреччині, контролювати Кавказ та впливати на Персію.

"Велика Британія не має причин грати конспіративної ролі в іредентичних змаганнях України. Коли взяти під увагу теперішнє положення України, де рух за незалежність дуже великий, то мусимо передбачити, що там у скорому часі щось станеться... Україна не раз уже доказувала, що може бути важним чинником у Європі. Таким чинником стає вона й тепер. Тому про відносини в Україні Велика Британія мусить бути докладно поінформованою й мати свою готову політику для розв'язки українського питання, яке не повинно бути вирішене без участі британської імперії.

"Було би гіпокризією заперечувати вагу незалежності України. Причинно, чому ми досі мало займалися українським питанням, та, що ми це питання ігнорували; удавали, що розв'язка його для нас не догідна. Тимчасом уже виявляється, що українське питання дуже важне, і що Велика Британія повинна в розв'язці його бути дуже заінтересованою."

ПИСАНИНА З ДОМУ БОЖЕВІЛЬНИХ!..

Ганебний розклад Польщі при першому ж дотику німецької сили декому давав підстави до припущень, що бодай тепер поляки зрозуміють свої старі помилки, зокрема що до політики до поневолених національностей. Разом із цим висловлювано надії, що, навчені гірким досвідом, вони закинуть своє маячіння про "моцарствовість" - як що справді польській державі судиться колись відродитися. На підставі цих припущень, в деяких українських колах навіть обговорювано проекти порозуміння з польським еміграційним "урядом", при умові, що він зречеться Зах. Українських Земель. Так думали люди, що не знають польської вдачі... Ці ілюзії доценту розбивають писання польської преси, що виходить тепер у Франції. Приведемо тут кілька витягів із різних статей:

Газета "Слов" ч. 2/п'яте:

"А всеж мусимо перед очима візю великості. Польща не може існувати, як мала держава; вона мусить бути великою. Є такі, які кажуть: головним нашим ворогом є німці, отже зрікаймося східних просторів. Речення це вдаряє своєю нелогічністю! Розум наказує думати так: Німеччина наш ворог. Щоби протиставитися їй, мусимо творити могутню державу. Держава-зложена виключно з польських земель/підкреслення НПС/ не може бути сильною, чисельною й багатою, щоби протиставитися Німеччині. В цій нашій еміграції мусимо творити саме східню програму Польщі. Повстає можливість: Сталін розбитий, Росія в анархії, розкладі, переворотів. Польща мусить мати приготовану програму супроти цих можливостей"...

Ця газета/з 22 січня/писала:

"В Польщі мали національні меншини конституційно заручений повний національно-культурний розвиток/!!/Ця зарука буде в повній цілості затримана й у повоєнній Польщі/підкреслення НПС/Автім, коли ходять про проблему так зв. національних меншин узагалі, то треба пригадати, що по великій війні знайшлася вона на столі нарад переможних держав. Творцям версайського миру здавалося, що вистачить, коли відродженим до незалежного життя державам вони накинуть норми у вигляді так зв. "меншинових договорів", що нормували б відносини цих держав до своїх горожан відмінної національності, як проблема меншин буде на всі часи полагодженою/підкреслення НПС/Між цією категорією держав знайшлася й польща. Однак надії творців Версаю показалися злудними. Ця форма "унормування" меншинові проблеми стала огнищем конфліктів і неспокоїв, що стряснули життям європейського континенту. Ця справа мусить бути полагодженою в ім'я тривалого миру, що буде створений по війні. Найпростішим і найдоцільнішим засобом остаточного розв'язання меншинової проблеми напевно покажеться переселення. Тільки завдяки переселенню буде можна досягнути перетворення державних організмів у національні організми/підкреслення НПС/

Як бачимо, польських маніяків, що самі сидять на ласці французів, вже навіть не задовольняє те, що їм дав колись Версайський мир! Вони збираються нас попросту викидати з нашої прадідівської землі!... Але справжній рекорд у цьому маячінні побив Ян Бобжинські, пишучи:

"За конкретними умовинами новочасної політичної еволюції, границя польських імперіяльних можливостей між Одром та Уралом/!!!/Це з одного боку вип-

равлена в західньому напрямку німецько-польська границя, а з другого-спільна японсько-польська границя/!!!/, якої гасло оце проголошуємо вперше!

Божевільні!!.-скаже читач. Так! А відомо, що з божевільними годі розводити балачки. Бдина рада для них-це спеціальна сорочка!

Все вищевказане, це не тільки безвідповідальна писанина польських журналістів. Бо закордонна преса подала, що польський "міністер" закордонних справ Залескі виїхав у цих днях до Лондону, щоб переконувати англійські чинники в необхідности й на майбутнє признати права Польщі на Зах. Укр. Землі. Як відомо, Лондон ставиться до цих польських претенсій доволі "зимно"...

Цікаво, між іншим, знати, яке становище до всіх цих справ займає група Андрія Ливицького, або правильніше тепер сказати - група п. Прокоповича, що недавно зачала у своїх виданнях пропагувати гасло цілоти української справи, але дуже невиразно...

Хотіли би мати від неї прилюдну відповідь на це питання.

Наприкінці подамо ще одну нотатку польської еміграційної преси, "Голос Польські" з 23 січня/яка намагається сугерувати французьку опінію ось такими "віругідними" інформаціями:

"На згадку про чепавні польські часи обличчя українського хлопа випо-годжується... Всі відомості з советської окупації одноголосно/!!/ підтверд-жуть цей факт. Вступаючи польські війська вітали би сьогодні на теренах, замешканих українцями, зо ширим ентузіазмом"....-

НАШИМ "ПАНЕЙКАМ" ПІД УВАГУ...

Ми вже мали нагоду говорити про статтю в московській газеті "Возрожденіе", що у варварській спосіб висмівала українську мову, культуру, а зокрема нашого великого національного поета Т. Шевченка. В ч. 4223 згаданої газети, цей же автор продовжує демонстрацію московського хамства й дикунства. Ця друга його стаття також варта того, щоби подати її тут майже в цілості. В статті читаємо:

"Мої нариси "Пушкін по малоруськи" і "Шевченко по московськи" дуже не сподобалися деяким еміграційним колам. Почулися голоси, що обвинувачують мене в непошанованні "української мови" і в спробі зруйнувати старовинні святощі. Я не знаю, чи можна назвати такою святощею віршописця Шевченка, але неможна очевидно не шанувати багатовікове малоросійське наречіє, поскільки воно відображує й висловлює почуття й думки примітивного селянського життя.

"Але коли безвідповідальні й дурні люди з корисною метою/натяк на "німецьку видумку"... Наша примітка/зачинають говорити про якусь державну українську мову, то мимоволі хочеться їм відповісти, що такі мови в природі не існують й у майбутньому існувати не буде/пригадаймо клясичне "не було, нет і не будет"... Наша примітка/Взагалі давно треба поважно переглянути неприємне для багатьох питання мов і наречій. Нажаль, це чисто наукове питання тяжко відділити від політичних пристрастей та злісних замірів різних честолюбців, що охоплені прагненням влади. Честолюбці й аматори влади існували в усіх віках, але ще ніколи вони так нахабно не мудрували як у наші, справді утилітаристичні й бе божницькі часи - коли духові ідеї імперій і націй сфальшовані племінними інстинктами та безглуздими вільсонівськими засадами.

"І не так то легко тепер розібратися в цій складній мішанині тваринних побуджень і відчужань! В кожному разі, висловлюючи свій погляд на Шевченка, як на явище глибоко-провінційне, місцеве, тубільне-я цілком не хотів диткнути чиїхось милих споминів про колишнє життя-буття в повітових джрах... Та й висловлені мої погляди не є новими"....

Далі автор статті оповідає про стрічу Данілевського з письменником Гоголем, в часі якої цей останній ніби мав висловитися про творчість Шевченка так:

"Це було в жовтні 1851 році, за чотири місяці до смерті Гоголя. В той час Данілевському ледви скінчилося двадцять років. Професор університету Бодяньський запропонував одного разу Данілевському відвідати Гоголя.

- "З тремтінням ішов Данілевський на це побачення. Між Гоголем і Бодянським завязалася розмова про поезію.

- А Шевченко? - спитав Бодянський - Як Ви його знаходите?

- Добре - відповів Гоголь - Шой казати... А тільки не ображайтеся, Ви ж його адоратор... Персональна доля Шевченка гідна пожаловання.

- При чому тут персональна доля - з невдоволенням спитав Бодянський - Я ж питаю Вас про талант, поезії Шевченка...

- Дьогтю багато! - відповів Гоголь - Дьогтю навіть більше, ніж поезії... Нам із вами, малоросам, це може й приємно, але не в усіх таї носи, як наші... Та й мова!...

- "Бодянський не витримав і зачав сперечатися. Гоголь відповів йому спокійно:

- Нам треба писати по московськи. Керівною для москалів, чехів, українців і сербів повинна бути єдина святина - мова Пушкіна... А Ви хочете провінціонального поета Касмена поставити на рівень із Мольером і Шатобріаном! Нам, малоросам і москалям, потрібна спокійна й сильна поезія... Поезія - це голос про рока. Це труба пречистого архангела... Я люблю Шевченка, як земляка, але його звели різні "мудреці" - наштотхнувши на твори, цілком чужі справжньому талантові...

Чавівши цей діялог між Бодянським і Гоголем - "Возрожденіє" закінчує:

- "Так казав Гоголь про Шевченка й про малоросійське наречіє... Але "мудреці", про яких згадував Гоголь, все ще не перевелися на еміграції..."

Х

Тяжко ствердити, чи справді Гоголь так висловлювався про Шевченка та його творчість. Коли ці відомості й автентичні, то не слід забувати, що згадана розмова відбувалася за кілька місяців до смерті Гоголя, коли він був уже майже божевільним і виявляв себе різними несамовитими вчинками. А зрештою - справа не в Гоголі...

Справа в тих сучасних московських "остолопах" із "Возрожденій", які ніколи нічого не зрозуміють і ніколи нічому не навчаться! Цю їхню писанину хай українська суспільність затамить добре, щоби давати собі раду з тими "панейками", які серед неї ще не цілком перевелися...

З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Нам пишуть:

- В Мадярщині, як ув осинячому гнізді. Підготовляються до війни. Твердять, що до країни прибуло з закордону багато інструкторів. Інструктори вправляють мадярів ув авіації, танках, і тд.

- На хребті Карпат день і ніч будуються укріплення - "арпадова" лінія... З потягів вилодовується цемент і залізо та транспортується в гори. На всіх важніших переходах будуються наверхи й бетонові кріпості. Селянство приглядається тому всьому та говорить: чого варті всі ці укріплення, коли за ними невдоволене населення тужить за змінами? Мадяри розуміють вороже наставлення населення, але безсильні. В сліпоті своїй не здають собі справи, що Карпатська Україна вже свідомо й хоче сама рядити своєю долею.

- В селах із уст до уст ведеться ворожа Мадярщині пропаганда. Не помагають утиски й арешти, ані обіцянки. По краю шириться багато протимадярських летючок. Значну активність виявляють советські підпольні пропагандисти.

- Дисципліна в війську підупадає. Команда здає собі справу, що українським воякам неможливо давати до рук зброю, і що вони не будуть проливати кров за мадярських окупантів. Все це вводить нервовий настрій у військові частини. Мабуть із цієї причини, кількість старшин у частинах подвоєна. Бо там, де немає довіря - треба стерегти...

- Скрізь виникають інциденти. В с. Зняцьово мадярський нотар хотів збирати податок. За це вибили йому шиби. Жандарми зібрали тоді всіх мушкетерів від 16 років і зачали їх бити, щоб довідатися, хто розбив шиби. Але тортури не вирвали признань... В часі катування, жандарми викручували людям пальці, виривали волосся, і тд. Коли одного парубка знову викликали другого дня на "переслухання"

він, не виходячи з хати, перерізає собі бритвою горло, щоби не видати учасників нападу на нотаря/видно боявся що не витримає катування/

- З с. Люті дня 12 січня селяни відмовили послуку жандармам. В наслідку 8 забитих і кілька ранених! У Вишних Верецьках відбулися арешти й катування.

- Під Говерлею озброєна група з Галичини перейшла кордон. малярська варта не посміла вступити з ними сутичку. Група за деякий час вернула назад.

- Поширилися чутки, що малярські "радники" Бродій та Др Ільницький зголосили свою демісію. Причина демісії ніби в тому, що малярі зовсім із ними вже не рахуються. Але українське населення не вірить цим чуткам, бо вже мало нагоду добре пізнати цих малярських прислужників.

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Нас інформують:

- На Лемківщині має за пляном бути відкрито аж 4 середніх школи, але до тепер немає ще ні одної. Причини, як видно, політичні.

- В українській газеті "Краківські Вісті" містяться політичних статей не вільно.

- Українці дуже активно беруться за торгівлю, але немає нажалі чим торгувати.

- Все ж культурне життя на Лемківщині розвивається дуже прискореним темпом. Скрізь відбуваються свята, відчити, виклади, вистави, і тд. але переважно за "замкненими дверима". Цій культурній роботі німецькі чинники перешкод не ставлять.

З ГАЛИЧЧИНИ.

З краю подають:

- Панує тут гостра економічна криза. Купити абсолютно нічого неможна. Убрання й одягу неможливо за жадні гроші дістати. Ціла конструкція советського режиму така, що викликає труднощі й злидні. В часі війни настала би анархія. Цей режим провадити в війни не в силі.

- діються річі, які годі зрозуміти. Всякі пересунення, зміни. То переслідування, то залицяння до українців; то знову арешти жидів і поляків.

ДІСТАЛИСЯ ЗАКОРДОН.

Прибули закордон із Галичини Др. Мирон Коновалець, письменниця Гриневичівна, пралат Куницький, Андрій Лук, адвокат др Шевчук, о. Лопатинський.

ПРИКРЕ НАСЛІДУВАННЯ.

Газета "Словак" подає, що в Братиславі й у Трнаві розпочалися курси московської мови для словенських священників. Мову викладає католицький місіонар проф. Сагайдачний.

То це?! Словаки хочуть наслідувати чехів?..

ПРОТИМОСКОВСЬКІ НАСТРОЇ ЄВРОПИ.

Суспільна опіні Франції й Англії з усе більшою настирливістю домагається від своїх урядів збройної інтервенції проти СССР ув обороні Фінляндії. Вся преса виповнена цими домаганнями.

Воєнний обсерватор "Ле Тан" пише:

- "Те, що ми знаємо про советську повітрову флоту, вказує, що вона цілком нездатна помірятися силами з флотом європейської держави. Одначе застосовуючи варварські методи, советська флота може спричинити великі страти країні, що не в силі протиставити їй вистачальні для odporу ескадрилії. Тому необхідно приспішити з висилкою до Фінляндії кількох соток боєвих аеропланів і зенітних ба-

терій. Цього буде цілком вистачати, щоби спаралізувати акцію советської фльоти".

"Ле Катен" пише:

- "Для фінських вояків немає зміни. Висилити населення, що нараховує 3 1/2 мільйони людей не важко... Більшевицька армія - це людська отара! За кожним червоноармійцем на фінському фронті стоїть 20 нових. Коли Фінляндія не матиме допомоги ззовні - втрати в людях не дасться вже поповнити."

"Люстіс" пише:

- "Я хочу порошу й куль" - говорила грецька дитина у славній гюгівській баладі. Фінляндії треба зброї й амуніції, літаків і людей. Не чекаймо, щоби не було запізно! -"

"Ле ХХ Сіекль" заявляє:

- "В теперішній момент вистачить незначного зусилля, щоби допомогти Фінляндії й дати їй можливість вдержатися. На весні треба буде гігантського зусилля..."

"Гавас" подає:

- "Було би нещастям, коли б надмірна обережність деяких скандинавських держав затримала би поміч, або утруднила заходи в справі транспорту; звертає увагу, що скандинавські уряди хитаються й ділають тільки під натиском мас..."

"Ле Тан" висловлює таку думку:

- "Втрата престижу, що наступила би для Англії по тріюмфі большевицької агресії була би того роду, що могла поважно змінити становище до союзників нейтральних держав.... Справа Фінляндії є нашої власною справою..."

Генеральний секретар англійських тред-юніонів Сітрін їздив до Фінляндії. По повероті він заявив, що в інтересах Англії виказання якнайбільшої допомоги Фінляндії. І висловив переконання, що положення на фінському фронті зміниться негайно, як тільки буде виказана поміч. Сітрін бачив величезну кількість захопленої у большевиків амуніції/танків, гармат, куліметів, і тд/Він вказав, що наразі з усіх держав, Фінляндії найбільше допомагає зброєю... советська армія! Коли би не ці трофеї, то фіни вже не мали би можливість провадити війну.

Голова палати депутатів у Норвегії Гамбо заявив, що дальша нейтральність рівнозначна зо злочином. Перед кожною скандинавською державою - сказав він - історія поставить запит: 'Де ти була, коли нападали на твоїх братів?!'

Журнал "Л-Еспуар Франс" робить підсумки розкладової діяльності Москви в світовім масштабі. Ось витяг із дотичної статті цього журналу:

- "За 20 років большевики спричинили 10 воєн і 10 комуністичних революцій. 10 воєн - це: Фінляндія/1918/Латвія/1918-19/Естонія/1918-19/Литва/1918/Польща/1920/Грузія/1921-24/Китай/1925-31/Іспанія/1936-39/Польща/1939/Фінляндія/1939-40/

- "10 революцій - це: Фінляндія/1918/Німеччина/1918-19/Баварія/1919/Угорщина/1919/Грузія/1921-22/Мексика/1929/Китай і Туркестан/1925-31/Монголія/1934/Іспанія/1934 і 1936/

- "В 41 країні большевики викликали революційні вибухи/в 19 країнах Європи, 10 країнах Азії, 10 країнах Америки й 2 країнах Африки. З 1917 року Москва спровокувала в світі 97 більших заворушень..."

Перед тижнем/9 лютого/з наказу уряду, французька поліція перевела тусу в советських офіційних установах/торгпредство, Інтурист, і тд/в Парижі. Пред Суриц заявив французькому урядові протест, який був зигнорований. З нагоди трусів, "дандід" пише: "Трус встановив цілком ясно, що Москва займається на нашій території шпіонажем. Без сумніву, з цього будуть зроблені належні висновки..."

Швеція вживає енергійних заходів супроти членів місцевої компартії. Їх виключають із установ і піддають різного роду репресіям. Центральний комітет синдиката службовців у Гельсінкі постановив вигнати з організації усіх комуністів. В Люксембурзі зачалася широка суспільна кампанія за повну ліквідацію діяльності місцевої компартії.

Дуже цікаво й важко зазначити, що в європейській opinio publicae ці вияви протимосковського наставлення не обмежуються тільки на большевицями, але звертаються проти Росії, як такої. Між большевизмом і Москвою ця opinio publicae ставити знак рівняння... Ось найбільш маркантні позначки цього цікаво процесу прозріння Європи.

Відомий публіцист і членом французької Академії Шарль Моррас, 9 цього лютого примістив більшу статтю в "Le soir parisi", м'ягко зв'язану Фінляндії й російській проблемі. В цій статті він називає "російську націю" - "монструальним територіяльним конгломератом, що є соромом планісфери"...

В "Ля Петіт Ліронд" генеральний секретар робітничих синдикатів Джорж Дюмулен, примістив дня 12 лютого статтю, де пише:

- "Червоної армії немає, є тільки червона фасада... Істота ж залишається та сама, і москалі тепер ті самі, що були колись під Полтавою, при Ляоляні, в Порт-Артурі, і тд. Москалі вміють битися тільки між собою..."

Надзвичайно симптоматична промова американського президента Рузвельта, яку він недавно виголосив на конгресі молоді. В цій промові Рузвельт заявив: - "Перед 20 роками я мав найбільшу симпатію до московського народу, а спочатку навіть до комунізму, бо думав, що керівники ССРСР справді несуть просвіту й змагають до кращої долі людей, що були пригнічені при царському режимі. Тепер я розчарувався в своїх надіях і поглядах на московський нарід"...

Цікаво ще зазначити, що на всі ці форми прозоріння закордонної опінії та її правильного зрозуміння істоти Москви керівні кола московської еміграції негайно реагують протестами й публікаціями на чужих мовах, де доводять, що більшевизм із Росією нічого спільного немає, і обороняють "великій русскій народ" - з переліченням його фантастичних "заслуг" перед світовою культурою...

МОСКВА-ФІНЛЯНДІЯ.

Скандинавська преса подає обчислення втрат советських військ, зроблені фінською командою. Отже за 15 днів боїв на Карельському пересмику, більшовики стратили коло 40.000 людей.

Проти лінії Маннергайма червоні сконцентрували тепер коло 400.000 вояків.

Фельдмаршал Маннергайм дав наказ, в якому пише:

- Не сміємо відступити ні на крок від Карельського пересмику. Треба вмерти на місці, але не відступати!

Одержані відомості, що до Фінляндії прибуло вже з різних країн 30.000 добровольців. Дотепер доставлені фінам з закордону 140 боєвих аеропланів. 300 інших знаходиться в дорозі. Чорвежська газета "Афтенпостен" дає вістку, що назагал у дорозі до Фінляндії перебуває вже 700 авіонів. З них 400 з Англії й Франції, 100 з Італії, і 200 з інших країн. Еспанія відтранспортувала до Фінляндії воєнного матеріалу на 250.000 фунтів штерлінгів.

Шеф англійського Генштабу ген. Айронсайд заявив, що для допомоги Фінляндії необхідно 150.000 вояків.

Льондонська газета "Івнінг Стандарт" сповіщає, що Англія й Франція підготовляють до висилки в Фінляндію три дивізії - І англійську, І французьку й І канадійську. Ця вістка була підтверджена через радіо з Риму.

Червоні, що переходять у полон, оповідають, що у більшовиків дуже мало в армії спеціалістів. Наприклад, в куліметних сотнях тільки незначна кількість жовнірів вивчена стрілянню з куліметів. Отже вони використовують - немає заступників. Також і в танкових частинах дуже мало спеціалістів. В кожному танку тільки найчастіше є один жовнір, що вміє ним керувати. Коли його вбивають - танк стає безчленим...

В другому куті ССРСР стався справді надзвичайний випадок, який свідчить про вартість советської армії. Агенція "Стефані" з дня 19 лютого подає, що советсько-турецький кордон на Чавказі перейшов цілий курінь червоної піхоти в повному виряді й висловив бажання залишитися в Туреччині... Турецькі влади роззброїли курінь і звернулися до советських властей, щоби ці останні прислали людей по зброю цього куріня. Советська команда вислала сотню кінноти, але й ця частина не побажала вернути до ССРСР і... і тільки з курінем у турків!!!

Чебувала, здається, ще в жадній армії історія, щоби частини переходили закордон, і то навіть без війни!!!

Лекторат Закордонної Преси.

Базлер Нахріхтен з 11 лютого.

Газета пише на маргінесі поїздки поль. міністра Залеского до Лондону: "Брит. уряд був схильний після вмаршу москалів в Польщу не розпочинати ніякої акції з цього приводу. Різними наворотами виринала тоді заява, що москалі й так вдоволилися територією по лінію Керзона, по яку свого часу була Англія готова гарантувати Польщу. Безперечно, брит. гарантія Польщі з весни 1939 року мала приміненн тільки на випадок нападу з німецького, а не з російського, боку. Цим оправдуваному Англія, після рос. вмаршу в Польщу, не виповіла війни й ССР... 16 листоп. заявив Сікорскі кореспондентові Таймса, що новий поль. уряд обстоює становище, що не сміється робити різниці між німецьким і російським нападом на поль. територію і що конечно тому вставити віднову цілої Польщі в воєнні цілі. Згодом заявив 29 січня 1940 новий поль. президент Рачкевіч кореспондентові Дейли Телеграфу, що поль. уряд має на оці повну віднову польської держ. території... В середу цього тижня заявив врешті держ. секр. в закорд. міністерстві Батлер в палаті послів, що не можна забувати, що одною з цілей війни аліантів є забезпечити право польського народу на власне незалежне національне існування і подбати, щоб вчинена йому кривда була направлена. Це осторожне, ніяк не зв'язуюче уряд формулювання, що свідомо уникає вповні однозначної дефініції, потверджує, здається, інформації, яку маємо з польського боку, що погляди польського й британського уряду в цій справі ще не зведені до спільного знаменника. Балачки Залеского з брит. політиками мають тому велике значення".

Базлер Нахріхтен з 18 лютого.

"Штокгольм. Члени фінляндського уряду мали в останньому місяці двічі чи тричі особисті балачки в провідними членами шведського кабінету на тему величини можливої допомоги. Всі питання матеріальної й гуманітарної допомоги, зокрема доставка робочих сил для фінл. індустрії й піклування фінл. ранених у Швеції, залагоджено про цьому вдоволяюче, зате остаточна відповідь щодо фінл. прохання висилки частин тоді ще не наступила. Основа відкладення цього рішення виявляється з того, що безпосередньо опісля почали військові шведські публіцисти нащупувати ґрунт, як поставилася б до висилки частин Німеччина. Відповідь Берліну, що щераз остерігати Швецію виразно перед усяким мілітарним вмішанням й заповідає, що в цьому німці бачили б пригравку до англійської інтервенції, найбільше розчарувала германо-фільські круги Скандинавії... Останнього вітвірка подали фінл. міністрові закорд. справ Танерові в Штокгольмі до відома, що поза дотеперішні рамці допомоги, отже дозвіл для шведських добровольців служити в фінл. армії й широке матеріальне підпертя, штокг. уряд вийти не може."

Базлер Нахріхтен з 21 лютого.

"Рим. Висилку англо-франц. помічних частин до Фінляндії вважають у Скандинавії певною річчю. Ще не знати тільки, яку пристань виберуть зах. потупи - Гетеборг чи Чарвік. Іншими словами, корра з обох країн, Швеція чи Норвегія, буде перша втягнена в війну... Впливові англ. круги все більше й більше за формальним вповідженням війни Росії. Здається, що це зрозуміла й Росія. Тому існує ще одна можливість, а іменно, що москалі всеж побоятся перспективи бути втягненими в війну з великою потугою й може ще в останній годині таки будуть готові заключити перемир'я з Фінляндією".

Джорнале д Італія з 18 лютого.

"Гельсінки. Часлідком негативної відповіді Швеції щодо висилки частин, здається, що Фінляндія на шляху до того, щоб стати по боці аліантів і виповісти війну меччині. З таким випадку, згідно з 16 артикулом Ліги Народів Швеція була б озвана дозволити на перемарш франко-англ. частин через свою територію... Надійшли вістки з Будапешту, що днем і ніччю ідуть поїзди повні німецького війська в на прямку на Данціг і Гдиню..."

Іль Джорнале д Італія з 15 лютого.

"Лондон. З Копенгаги поміщує Дейли Експрес вістку, що Росія й Німеччина ніби підписали пакт "обмеженого мілітарного союзу", який увійшов би в силу, коли б війна поширилася на Скандинавію, Балкан або близький Схід. Договір підготував рос. ген. штаб разом з німецькими старшинами, які поїхали були в Москву 10 січня. Відноситься цей договір не до війни на заході, а включає тільки залявнення для Росії, що вона не була б сама в обличчі намагань аліантів розпочати акцію в Скандинавії або на Елізькому Орієнті, знов же для Німеччини - що вона не остала б сама на випадок акції Британії чи Франції на Балкані. Сталін переконаний, що до

травня він здобуде Фінляндію й зможе тоді домагатися мілітарних і воздушних баз від Швеції й Норвегії; на випадок франко-англ. помочі для скандин. країн виступила б в поле Німеччина по боці Росії".

Іль Месаджеро з 21 лютого.

"Кіркенес. Потверджується тепер, що військ. командчування в Кіркенес поінформовано 15 лютого, що в Альтаварангер, малій окрузі між фінл. кордоні, тепер окупованій советськими частинами, антидержавні елементи зорганізували під проводом одного російського агента "революційний" комітет. Іде тут іншими словами про створення "народнього норвезького уряду", як свого часу було створено "уряд" Кузінен. Лондон. Дейли Мейл довідується з Лондону, що на 1-е березня буде проголошена в Румунії загальна мобілізація".

Іль Джорнале д Італія з 15 лютого.

"Букарешт. Урядовий Вістник проголошує декрет, що уповноважує міністрів нар. оборони, зброєння, летунства й маринарки зарекувірувати весь матеріал польської власности, що є на румунській території й може служити рум. збройній силі".

Базлер Нахріхтен з 19 лютого.

"Париж. В суботу парафовано в поль. амбасаді преміером Сікорскім і франц. міністром летунства договір про віднову поль. воздушних збройних сил у Франції".

Іль Месаджеро з 8 лютого.

"Будапешт. Мадяр Орсаг подає, що в окрузі Самари відкрито три нові нафтові поля, що значенням можна їх рівнати з нафтовими джерелами Баку".

Дойче Альгемайне Цайтунг з 6 лютого.

"Братислава. Іменом делегатом групником Советів при словацькім уряді посол Грігорій Пушкін прибув до словацької столиці".

Дойче Альгемайне Цайтунг з 18 лютого.

"Братислава. Відкрита в рамках державного акту словацька Висока Военна школа розпочала 16 лютого навчання... Приміняють тут досвід нім. армії. Учителі слов. Военно Школи держать контакт з німецькою военною Академією. Словакам іде про те, щоб викорінити з молодой слов. армії пропаговані чехами французькі теорії й практики... Від кількох тижнів існує для кожного здібного до зброї слов. громадянина военна повинність. Час служби триває 2 роки. Перед- і післямілітарне виховання перебрає для словаків Глінкова Гарда а для німців Добровольча Охорона штабета нім. Партії. Армія складається з 3 дивізій / з яких друга є гірською дивізією /, з скорих частин й з летунства. Особливістю слов. армії є національно-німецькі відділи. Німецьких рекрутів охоплюється в двох відділах, які стаціоновані в заселенім у великій мірі німцями Ціпсі. Один національно-нім. курінь піхоти є в Льойчав, один нім. артилерійський відділ у Кезмарк. Приналежні до цих відділів носять на ковнірі свастику. "Внутрішньо-службова мова" є німецька, денні накази читаються у нім. мові, так само виклади й очевидно побутова мова є німецькі. Зате командною мовою є словацька".

Базлер Нахріхтен з 9 і 16 лютого.

Газета подає такі назвища заарештованих в останій час німцями визначних чехів: Мосиф Груглярж, голова "Сокола", ген. Герінк, лікарський шеф чесь. Червоного Хреста, др Чермак, директор військово-географ. інституту й др Дрда, дир. одной фабрики

Базлер Нахріхтен з 14 лютого.

З Ватикану повідомляє газета про різні прояви наближення між католицизмом, прот. й єврейськими церквами й жидівством: "Дві керівні особи єкуменічного руху, православний єпископ Іреней і єпископ Бергграф з Осльо, заявили, що треба відмітити на основі останньої папської енцикліки й різдвяної промови папи перед кардинальською колегією в справі міжнароднього співжиття - далекойдучу згоду між поглядами Ватикану й становищем єкумен. руху... Отже на вигадок мирних переговор була б можливість для плідної співпраці. Але що вже й у час війни можлива міжкатолицька співпраця, свідчать дві, саме наспілі, вістки. Жидівський комітет допомоги утікачам в Америці зібрав в користь християнських утікачів чверть мільйон доларів, з чого має бути половина передана папі. Крім цього в Чикаго розпочали протестанти, католики й жиди разом збірку, з доходу якої мають вибудувати університет у пам'ять помершого кардинала Мунделайна /великого ворога гітлеризму/"

Іль Месаджеро з 9 лютого.

"Брно. Держ. Рада женецького кантону візвала кол. генерального підсекретаря Ліги Націй Соколіна покинути до кінця місяця кордони країни. Цей пан покинув був як советський громадянин Женеу при кінці грудня після того як СССР викинули з Ліги Народів, але вернувся був небаром назад, прохаючи в кантональних властей, щоб міг тут остати як представник Росії при интернац. комітеті Червоного Хреста

МОСКОВСЬКА АНТІЄВРОПА.

/Для публікації в укр. і чужих мовах/.

За останній час видвигнено в західній Європі й ув Америці, з різних боків і при різних нагодах, важливе питання: Червона і біла Росія - однаково вони чужі й ворожі світові, чи це тільки Росія Леніна й Сталіна заслуговує на антипатію й сторожне недовіря? Багато людей і кругів в світі не від нині в полоні захоплених уявлень про Росію - джерело невичерпаних і ще не виявлених, однаково матеріальних, як і духових, багатств, Росію - оповиту романтичним чаром країну-мрію, де зливається в одну зворушливо-притягаючу картину геній Толстого, що шукає "вічної правди", цибулясті копули церков - символ напів-орієнтальної містики, "мужичок" із світлом об'явлення в душі й "Семіраміда півночі", романтична цариця Катерина. Росія з "космічною" душею й з "космічним" простором...

В час вибуялого в минулі роки сальон-большевизму в Європі, сторонники нової Росії шукали нерідко власне в червоній Росії тих самих ідеалізованих цій, яких вони або їх ментальне середовище вбачали в давній Росії. І реалізований в СССР комуністичний лад, який ці сальон-большевики знали з пропагандивних публікацій або, в кращім випадку, з майстерно організованих "Інтуристом" екскурзій, - видавався їм найденням "абсолютної" соціальної справедливості, яку шукала російська ліберальна інтелігенція ціле сторіччя, а червоний месіанізм продовженням того "спасання світу" Росією, яке проголошували колись Достоевський і другі, захоплюючи найбільше типових представників європейського *fin de siècle* -ю, спраглих "світла зо сходу".

Большевицький експеримент удався в одній-одніській Росії, не зважаючи на всі зусилля червоного Кремлю за останніх 20 років, вхопити ґрунт у різних частинах світу. Зразу там були певні успіхів у світі в тій самій мірі, в якій ціле XIX сторіччя впоювала в наростаючу нову російську революційну еліту месіаністичне покликання Росії /низка найвизначніших духових провідників країни/. Достоевській писав: "Істина одна! А значить тільки один з народів може мати справжнього Бога, хоч би інші народи мали своїх особливих богів... Всякий нарід мусить вірити, коли тільки хоче жити, що в ньому і тільки в ньому зосереджується місія рятуння світу; що він живе для того, щоб стояти на чолі народів і втягати їх до себе воедино... Призначення руської людини безспірно всеєвропейське й усевітнє".

Згодом голосив ув екстазі символіст Андрей Белий:

"Росія, Росія, Росія -
Месія грядучого дня!".

А вже большевицький поет Всенін в добу вибуху жовтневої революції проголосив у неповторнім двозвуку давньої містики з новим вульгарним нігілізмом:

Новий на кобиле
Едет к міру Спас.
Наша вера в сіле,
Наша правда в нас".

А в I. числі "Комуністичного Інтернаціоналу" писав Зіновєв в 1919 році: "За рік почнемо вже й забувати, що в Європі існувала боротьба за комунізм, бо за рік ціла Європа буде комуністична!". Гі слова, в даній ситуації й з такою самопевністю, міг вимовити тільки чоловік, одурманений випарами тих нездорових екзальтацій, серед яких родився большевизм ув Росії й серед яких діяв - він, рідна дитина російської душі. Сам Ленін і вся його "гвардія" виділи життя тільки злого злого випарів.

Від переконання про своє післанництво "рятувати світ" до ненависти до цього світу, наскільки він не дається "рятувати", або бодай до спочуливої згирдливості, поскільки цей світ "гнилий", як це в відношенні до Європи прийнялося говорити в большевиків, - один крок. І червона Росія, і давня - біла, ніколи не то не почували себе Європою, але протиставляли себе їй. Коли й голосно говорили, що хочуть учитися чоگونهбудь в тієї Європи, то це наставлення конкретизувалося напр. у відношенні до тих численних "спеців", яких стягли большевики до себе в добу першої-другої "пятилітки", приблизно так: Ми вчимося від вас як стати сильними на те, щоб вас же самих знищити згодом. І в московській душі десь на дні чаївся злорадний сміх: які ж бо ви справді "гнилі", що помагаєте нам самі закладати собі петлю на ший...

Один з попутчиків большевизму, поет А. Блок, гордився в перші роки революції тим, що росіяне азіяти:

"Да, скифи ми, да азіями ми
С роскосими і жадними очами" - писав він.

А йому на еміграції завторував князь Трубецкой: "Ми мусимо при звичаїтиса до ду

ки, що романо-германський світ найлютіший наш ворог". А далі стверджує зо задоволенням цей же російський князь, що "з діяльності большевизму пре "изо всех щей", як сімсот років тому назад, напів азійське обличчя Росії-Евразії, запах паленого кізяку, кінського поту, верблюжої шерсти...Встає над Росією тінь великого Джінгіс-Хана, обединителя Евразії"/ Трубецкой: "К проблеме"/. Подібно сказав про Леніна /бо його це порівнює з Джінгіс-Ханом кн. Трубецкой/ інший з діячів т.зв. "протибольшевицького" табору російської еміграції:"Немало русских как і я ненавидять Леніна, але одне треба йому признати: давно вже ніхто з русских не плюнув так здорово в фізіономію Европі, як він".Знов же французький письменник Pierre Ferguac, який був підчас світової війни в німецькому полоні разом з пізнішим маршалом червоної армії Тухачевскім, пише, що Тух. говорив з вибухом революції в Росії, що йому все одно, чи буде боротися під білими генералами, чи під червоним прапором - він хоче передусім усе дотеперішнє замінити в руїну й добитися "чистого стола".

Це говорять червоні і білі росіяне, прихильники Сталіна або ставлені ним "под стенку"/ як Тухачевскій/ - але всі вони незмінно одержимі антиєвропейським духом. І в усіх їх пристрасна туга дати змогу російському кулакові попрацювати на оточенні. Тому кулакові, про якого каже один із московських т.зв. славянофілів:"Тільки москаль володіє кулаком справжнім, кулаком comme il faut ...Кулак розсунув російську імперію на сему частину світу".

Які ж отже є основи для того, щоб вірити в дві або три різні Росії:давню білу, нинішню червону або майбутню, "третю" Росію? Всяка Росія однаково небезпечна для Європи й світу. В цьому зміслі висловився недавно м.ін. американський президент Рузвелт перед молоддю своєї країни й член французької академії наук Морас. Політичні висновки з таких стверджень насуваються самі: питання усунення або бодай зменшення російської небезпеки лежать не в площині зміни її внутрішнього режиму, а в послабленні імперіяльної сили Росії, яка вона не була б. Тут лежить вага визвольних змагань немосковських народів Росії, які відорвавшись з своїми так багатими, як Україна чи Кавказ, територіями від російської імперії - послабили б в значній мірі матеріяльну силу месіянстичної імперії. Тоді вернув би може й сам московський нарід до менше небезпечного для світу способу почування й думання.

Я. Оршан.

Лекторат - продовження з 2 стор.

Газлер Нахріхтен з 15 лютого.
"Турецький уряд змусив застановити працю німецьких інженерів в Костантинополі, які були зайняті керівництвом будови підв. човнів й продукцією муніції для Туреччини, та наказав обсадити верфь Круппа, де будувалися підв. човни. Нім.інженерам і фаховим робітникам нараз відобрано дозвіл на працю в тих заводах, де працюють для оборони країни, й візвано 100 нім. техніків покинути тур. територію в речинці 48 годин. Одночасно повідомляють з Анкари, що підписання нового німецько-турецького торг. договору відкладене "з приводу нагло виринулих труднощів". З другого боку довели до сподіваного успіху турецько-італ. господарські переговори, що їх анкарський уряд розпочав був з метою переставити Туреччину в широкім розмірі з німецьких на італійські індуст. продукти".

Газлер Нахріхтен з 15 лютого.
"Софія. Около 50 англійських старшин прибули до граничної турецької твердині Адрианополя. Це артилер. й інженерські старшини, уповноважені співпрацювати при скріпленні фортифікацій Адрианополя й Кіркіліс. Деякі англ. старшини знаходяться теж уже здавна в околиці проливів. Тамті старшини мають анальогічну місію".

Газлер Нахріхтен з 15 лютого.
"Париж. Після відвідин ген. Вейгана в Каїрі стягає увагу на Ел. Схід прибуття туди перших австралійських і нозеландських частин. Всякий знає, що там стоїть уже армія, якої силу подають москалі на 400, а німці на 150 тисяч, до чого замітив "Нті Парізієн", що правда лежить десь приблизно по середині. Ці частини є у Франції в якнайкращому спомині з останньої світ. війни. Їх ставлять без сумніву на становище, яке вважається важним. Насувається питання, чи армія орієнту призначена тільки для дефензиви чи й для офензиви. Останнє було б щойно тоді можливе, коли б заіснувала війна теж і між Росією та аліянтами. Як відомо, сьогодні цього нема, але шодня множаться голоси, щоб довести нарешті до витворення ясної ситуації".

НАЦІОНАЛІСТИЧНА ПРЕСОВА СЛУЖБА.

ч. 9

1 березня 1940 року

ЛИСТ ПРОВоду УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ
ДО ДЕРЖАВНОГО ПІДСЕКРЕТАРЯ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ М-РА СУМНЕРА ВЕЛЛЕСА.

До Європи прибув Державний Підсекретар США Містер Сумнер Веллес, що дістав доручення від Президента Рузвельта відвідати з інформативною метою європейські політичні центри.

З цієї нагоди, представник Проводу Українських Націоналістів передав Містерові С. Веллесові листа наступного змісту:

- До Мра Суммер Веллеса
Державного Підсекретаря Сполучених Держав.

Сер,

Ініціатива Президента Сполучених Держав Мра Френкліна Д. Рузвельта простудіювати передумовини справедливого миру в Європі та довірення Вам цього важливого завдання - зустрівся з переконаним бажанням Українців, щоб у теперішньому конфлікті Ваша країна, згідно з її традиціями, конструктивно причинилася до дійсного uzдоровлення відносин на нашому континенті.

Провід Українських Націоналістів висловлює Вам, Сер, в імені Українців, найширші побажання успіху в Ваших відповідальних студіях нерозв'язаних ще європейських проблем, серед яких і українська проблема займає своє місце. Провід Українських Націоналістів готовий служити Вам усякою можливою інформацією щодо визвольних змагань Української Нації.

Українці свідомі свого права домагатися, щоб світ дивився на їхню визвольну боротьбу, як на вповні незалежний від сторонніх чинників власнопідметний змаг за державне існування 45-мільйонової Нації, що тепер у переважній своїй більшості знаходиться під комуністичним пануванням ССРСР. Ця боротьба провадиться в ім'я законного права Нації на суверенне життя в етнографічних межах. Тому Українці ніколи не погодяться на ніяку залежність від Росії, і вважають також рішуче неприємливою для себе та суперечною з цілями направлення відносин у Східній Європі відбудову так зв. Великої Польщі коштом земель Західних Українців, що мали нещастя знайти після світової війни в межах Польської Держави.

Ми переконані, що не розминемося й з Вашою думкою, коли ствердимо, що теперішня європейська криза повстала внаслідок цілої низки причин духового й матеріального порядку, які зв'язані з усім європейським континентом. Справа замирення Європи не подільна, і тривале заповнення миру неможливе шляхом часткової розв'язки проблем заходу, без одночасової направи відносин на сході Європи.

Тому ми дозволяємо собі звернути Вашу увагу на ту важливу роль, що припадатиме майбутній суверенній Українській Державі, опертій на ідеалах національної свободи, культури й правовості, як необхідному факторові зпоміж низки інших, що - після закінчення теперішнього конфлікту - мають заповнити політичну рівновагу сил, економічний розвиток та духове здоров'я нової, кращої Європи.

З найглибшою пошаною
з доручення Проводу Українських Націоналістів

відданий Вам
/підпис представника ПУН/

ОРГАНІЗУЙМО МІЖНАРОДНЮ ПРОПАГАНДУ !

Правильно оцінюючи надзвичайне значення сучасних подій, українська суспільність домагається створення авторитетного органу для представництва й оборони наших національних інтересів на полі міжнародної політики. Українське Представництво стає під цю пору одним із головніших завдань національної консолідації, і його створення буде для нас великим організаційно-політичним досягненням. Але щоб забезпечити себе від зайвих ілюзій - ми повинні вже тепер здати собі справу, що це Представництво само по собі чудес не доконає, і що його діяльність натраплятиме спочатку на дуже великі труднощі, для переборення яких буде потрібно багато зусиль, терпеливості, рівноваги духа й сильних нервів.

Ці труднощі випливають насамперед із об'єктивних умовин, серед яких перебуває українська проблема. Неоспоримим фактом є, що її міжнародно-політична вага зростає з кожним новим місяцем війни. Україна - як геополітичний терен, що займає ключеві позиції між Заходом і Сходом; Україна - як географічний і стратегічний чинник, що межує з Чорним морем і може стати новим пляцдармом для зудару чужих сил і впливів; Україна - як вибухова сила советської імперіальної системи, і т.д. і т.д. - всі ці питання все більше й усе частіше займають увагу міжнародних чинників. Щоб переконатися в цьому, досить лише стежити за найбільш авторитетними голосами світової преси.

Та хибно було би на підставі цих позначок приходити до поспішних висновків, ніби українську справу вже десь там "визнано"... На жаль, до цього ще далеко! Не забуваймо, по перше, що в усіх цих виявах зовнішнього заінтересування нашим питанням - Україна розглядається наразі тільки як об'єкт/предмет/різних плянів і проєктів, в творенні яких ми самі стоїмо поки що з боку. По друге ж, що навіть і в такому заінтересуванні виявляється ще багато хитань і нерішучості. Для підсилення слухності наших національних домагань, ми видвигаємо той аргумент, що Україна - це велика нація. Між тим якраз ця міжнародно-політична великість української проблеми й є одною з причин, чому різні міжнародні чинники підходять до неї з такою обережністю, а іноді й з застереженням. Хоч це може видатися на перший погляд і парадоксальним, але коли би наша справа по своїм масштабам і вазі була рівнозначною з литовською, естанською, чи под., то можливо самостійність України вже перед двадцятьма роками була доконаним фактом.

Створення Української Великодержави/підкреслюємо - великодержави, бо за нашим переконанням Україна або взагалі не існуватиме, як самостійна держава, або існуватиме тільки в характері великого імперіального організму/рівнозначне не тільки повній революції в століттями закорінених поняттях і поглядах, але й докорінній зміні політичного укладу сил цілої Європи. Чи ж дивно, що в підході до цього питання міжнародні чинники послуговуються засадою: "сім разів відмірь, поки раз відріжеж"? Грандіозність української проблеми одних із них приваблює, других насторожує, але одні й другі шукають у ній насамперед відповіді на основне для них питання: які користі, чи некористі матимуть вони від факту заіснування Української Держави? Звідси й хитання, обережні зондування, а водночас із цим взаємні задрісні тенденції мати в потрібний момент "ключі" цієї проблеми в своїх руках.

Та крім об'єктивних умовин, що ускладнюють наші міжнародні позиції - поважну загрозу для української справи становлять і ворожі їй сили. Маємо тут проти себе насамперед червону Москву/яка далеко ще не втратила своїх зовнішніх впливів; московську еміграцію різних політичних кольорів - "чорну", "білу" й "рожеву"; польську еміграцію, що не без успіхів використовує в світі співчуття до Польщі цього "розп'ятого Христа на Сході", і т.д.

Як бачимо, табор ворожих нам сил різношерстний і між собою не пов'язаний, але весь він однозгідно зорієнтований на одну спільну ціль: ні в якому разі не допустити до здійснення наших визвольних прагнень! Маючи великі матеріальні засоби, досвідчених фахівців у міжнародній роботі, зв'язки й впливи - його окремі представники, в міру дальшого розвитку подій, все активніше намагатимуться знайти зовнішнє поперття то для сталінської "пролетарської єдності", то для мілюковської "демократії", то для візії "вільної асоціації" з відреставрованим тронем Романових, чи для блахмана польської "моцарствовості"... І всі ці струї підкупуватимуть українську розбудову - витворюючи навколо неї велике багнище з трійливими випарами провокації й брехні. Легковажити цю акцію згаданих ворожих сил було би з нашого боку величезною помилкою!

З усіма вичисленими труднощами й перешкодами - зіткнеться Українське Представництво вже в перших днях своєї діяльності на міжнародному форумі. І щоб знайтися серед них і поставити нашу справу на твердий ґрунт у політичних центрах світу - для цього треба буде виявити йому справді багато зручності, так

ту й відпорности. Підкреслюємо - це буде тяжке завдання! Але хай не заломлюється перед ним наша воля до праці, бо ж до вибору маємо тільки дві можливості: перемогти, або знову бути розторощеними під колесами чужих сил на нові десятиліття...

Одною з рішальних передумов успішності міжнародної акції Українського Представництва буде ступінь тої революційної активності, яка виявлятиметься в розвитку подій на самих окупованих землях. Ось чому ми в іншому місці вже підкреслювали, що національна консолідація еміграції розминеться з поставленими цілями, коли не зіпреться на визвольний рух. Бо тільки він одинокий зможе надати їй органічний і реально-політичний характер/у відмінність від усіх попередніх спроб "об'єднань". які й умирали в стінах тих еміграційних "каварень", серед яких народжувалися.../а Українському Представництву забезпечити необхідний авторитет і політичну вагу.

Загальні завдання самого Українського Представництва ще будуть предметом нашого обговорення. Тут же порушаємо одне з них, а саме - міжнародну пропаганду. Зайво доводити, яке величезне значення має в нашій добі пропаганда! Держави витрачають на неї сотки мільйонів, творять окремі, призначені для цієї мети, міністерства, розбудовують радіо-станції, видавництва й пресові органи, організують спеціальні товариства й удержують тисячі фахівців. І все це для того, щоб мати середники пропагандивного впливу на міжнародні стосунки й здобувати собі найдогідніші позиції. Так роблять великі, потужні держави, що здавалося б самим фактом свого існування можуть впливати на оточення. А що ж тоді сказати про потреби пропаганди для міжнародної акції, що - як, наприклад, українська - мусить ще виробити собі в світовій opinio визнання й права "громадянства"?!

Між тим якраз саме в цій ділянці в нас зроблено дуже мало. Не обговорюємо тут причин цього прикрого явища. Вони часто були незалежними від нас; але значну частину провини за це занедбання поносить і сама українська суспільність яка ще й дотепер не зуміла належно оцінити величезної ролі пропаганди в наших визвольних змаганнях. Це тим більш дивно, що здається жадний інший рук у світі не є предметом таких плянових ворожих кампаній, як саме українській. Очевидно, в даних умовах наша пропаганда по своїй інтенсивності й технічним середникам не може дорівняти державним націям, але все ж при належній організації справи й усвідомленні її першорядної важливості - ми вже в стані піднести її на значну - відповідну вимогам моменту - височінь. Інтелектуальних і фахових сил, що зуміли б гідно зарепрезентувати українську проблему в міжнародному світі, а зокрема протиставитися шкідницькій роботі різних агентів Комінтерна, Мілюкових і Залеских - цих сил у нас уже вистачить. На черзі тільки питання фондів і плянкової розбудови пропагандивної акції. Ось актуальне завдання, розрішити яке якнайскорше мусить сконсолідавана еміграція, а в першу чергу - Національний Конгрес, що стане уособленням її волі й прагнень.

Годі собі навіть уявити міжнародну акцію Українського Представництва, коли вона не буде підсилена широкою пропагандивною роботою. Це означало би пустити Представництво в світ, . . . "німим"! На порядку дня створення пресових органів на чужинних мовах, посилене видавання окремих книжок і брошур, дальша розбудова вже існуючих пресових бюр і агенцій, організація нових пропагандивних пляцівок, заснування спеціальних товариств із участю прихильних нам авторитетних чужинців, і тд. Реалізація повищих завдань вимагатиме засобів, і для змобілізування їх необхідно зжити всіх зусиль. Найбільш відповідним видавалося б нам створення спеціального Фонду Визвольної Пропаганди, що мав би своє джерело в грошових внесках матеріально заосмотрених організацій і в збірках серед громадянства. При чисельності нашої еміграції та її готовості до жертв, яку вона доводила вже не раз у рішальні моменти - цей фонд міг би в значній мірі забезпечити потреби пропагандивно-інформативної роботи. Так озброєне допомогою середниками впливу на міжнародну opinio - Українське Представництво матиме кращі можливості виконання своєї відповідальної місії.

Не відкладаймо ж справу організації нашої міжнародної пропаганди!
Слова Української Правди мусять якнайскорше проміновати в світ! Бо час не чекає...

Інк. М. Сціборський.

ВАГА ЗОВНІШНЬОЇ ПРОПАГАНДИ.

Скільки то разів повтаряли ми за минулі роки в політичній балаці чи в політичній статті, що коли вибухне конфлікт ув Європі, то це вибе наша година. Це буде той момент, коли знову стане пливким стан річей довкола нас, коли зрушиться ота смертельна для України нерухомість у світі й наша нація зможе використати нагоди, що їх отворить пожвавлений війсьним конфліктом хід історії. Так думало все наше громадянство й була в цьому незаперечна правда.

Правдою був теж той голос, який ми, націоналісти нераз підносили, що, іменно, світовий конфлікт сам по собі ще не означатиме не то українського визволення, але навіть актуалізації української проблеми в світі. Правдою було теж і є наше твердження, що вирішальні будуть події на Землях і що тільки сперта на ті сили, що діють в Україні, українська закордонна акція зможе включити питання української державности в міжнародню політику. Одне й друге - сила та дія на Землях і зовнішнє ставлення української проблеми - річі неподільні й тісно заледні від себе.

Теперішня війна триває заледні пів року, при чому воюючі сторони пока наче б розгойдувалися до скоку. Пів року отого розгойдування є ніщо в обличчі того майже певного факту, що оцей конфлікт потриває роки. Правда, на сході Європи війна принесла вже великі зміни, при чому Західньо-українські Землі дісталися під СССР. Самі Совети ще не втягнені в європейський конфлікт, але це станеться певно й мабуть доволі скоро. Українські Землі можуть стати вже дуже небаром театром нових великих війських дій і предметом великих політичних плянів. У війні 1914 року не вдержалися москалі довго на ЗУЗ, а в пізніші роки, в різні часи й з різних кінців, надшарпували зовнішні сили Росію, при чому діялося це кількома наворотами "з українського кінця".

Подібного можемо сподіватися й тепер. Над нашими містами й селами розірветься ще багато шрапнелів, летунські атаки знищать ще багато людських існувань і матеріальних надбань, а одночасно з цим окупант пішле ще багато тисяч на смерть за чужу Україні справу, і не одну сотню-тисячу замордує за "зраду", за жертвенне живлення того полумя революції, що не гасне й не згасне ні на хвилину в Україні. Це є дань наших Земель історії, дань Ідеї Визволення. Прийде в ті роки момент, в який нація зірветься до останнього бою. І ми знаємо добре, що підуть героїчні легіони Української Національної Революції у цю вирішальну розправу, що "сотня поляже, тисяча натомість стане до борби", що це буде бій за життя або смерть нації, за честь, за заповіти Героїв.

Українці закордоном мусять ставити нині перед собою питання: чи ми готові до труду й жертв, що дорівняли б тому тягарові історії, що його двигать й двигатимуть наші Землі? Українство закордоном мусить мати нині перед очима події зперед чверть сторіччя, коли то на Землях родилася українська Воля, а з світу віяли на неї холодні вітри й її, скривавлену на ворожих багнетях, добили своїм морозним подихом. Чи ще напередодні властивих подій і холодний вітер зо світу дме на українську Волю з усіх усюдів - а що ж станеться, коли він не переміниться в ближчі місяці й роки в благодійний подих тепла? Хто понесе найбільшу відвічальність перед історією за ті гекатомби жертв на Землях, які мали б пропасти на марне тільки тому, що в нерівному бою Україна матиме проти себе не тільки окупанта, але й ворожість чи байдужість світу? Цю відвічальність в великій мірі понесе Українство закордоном, ті сотні тисяч українців, які живуть здебільша далеко від війни й які не схотіли б викресати з себе вогню енергії й жертвенности, щоб учинити все, що тільки можливе, для актуалізації українського визволення в світі.

Ікраз живемо в тому періоді конфлікту, коли готуються великі дії. В найближчі місяці може якась чужинна армія вступити на українську територію. Чи вона вступить як приятель українського самостійництва, чи як протектор білої "єдиної, неділимої" Росії, чи як безоглядний окупант, поборник власних голих імперіалістичних інтересів? Живемо в періоді конфлікту, коли творяться закордоном великі армії бездержавних націй, як поляків, чехів, на чужих територіях. Чи українського легіону не схоче створити ніяка держава? Живемо в тому періоді конфлікту, коли воюючі сторони складають т.зв. війські цілі, які мають стати їх боевим прапором на дальші роки війни й їх програмою на майбутній мировій конференції. Створення української державности ще нема ніде між цими військими цілями...

То ж чинити? Можна почути голоси, що в цих справах не допоможе ніяка пропаганда, бо потуги кермуються власними інтересами, бо вирішальні реальні факти, а не оперовання паперовими аргументами й т.п. Це дуже односторонній погляд на справу. Ви старайтеся прочитати відомі спомини Масарика або простудіювати польську закордонну

акцію в час минулої світової війни, щоб переконатися, яку величезну роль відіграла в обох випадках закордонна політика обох народів й зокрема закордонна пропаганда. Реальні факти не є часто реальними фактами, коли їх не усвідомити, а якби зрозуміння власного інтересу було для всякого надто простою річчю, то не один народ, переможений у якійсь війні, був би переможцем. Врешті як можна легковажити нам зовнішню пропаганду, коли в неї стільки труду й коштів вкладають усі народи світу й зокрема наші вороги?

Зовнішня пропаганда це річ тисячних потягнень - без перестанку, по всім усядам, при кожній нагоді - потягнень великих і малих, що всі творять одну цілість і б'ють наче ті каплі дощу в камінь та колоблять його. Творять опінію світу, будять симпатії, з двозначних річей чинять самозрозумілість, видвигаютъ ясне в себе, вказуютъ на темне у ворога. Паралізуютъ ворожі наклепи, дають аргумент у руки сторонньому приятелю й вибиваютъ його з рук приятелю ворога. Зовнішня пропаганда говорить до політика, генерала, економіста, ученого, до широких мас у чужих країнах, до чужого війська, що колись може увійти на нашу територію, заліднює мистця, надихує молитву Гожого слуги. Для неї, що служить правді й ідеалістичним інтересам, справді важні великі слова: "Шукайте й знайдете, стукайте й вам отворять".

Віча, походи, пікетування ворожих дипломатично-конзулярних заступництв, відчити, виставки, музейництво, концерти й академії - які широкі тут уже можливості прислужитися справі пропаганди українського визволення серед чужинців. Організація й удержування інформативних бюр та пресових агенцій на справді модерному рівні, поміщування українських статей й ілюстраційного матеріалу в чужинній пресі, користування радіом - дальша серія незвичайно успішних пропаг. заходів. Видавання чужомовних журналів, книжок і листівок, дбання, щоб усе це було в чужинних бібліотеках, читальнях і книгарнях, кольпортажа в своїм середовищі - чергові пропагандивні завдання. Творення мішаних чужинно-українських товариств для оборони України, участь у міжнародних гуманітарних й ін. організаціях - ще одне широке поле для діяльності. Врешті особистий контакт, дискусія - переважливі річі, під умовою, що українець читає правильно й пильно видавані в нас чужомовні видання і з них черпає продумані, устійнені вказівки для пропагандивного ставлення нашої справи.

Віри, енергії, послідовности й великої жертвенности треба для цих справ. Важко повірити, щоб усе ще далі мали появлятися алярми в нашій закордонній пресі про апатію нашої еміграції, про занепад готовости помагати грошево визвольній справі. Чи ж справді нещасливого для нас пів року війни вже погасити мало б увесь огонь патріотизму й усю віру в нашу остаточну перемогу серед широких кругів українства закордоном? Чи ж мало б це українство бути настільки невиробленим, що надіялося України "за один день" і вже розчарувалося, коли ця Україна може буде дійсно за рік-два? А як вона має взагалі бути, коли сотні тисяч людських енергій схильні дезертирувати чи прогосувати своєрідний "нейтралітет" супроти визвольної акції?

Ні, вірити хочеться, що це все таки ще тільки залишки першого пригноблення після подій вересня 1939 року. То, розгорнена сьогодні консолідаційна акція розбурхає й пхне ув одне, правильне русло живлові енергії закордонного українства, що за останні роки давало стільки доказів ідейности й політичного вироблення. І що, зокрема, Всеукраїнський Національний Конгрес і ті завдання, які він видвигав перед українством закордоном у ділянці нашої зовнішньої акції - багато надолужать з того, що ми прогайнували за минулого пів року війни. Автор цих рядків пригадує завжди з гордістю, як приємно був заскочений на викладах ув висовій політичній школі одного з европ. центрів, коли один з професорів, викладаючи про модерну пропаганду, присвятив був раз майже цілу годину виводам про пропагандивну діяльність українців ув Америці. Широко ясовував своїм слухачам методи цієї пропаганди й називав її класичною в своїому роді. Таке признання щось варте!

Стоїть сьогодні перед нашою зовнішньою пропагандою зокрема завдання постанови двох чужомовних журналів. Одного - актуально-політичного двотижневика й другого академічно-політичного кварталника. Це вимога хвилі. Видавання таких журналів доволі коштовна річ, але яка ж проста була б це справа, коли б, скажім, 1000 українців, що живе в англо-саксонському світі, що репрезентує перед ним повсякчасно Україну, вважали на часі передплатити оба журнали, що будуть друкуватися в англійській і французькій мовах. Кошти всіх дальших тисяч накладу вже були б покриті й ішли б тільки примірників на міністерські, редакційні столи, до генеральних штабів, до військових шкіл і т.д. В нас знайдеться доволі добрих пропагандистів, що поставили б оба видання на прегарний рівень. Успіх обох видань, за якими підносять з усіх боків голоси чужинців, був би забезпечений. Ось і одна важка

лива справа, яку видвигаємо на тлі низки других, зясованих вище. Чи так то вже важко було б сповнити тисячі заможніших закордонних українців - зпоміж соток тисяч - оце обов'язок? Не жертва це навіть, а заспокоєння обов'язку культурної людини - мати на столі серйозну політичну лектуру. А отак було б розвизане одне з найважливіших завдань нашої зовнішньої акції - була б створена конечна пропагандивна основа для всієї дальшої нашої міжнародньої роботи.

Європейський конфлікт розгориться в найближчому часі на добре, всі заінтересовані нації в справжній гарячці надлюдських зусиль, наші Землі терплять, боряться і вірять - вірять теж і в поміч українства закордоном. Еміграція мусить отже здобутися на все, на що здобутися в силі. Го час летить, події не чекають, чи ми готові чи ні - і прогайновані нагоди та послаблення боротьби мало б для нас необчислимими наслідки. Не сміємо зневірюватися і не сміємо теж чекати, що щастя спаде нам само з неба. Єдність і жертвенність - найвищий наказ хвилі для всіх українців закордоном!

Я. Оршан.

З ГУКОВИНИ Й БЕСАРАБІЇ.

З автономії, яку "дали" румуни українцям в Буковині й Бесарабії, дуже мало увійшло в життя. Дозволили одну годину тижнево української мови в школі, але ніде цього не дотримують; дозволили театральні вистави, але на них треба спеціальних позволень, яких не дають; дозволили закладати читальні "Просвіти", але не існує ще ніодна; дозволили українські газети, але на ділі виходить тільки старий "Час", як теж "Хліборобська Рада", в церкві можна співати по церковно-словянському.

До "Фронту національного відродження Румунії" /одинокі партія! / увійшли Залозецький і Сербинюк за Буковину й Гаврилюк за Бесарабію. Ці три панове "мають право" заступати українські інтереси в румунському парламенті.

В Букарешті, крім давнього "Українського Комітету", існує ще "Українська Громада", не політичне товариство на чолі з дром Ю. Русовим, що начислює біля 100 членів.

"УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ОБЕДНАННЯ" В НІМЕЧЧИНІ.

З берлінського "Українського Вістника" /ч.1-2/ довідуємося, що 14 січня ц.р. відбулися в Берліні Загальні Збори "Українського Національного Обеднання". Ця організація, що сильно скріпилася завдяки припливу еміграції з Карпатської України, а згодом з Західньо-українських Земель, на аховує нині понад 3000 членів і понад 50 організаційних клітин. Від двох років кермує діяльністю УНО його голова пполк. Тиміш Омельченко, якого й цього річні Збори наділили цією відвічальною функцією.

Збори намітили перед новою Управою низку завдань на черговий рік, між ними широку розбудову культурно-освітнього реферату й налагодження постійного живого контакту між централєю й розкиненими по цілій країні філіями й гуртками шляхом влаштування поїздок з Берліну на провінцію. Старання про дальшу долю киненої на еміграцію високошкільної, гімназійної й робітничої молоді найшло теж свій вираз у резолюціях Зборів. Зрешті ухвалено піддержку й зрозбудову трьох українських органів на терні Німеччини: "Українського Вістника" в Берліні, та "Даступу" й "Пробоем" у Празі.

Українська еміграція в Німеччині живе серед зумовлених по літичною ситуацією своєрідних умовин, треба одначе підкреслити, що якінебудь переслідування з боку німців, про які були чутки в закордонній пресі, не відповідають правді. Діяльність УНО, вповні позбавлена політичного забарвлення, має на меті два основні завдання: зберегти національне обличчя мас української еміграції в Німеччині й матеріальну самопомогу в виді забезпечення свого членства можливо задовільною працею.

ЗМАГАННЯ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ.

Почин української еміграції в Америці, що підготовляє скликання Конгресу, який має перевести національну консолідацію українського суспільства - стрінувся серед нашої еміграції в Європі з прихильним відгуком. Організації на поодиноких теренах виявляють бажання включитися до консолідаційної акції, щоб надати їй справжній у с е м і г р а ц і й н и й характер.

Успішну роботу в тому напрямі перевели вже українці в Югославії. За починном існуючого там Товариства "Просвіта" - різні організації на терені Хорватії, Боснії й Словенії, загальною кількістю членів до 1000 осіб, ухвалили підтримати акцію Національного Конгресу в СДПА й доручили представляти себе п.п. Проф. Грановському й інж. Коссареві на Конгресі.

Від участі в національній консолідації ухилилася тільки Громада в м. Білгороді, що складається з уенерівських і гетьманських елементів. Мотив, який формально видвигнули керівники згаданої Громади у відповідь на пропозиції "Просвіти", був той, що, мовляв, це "політична акція, за яку влада може закрити" /!?!... Треба проте вважати, що з цим "соломоновим" рішенням керівників Громади не погодилася частина її членів, які бажають окремо звернутися до Національного Конгресу в Нью-Йорку з декларацією солідарності.

СКЛАД РЕПРЕЗЕНТАТИВНОГО КОМІТЕТУ В КАНАДІ.

Українська еміграція в Канаді вже уконстатувала свій Репрезентативний Комітет, що має завданням перевести дальшу акцію національної консолідації й заступати українські інтереси перед політичними чинниками Канади.

До складу згаданого Комітету увійшли: Президент - о. др. В. Кушнір, Секретарі - проф. Т. Павличенко й Т. Мельничук, Скарбник - о. М. Пелех, Заступник - адв. В. Свистун, Референт Червоного Хреста - посол О. Жеребко.

Комітетові доручено створити відповідні технічні комісії. Водночас вжито відповідних заходів до створення Почесної Ради з авторитетних чужинців - приятелів України.

Від участі в Репрезентативному Комітеті здержалися: Союз Гетьманців-Державників і так зв. Союз Українських Самостійників, деякі керівники якого вдержують звязки з групою п. Прокоповича в Парижі.

Президент Комітету о. др. Кушнір виступив у пресі з відповідною статтею, в якій ілюструє неетичні методи поступовання вищезгаданих організацій.

ДО ПРОБЛЕМ СХІДНЬОЇ ЄВРОПИ.

"Ле Тан" з дня 25 лютого пише:

-...Таким чином поразка у Фінляндії мала першим своїм наслідком, як це можна було передбачити, підтримку проти червоної армії південних сусідів ССРСР: Румунії, Туреччини й Персії.

-Другий добре доведений факт торкається присутності більш або менше значних німецьких елементів спочатку в Галичині, а потім і в Україні; пізніше цілого піднесення зони, яка веде до нафтового сектора Кавказького Сходу й на півночі Чорного моря. Перед очевидною дезорганізацією російської залізничної системи, німці одержали від Москви керування транспорту нафти з Кавказу, і українського збіжжя.

-Є тут ще один момент, який заслуговує на увагу аліантів, а саме - експлуатація Німеччиною ресурсів ССРСР. Бо якщо ця експлуатація піднеслася би, то це ризикувало б зробити невідомими могутні зусилля аліантів у справі блокування Німеччини.

-Якими середниками диспонуємо ми, щоб протиставитися таким поважним некористям? Першим є самий спротив Фінляндії, що стає ослаблюючим чинником для цілого організму ССРСР, який є тим більше слабим, коли взяти під увагу злу залізничну систему. Москва робить усі зусилля, щоб усунути це недомагання. Завдання аліантів не допустити до розбиття Фінляндії, щоб було би тріумфом для советського режиму й увільнило би його від труднощів, спричинених його нещасливим підприємством.

-Другий середник у тому, щоб перешкодити експлоатації кавказької нафти й українського збіжжя... Необхідно використати слабкість цієї зони советського комплексу, викликаючи зриви націй, що нетерпеливо зносять советське планування.

-Це означає виявити всю вагу, яку продовжує представляти проблема Чорного моря."

ПРОДОВЖУЮТЬ МАЯЧИТИ...

Ми вже мали нагоду писати про голоси польської еміграційної преси відносно "мацарстлових" плянів...

Газета "Слово", що видається в Парижі, містить на ці теми нову статтю польського журналіста Матушевського. В статті цій читаємо:

-Земля, що получить Балтик і Адриатик, Біле море й Чорне/нічого собі апетити! Примітка ЧПС/- розділить мутні й скаламучені океани знищення. Польща й Польща одна/!/ може бути стрижнем цієї землі. Тому то справа будучих границь Польщі є першою справою безпеки Європи/!/ Польща на Сході не має ані одної пяди землі до віддання. Границя Ризького договору, границя компромісу й свідомого повстримання/!/ власних, глибоко історичних узасаднених жадань і замірів - це мінімум. Диктує це нам не тільки інтерес, але гонор. І тільки ціла Польща, вповні відбудована, може повнити історичну місію. Тільки на так відбудованій на сході Польщі - може опертися загальна небезпека". і тд. і тд.

Здається, ясно?! Збанкротована польська шантрапа, що, маючи перед тим двадцять років найбільш сприятливих обставин для зорганізування держави, не зуміла тим не менш навіть кількох тижнів встояти перед німецьким ударом - тепер, опинившись на еміграції, але нічому не навчившись з пережитого, продовжує свою згубну гру. Безвідповідальна в своїй зарозумілості й галасливості, вона - устами різних Залеских і перами різних Матушеских-й надалі намагається баламутити світ байками про трагікомічні "моцарства"...

Але знаходяться ще поміж українців справді туподумні люди, які все намагаються знайти з поляками "спільну мову". Так керівник Інформативного Бюра в Лондоні п. Кисілевський, що працює під патронажем сумнозвісного кандидата на "гетьмана" п. Макогона - примістив у польському журналі в англійській мові "Фрі Юрп" статтю, де пропагує польсько-українську співпрацю, в надії, що "чейме тепер" поляки направлять свої минулі хиби у відношенні до української справи...

Ні, є такі люди, для прозріння яких може бути тільки один корисний середник... Довбня!

ПЕРЕСЕЛЕННЯ В СССР

В ч. 14/з дня 25 лютого/"Краківських Вістей", що видаються в українській мові в якості часопису для Генерального Губернаторства в Кракові, читаємо:

- "Дня 20 лютого ц.р. скінчилися вже головні праці в справі переселення українців, білорусинів, русских та русинів/!/ які на основі договору про переселення між СССР і Німеччиною зголосилися виїхати да СССР.

- "З деяких місцевостей виїхали дня 11 і 12 лютого два потяги з переселенцями. Швидке закінчення цієї акції було можливе завдяки тісній співпраці німецьких і советських представників, які працювали: німецька під проводом Дра Денгеля, і советська під проводом Шкляренка.

- "Провідник советської делегації Шкляренко заявив, що переселення було можливе завдяки великій прихильності відношення німецької влади. Не зважаючи на заходи деяких елементів, які намагалися засіяти недовіря між СССР і Німеччиною в їх приязній співпраці, обом делегаціям удалося розв'язати цілий комплекс важних справ.

- "Др Денгель теж підкреслив, що радо згадує про плянову, невтомну й льояльну співпрацю советської делегації підчас спільної праці над розв'язанням справи переселення. Др Денгель виоловив бажання, щоб ця співпраця осягнула свою мету, себто викликала вдоволення у переселенців і прислужилася мирові-".

ЛІКВІДАЦІЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ АКЦІЇ В ЄВРОПІ.

"Івнінг Стандарт" сповіщає, що персональний склад Комінтерну в Москві побільшив п'ятикратно. Зроблено це в зв'язку з планами Москви зачати з весною в широкому масштабі революційну акцію в Англії, Франції, Скандинавських Країнах і Туреччині.

Водночас із посиленням розкладової московської акції, в різних країнах зростає та посилюється й протиакція. Про вияви її ми вже подавали. Ось нові дані за останній тиждень.

В Парижі вже викинені всі формальності відносно виключення з палати депутатів 60 комуністів. Водночас із цим викинено з постів тільки в одному департаменті Сени 125 муніципальних радників, належних раніше до комуністичної партії. Депутат Жорж Гартелемі вніс у палату проект переведення в цілій Франції генеральної чистки комуністів та їх однодумців. Цей проект викликав дуже прихильний відгук у всіх суспільних колах. Бувши генсекретар французької ком. партії Морис Торрез, декретом із дня 21 грудня позбавлений французького громадянства. Торрез втік із Франції, і за одними версіями перебуває в Бельгії, а за другими - в Норвегії, бажаючи дістатися до ССРСР.

Надзвичайно посилюється протисоветська акція й у колах англійської робітничої партії, що, як відомо, завжди ставилася лояльно до Москви. Особливо гостре обурення проти большевиків, і то навіть у так зв. радикальних колах Європи, викликала викрита змова в справі створення норвежського червоного "уряду". Влада захопила повний реєстр членів цього "уряду"... Найбільш характерне те, що міністром закордонних справ советської Норвегії мавбути... Молотов!

І ВОНИ В.Є. МАТЬ ЗАБАГАТО!!

Перед роком советський уряд кома дірував до Туреччини 50 інженерів і технічних експертів, що мали допомогти туркам при розбудові підприємств текстильної промисловости. Тепер цим інженерам і експертам Москва наказала вернути до ССРСР, але вони відмовилися це зробити й звернулися до турецької влади з проханням дати їм право азилу.

Маємо отже новий скандал! Недавно до Туреччини втік цілий червоний курінь із зброєю, а слідом за ним сотня кінноти, що була вислана перебрати від турків зброю від згаданого курія, але не побажала вернути до "соціалістичного раю". Тепер дезертували й 50 інженерів!

ВАЖКІ НАРАДИ В ЛЬОНДОНІ.

Голова комісії закордонних справ французького парламенту п. Містлер зробив доповідь, в якій заявив, що в Лондоні йдуть тепер важливі переговори в справі реконструкції нової Європи після війни. П. Містлер сказав, що в керівних колах Франції й Англії існує намір задержати воєнний союз між обома країнами й після війни, включно до того, що збройні сили Англії й Франції й у спокійний час перебуватимуть під одною спільною командою.

Згадані наради кидають певне світло й на поїздку до Лондону польського "міністра" Залеского... Як відомо, англійці дуже зимно ставляться наразі до планів реставрації Польщі в тих границях, в яких вона перебувала перед вибухом війни.

НА КОРДОНІ ТУРЕЧЧИНИ.

"Дейлі Геральд" з дуже певного джерела подає, що большевики концентрують на советсько-турецькому кордоні великі збройні сили. Водночас ідуть масові арешти в Грузинській і Вірменській советських "республіках". Советська преса й радіо повні брутальних нападів на Туреччину, обвинувачуючи її... в імперіалізмі.

МОСКОВСЬКО-ФІНСЬКА ВІЙНА.

Воєнний кореспондент "Івнінг Стендарт", який перебуває у Фінляндії, з'ясовує причини невдач своєї армії. Ці невдачі спричинені трьома основними похибками червоного генерального штабу.

Перша похибка большевиків полягала в неправильній оцінці внутрішньополітичного положення у Фінляндії. Агенти Москви залякали Кремль, ніби фінська компартія зробила вже все потрібне для тріумфального вступу советських військ у країну. Сталін і політбюро було переконане, що, запоморочене пропагандою, населення Фінляндії не схоже ставити спротиву. За пляном, червона армія мала перейти по країні "церемонійним маршем... Досить тільки було, на погляд Москви, морально стероризувати провідні кола Фінляндії, як справа розрешувалася сама собою.

Советський генштаб перед початком операцій зосередив свої війська по такій дислокації. Для головного удару на Карельському пересмику було сконцентровано 12 дивізій. На північно-східній частині від Ладозького озера, з метою прориву лінії Маннергейма з заплля, розтошовано 6 дивізій. Нових 6 дивізій за пляном сконцентровувалися в районі Салла-Суомуссальмі, щоб відтягти Фінляндію від Швеції. Чарешті ще інших 6 дивізій призначалися на далеку північ, щоби не допустити можливого десанта Антанти. Разом отже для операцій було призначено 30 дивізій.

Проте самопевність советського уряду привела до того, що згаданий плян практично не був зреалізований. Червона команда вважала, що досить блискавичного удару головних сил у 12 дивізій на лінії Маннергейма, як опір фінів буде зліквідований. Тим самим на одночасові операції інших армійських груп не було звернено майже ніякої уваги. Легковажність ув оцінках оборонної сили Фінляндії та її готовності до війни була теж причиною, чому советський генштаб, переводячи стратегічне розгортання армії, узалежнив її постачання тільки від одної Мурманської залізниці, що має незначну можливість перевозу, і від одної бази в Ленінграді.

Коли ж розрахунки большевиків завели, то Ворошилів допустив нову похибку, зосереджуючи в невеликому районі Суомуссальмі, який ненадається для більших операцій, чисельні сили з моторизованими частинами. Наслідком цього була страшна поразка большевиків при Суомуссальмі.

Тепер, як здається, большевики зрозуміли свої похибки й перестали вести операції за старим пляном. Війська трьох допомогових груп дістали наказ відійти й перегрупуватися. Натомісць на лінію Маннергейма ведуться масові атаки, піддержувані гарматним вогнем величезної інтенсивності.

Шведська газета "Даген Ніхетер" подає ближчі відомості про розгром 18 советської дивізії на Ладозькому фронті. Переможну операцію перевів фінський генерал Хеглунд, послуговуючися окремими відділами на лашатах, що мали при собі легку артилерію. Ці відділи переводили безнастанні фланкові атаки на червоних, поки ці останні не розпалися на різні частини. Тоді послідував рішальний удар. В цих операціях фінні захопили 20 танків, 36 гармат, 17 тракторів і 25 авт. Перемога ця характерна тим, що за точними тепер обрахунками, співвідношення фінських і советських військ/по їх чисельності/мало пропорцію-1 : 70.

Часткові успіхи, що їх ув останніх днях здобули большевики над знеможеними фінськими військами, стали претекстом до шаленого "тріумфуючого" галасу советської преси. Московські "Ізвестія" розписуються, що боеву славу червоної армії неможливо рівняти з якою будь армією у світі... Мовляв - переможні бої 123 дивізії у Фінляндії "советські народи будуть багато-багато літ виспівувати в своїх піснях"... "Червона армія оточена сьйвом великих перемог, якими захоплюється цілий світ"... "По можна на все це сказати?! Нахил до "шалкозакидування" ніколи не вмере у москалів, без огляду на те, які вони були, є чи будуть - чорні, білі, червоні, чи зелені....

"Дейлі Рейль" сповіщає, що Англія виказала Фінляндії поміч, яка дотепер вимірюється наступними цифрами: 124 боевих авіона, 25 тяжких гармат, 30 легких гармат, 25 зенітних гармат, 12 І50-ть мілім., 100 куліметів, 50.000 гранат і поважну кількість озброєння меншого колібру. "Ле Журналь" подає, що у Фінляндії формується автономна італійська дивізія, зложена з добровольців.

ЛЕКТО АТ ЗАКОРДОННОЇ ПРЕСИ.

Скандинавія й Близький Орієнт.

Газлер Чахріхтен з 24 лютого.

"Ттокгольм. Не бракує сподівань, які передбачують, що західні потоги візьмуть СССР в кліщі подвійним ударом - з Чорного й Білого моря. Росія й звязана з нею Німеччина - представляє напр. повсталу в такому разі ситуацію "Гетеборгс Гандельс-ох Сефартс-Тіднінг" - були б тим робом відрізані від обох найважливіших військових матеріалів: нафти й заліза. Бо годі собі уявити, що Швеція змогла б продовжувати свої висилки заліза до Німеччини, коли б британські частини сполучилися б з фінськими, а брит. фльота сторожила б морський шлях біля Нарвіку. Так само було б немислиме, що Румунія ще могла б слати нафту до Німеччини, коли б брит. фльота виплила на Чорне море".

"Гудапешт. В околиці Еривану й на південь від Баку заобсервовано велику концентрацію рос. військ, при чому ходить тут здебільша про частини, які перекинено тудю з нутра Росії, підчас коли грузинські й кавказькі частини, що в великім відсотку складені з магомедан, спрямовуються систематично на північ... Особливо кидаються в вічі нагромадження рос. частин в південній Вірменії на кордоні Ірану. Одночасно вказують в Анкарі на те, що наново скріпилися напасти сов. преси й радія на Іран і Туреччину, і що особливо сов. радіоавдиції в усіх орієнтальних мовах розгорнули дику кампанію проти Туреччини. Примітним уважають тут ще, що в Грузії й Вірменії переведено арешти людей, що уходили перед сов. властями за ненадійних... Велику сенсацію викликає вістка, що в рум. пристані Констанца прибув перший корабель з транспортом рос. нафти для Німеччини. Рос. нафту транспортують з Констанци до Пleshті, де її мають обробляти тамошні, остаючі під німецькою контролею, рафінерії. Дальші рос. транспорти нафти мають бути в дорозі. В Констанца знаходяться вже від кількох днів німецькі спеці, щоб простудіювати можливість побудови нафтового проводу з Констанци до котрогось із румун. дунайських портів, куди спрумовувано б нафту знад моря".

Газлер Чахріхтен з 28 лютого.

"Гудапешт. Гольшевики укріплюють усі важні пристані над Чорним морем, між ними Одесу, нафтову пристань Гатум й прстань Маріупіль, де залагають вугілля з Донецького басейну. На Кавказі й у Грузії розбудовують лінію укріплень й др. Тодт, творець німецької лінії Зигфрида, що перебуває вже від довшого часу в СССР, мав прибути до Баку, де він має прослідити можливість укріплень нафтових теренів... Приїзд дра Кльодіуса до Румунії, остає здається в тіснім звязку з наглим рішенням румунського уряду заборонити деякі нафтові продукти, головно важні для летунських моторів. Це рішення рум. уряду запало під англійським тиском, і нова подорож дра Кльодіуса має очевидячки за ціль, провести відповідний німецький протитиск. В добре поінформованих дипломат. кругах Білгороду твердять, що Румунія не вповні вдоволенна політичними концесіями, які вона дістала свого часу від Німеччини, й хотіла поширення на довший проміжок часу тієї, признаної їй німцями гарантії кордонів, що має виносити для бесарабського кордону 5 років, для інших же кордонів 10. Зачувати тепер, що Нім. схильна сповнити це румунське бажання під умовою, що Румунія вповні підпорядкує свою важку індустрію німецьким військовим потребам, і далі, що Румунія пропонує своїм сусідам заключення пактів ненападу".

Газлер Чахріхтен з 23 лютого.

"Льондон. Подані до відома подробиці британських військових достав до Фінляндії. Досі відіслано: 120 бойових літаків, 24 бомбосечки, 150 протитанкових гармат із муніцією, 50 тисяч ручних гранат, 25 гавбиць, 100 кулеметів з муніцією, 24 протилетунські гармати, 30 польових гармат, 4 шістьтонових танки, 12 шестицалевих гармат з муніцією, 10 мотодірів з муніцією та значну кількість муніції для дрібнішої зброї. Крім того відіслано целти, телефони, амбулянси, однострої, лікарства й под."

"Париж. Відділ 1000 мадярів прибув сьогодні до Парижа в переїзді до Фінляндії. Вони їхали в поїзді, складеному з італійських і югослав. вагонів. Провідник заявив: "Це є передня частина з тих 10 тисяч мадярів, що зголосилися добровольцями до Фінляндії". Контингент їде до Лондону, а звідам до одної англ. пристані".

Газлер Чахріхтен з 22 лютого.

"Льондон. Фінляндський уряд стверджує офіційно, що чулки про те, що на російському фронті фінці ніби то стрінули німецьких старшин чи німецьку зброю, не відповідають правді".

Різні вісті.

Іль Месаджеро з 25 лютого.

"Лондон. Агенція Ройтер подає, що в минулу ніч британські літаки відбули лет над Чехію та розкинули тисячі летючок над Прагою й іншими центрами Протекторату, при чому один літак не вернув з виправи. Летючки були редаговані в німецькій мові й носили підпис: Чевіль Чемберлейн".

Газлер Нахріхтен з 22 лютого.

"Париж. Урядовий вістник проголошує сьогодні декрет, який проголошує відобра-
ння франц. громадянства Юрісові Торезові, колишньому ген. секретареві кому-
ністичної партії й посл^{ом} департаменту Сени. Торез утік до Бельгії. Перед ним
виключено з французької спільноти ще й Андре Марті, який є у Москві, де кілько-
ма вже наворотами продукувався в радіо".

Дойче Альгемайне Цайтунг з 17. лютого.

"Гілгород. При вчорашньому святі сербських борців за свободу, т.зв. четників,
допустився тутешній кореспондент Ройтера нетактовності, намагаючися непрошений
й з доручення Секрет-Сервісу, виголосити англ. пропагандивну бесіду, яка викли-
кала однак недвозначну демонстрацію проти Англії. Уже після перших речень пе-
рервали нічого не прочуваючого п. Гровна гучні оклики "Геть з Англією", і він
мусів уступити перед усе дужчим спротивом учасників зборів та блідий зійшов з
трибуни".

Газлер Нахріхтен з 26 лютого.

"Анжер. Голландський посол при польському уряді Гош ван Розенталь прибув сюди в
суботу".

Дойче Альгемайне Цайтунг з 23 лютого.

"Краків. Через Перемишль перейшов вчора перший транспорт русинів /рутенен/, які
йдуть до Росії в рямцях акції переселення. Ходить тут переважно про особи, що
зголосилися всі до переселення з однієї й тієї ж громади. Коли в Радимні пере-
селенці вступили в поїзд, рушили й кольони фір. Треба було послужитися сніжними
плугами, щоб прочистити їм шлях до Перемишля, де їх при чинній допомозі СС,
жандармерії й поліції заладовано в російські потяги. В пополудневих годинах
переїхав поїзд через міст на Сяні в напрямі на СССР. Відтранспорт й заладован-
ня русинських переселенців відбулося в приявності переселенчої комісії, повіто-
вого старости й інших властей".

Ль Осерваторе Романо з 11 лютого.

Газета подає, що в Парижі виголосив виклад про Україну проф. тамошнього польсь-
кого університету Галецькі, "висловлюючи думку, що в рямцях унії з Польщею, від-
новлена як вільна й суверенна нація, Україна зможе мати власну політичну особ-
вість й змагатися за той благодут і ту свободу, яких не змогла мати досі".

Ль Осерваторе Романо з 29 лютого.

"Анжер. Німецькі уряди постановили передати советським властям всіх провідників
українського націоналістичного руху, що втікли до польських провінцій, окупова-
них чи анектованих Німеччиною, згл. до самого Райху. З українських кругів у Чер-
нівцях наспіло потвердження того, що згадувала кілька днів назад закордонна пре-
са, себто, що німецькі влади продовжують переселення українського населення,
замешкалого на території окупованої Польщі й в Протектораті Чехії й Моравії".

В РІЧНИК ГЕРОЇЧНОГО ЧИНУ "КАРПАТСЬКОЇ СІЧІ".

Рік тому, 15 березня 1939, промовила вперше від часу упадку нашої новітньої державности - зброя воскреслої української армії. "Карпатська Січ" молода збройна сила відродженої за Карпатами української свободи, поставила чоло мадярському наїзникові й уплела новий листок у вінок слави української зброї. Це було рік тому, і хоча в міжчасі сталося стільки важливих подій - від пам'ятного березня 1939 року в Карпатській Україні не змогла нас відділити ні стіна забуття ні холодна розумовість історії. Го стільки зворушливого горіння було в цій нашій Карпатській Україні, стільки питомих прикмет українського духа й характеру втілювалося в цій "Карпатській Січі" й стільки врешті ниток простягнулося було з того закутку України до сердець усієї нації - що рвалися згодом ці нитки з надто великим болем. Але чин "Карпатської Січі" розбудив одночасно в багатьох-багатьох віру ув нашу здібність мати ідеали й гинути за них й волю боротьби такої, як була ця жертвенна боротьба горстки непримиримих. Коли прийшли пізніші трагічні події для України - події вересня 1939 року - і коли ці події били по самопочутті нації, але не вбивали його й не вбили - то стояла в ті дні біля українського духа, побіч інших його сторожів, і постать блакитного січовика, що назав: боя смерть не може піти на марне - вірте, як я вірив і будьте готові згинуть за ідею, як я це вчинив, без озву й вагання!

Карпатська Україна - чіткий етап не тільки в кріпленні чуттєвої натури української ідеї, але й у розумовім сприйманні нацією сукупности питань українського визволення. Певне, упадок карпато-української державности приніс багато розчаровань. Але коли б ніякої іншої ролі не було призначено сповнити Карпатській Україні, крім однієї: поставити, коштом власного упадку, політичне думання нації на вищий рівень і розвіяти всякі химери та легкодушні надії - то саме це одне було б для дальшої нашої боротьби й не оцінимо й необхідне. І знову треба усвідомити собі, що тільки здобутками того досвіду, що його нам дав березень 1939 року, є ми дорослі до моменту й що в інших умовах ця дорослість могла б була прийти спізнено.

Тож глядімо сьогодні на події зперед року з тим почуттям, з яким глядить добрий жовнір на товариша, що паде біля нього в бою: шанує в ньому героя, черпає гарт з його смерті й зо ще більшим поривом видається вперед. Тепло, яке заворіло в українських душах до отієї окраїної Срібної Землі, що так гідно здавала свій іспит перед рештою нації й світом - не погасне ніколи. Герої, що згинули від куль мадярських наїзників, між ними

Михайло Колодзінський і Зенон Косак

- на йдуть запевнені місця в Храмі Слави української нації. В річницю березня 1939 року шлемо ми всі, з усіх частин соборної України, гарячий привіт і слова заохоти нашим братам зза Карпат, теж і тим, що сьогодні на еміграції, ні на хвилину не подумає сьогодні ніякий свідомий українець, що історична доля й призначення Закарпаття мало б бути інше, як вільної, щасливої землі - у вільній, щасливій соборній Україні.

З цей минулий 1939 рік і перші місяці 1940 року аж досьогодні полилося багато української крові. І у Карпатах і на всій Західній Україні й -ня польських фронтів і на далекій півночі в московсько-фінляндській війні. Якаж інакша була добровільна й гідна свободної людини смерть січовика й західно-українського повстанця-від жалюгідної смерті гнаного до бою за чужі інтереси безпідметного українського гарматного мяса! Український націоналізм зродився в імя боротьби за власну, свободно обрану, ідею й найшов досі тисячі борців, які за свідчили, що вартісніше: боротьба і смерть за свою ідею чи очікування чужого пастука, що невідхильно пожене на смерть за чужу ідею. Наші противники називали довго український націоналізм злочинним за те, що вказував на незнані для незрячого раба відвічні життєві закони й підпорядковував тим законам боротьбу нації за самозаховання й ріст. Герої "карпатської Січі" впали й за всіх тих незрячих, щоб їм відкрити очі. І коли та скільки разів це не було б, що український націоналізм кине клич до збройної боротьби за Україну, завжди ставитиме перед очі нації приклад цієї першої націоналістичної армії, що так подивугідно боролася - приклад "Карпатської Січі"!

СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ І СКАНДИНАВСЬКІ ДЕРЖАВИ.

Використовуючи кольосальну перевагу своїх сил, советські війська нарешті спромоглися на деякі успіхи в боях із фінляндською армією. Для Фінляндії може тепер витворитися дуже критична ситуація. І дивуватися цьому ніяк не доведеться! Го тими стосами паперу й телеграм із "воздушними поцілунками" та заявами плятонічних симпатій, що їх із усіх кінців світа дістають героїчні фінни-воїни воювати з советським кольосом не можуть. Їм потрібна допомога, і то така допомога, яка реально спричинилася би до посилення спротиву Москві. Нажаль, теоретично співчуваючий світ із цією допомогою не дуже поспішається...

В зв'язку з подіями у Фінляндії, вирінає питання скандинавських держав. Їх остання конференція не винесла жаних конкретних рішень відносно Фінляндії. Яка цьому причина? Як зясувати це дивовижне явище, що Швеція, Норвегія й Данія /дві перші в першу чергу/ замість сполучити своєчасно всі свої сили з Фінляндією проти Москви - пасивно приглядаються цій боротьбі Давида з Галіатом, хоч і здають собі справу, що покінчивши з Фінляндією, большевизм сягне й по них свою руку? Погляди світової преси на цю політику скандинавських держав наступні.

Швеція, Норвегія й Данія дійсно виявляють найщиріші співчуття до фінляндської трагедії. Коли мова про позицію до сучасного збройного конфлікту в Європі, то симпатії цих країн по стороні Антанти, особливо Англії - з якою їх в'яжуть тісні економічні відносини. Але силою, що тримає їх у пасивній нейтральності, є Німеччина. І поки в розвитку війни остаточно не виявиться перевага сил тої чи іншої воюючої сторони - скандинавські держави правдоподібно не зважаться порушити цієї нейтральності. Це також головна причина їхньої безчинної постави до советсько-фінського конфлікту.

Данія просто жахається Німеччині й уникає всього, що Берлін міг би зрозуміти навіть як натяк гальюальності супроти себе. Вона здає собі справу, що найменший необережний крок може штовхнути Німеччину до рішень, які будуть для неї фатальними! Смішно ж думати про спротив Данії Німеччині. Її непевна ситуація ускладняється ще й тим, що в свої кордони вона включає німецьку меншину. Симпатії данців усеціло по стороні фінів. Але що вони можуть у даній ситуації зробити! Тому "участь" Данії в трагедії на півночі виявляється... в прихильних Фінляндії статтях і в нечисельних зголошеннях добровольців.

Приблизно в подібному положенні перебуває й Норвегія. Її військові сили зводяться/як і в Данії/ тайже до зера. Треба думати, що в випадку прямого нападу Москви - Норвегія буде боронитися, як і чим може. Але ангажуватися тепер ув активну політику вона не ризикує, з огляду на брак сил і дуже складну свою геополітичну позицію. Її допомога Фінляндії також виявляється тільки в поїздах добровольців.

Найсильніша скандинавська країна - це Швеція, і хіба від неї можна було би сподіватися більше рішучої постави до Москви. Але її також в'яже багато причин, ігнорувати які вона не вагається. Найголовнішою з них є знову ж таки страх перед Німеччиною. Скандинавія входить тепер у гру воюючих сторін, як дуже важкий географічний, стратегічний і економічний чинник. З боку Англії зокрема виявляється тенденція притягнути Швецію на свій бік, бо це поставило б Антантау в дуже вигідні позиції на півночі, а крім того позбавило би Німеччину шведського заліза. Самозрозуміло, що супроти цих заходів Німеччина не залишається безчинною й вже дала з'ясувати Швеції, що зможе в випадку загрози своїх інтересів вислати туди експедиційний корпус.

Чи треба зясувати, чим це покінчилося б для Швеції?! Протиставитися Німеччині вона звичайно не могла б, бо її мілітарна сила також мінімальна, і створити її за короткий час неможливо. Буде до речі тут зазначити, що цю безборонність Швеції в значній мірі завинили її ж власні уряди, що довгий час складалися з соціалістів. В періоді, коли всі країни мілітаризувалися в передбаченні неминучої війни - шведські соціалістичні міністри робили все якраз навпаки: з року на рік скорочували військові кредити, цілком зруйнували систему підготовки резервів, а кадрову армію звели до сміхотворної цифри 15.000 чи 20.000 людей. Все це безглуздя робилося в розрахунках... на пацифізм і загальне "роззброєння". Наслідки такої політики мстяться тепер на Швеція, що при своїх багатствах і розвиненій промисловості могла би в інших умовах бути далеко краще підготованою до критичних подій. Між іншим, і Норвегія має завдячувати свою мілітарну нікчемність подібній же політиці своїх соціалістичних урядів.

Все ж можна припустити, що коли б Німеччина не загрожувала Швеції, то вона рішлася б на спільний із Фінляндією виступ проти ССРСР. Але обставини кажуть Німеччині вести в Скандинавії прихильну Москві політику, отже вона напевно до цього не допустила б. А це означало би для Швеції опинитися під подвійним ударом! Висновки шведської політики ясні...

Позиція скандинавських держав могла би виявитися в протимосковському /і протинімецькому/ напрямі хіба ще в тому випадку, коли б вони мали абсолютну певність, що їх своєчасно й у повній своїй силі підтримає Антанта. Але політика Антанти в тому ж таки фінському питанні така млява й нерішуча, що відстрашує скандинавські держави. Перед ними стає, як певне "мemento", історія Абисінії, Австрії, Чехії, Альбанії, Польщі - які також мали "гарантії" - а ці спогади очевидно ніяк не можуть стимулювати їх на рішучі кроки. Так політична ситуація в Скандинавії все замується, а тим часом Москва скупчує сили, щоб задусити маленьку Фінляндію, для якої єдина потіха буде хіба в тому, що вмиратиме під... оплески "захоплення".

В останніх днях преса подала, що Німеччина виступила з посередництвом у советсько-фінляндському конфлікті. Її пропозиції зводяться, як кажуть, до того, щоб зберегти сахитаний воєнними поразками політичний авторитет ССРСР, а водночас не допустити до повної заглади Фінляндії. Висловлюється припущення, що цю ініціативу Німеччина виявила з подвійних причин. По перше, тому, що сама не зацікавлена в занадто великому скріпленні Москви на Балтику; по друге ж тому, щоб продемонструвати свою волю до миру перед спеціальним висланником Рузвельта до Європи - п. Веллесом.

Ближчі тижні внесуть у події більшу ясність. Тут тільки висловимо думку, що коли б Німеччині справді довелось поладити советсько-фінляндський конфлікт якимсь компромісом при дотеперішній пасивності Антанти, то це був би для Герліна дуже поважний успіх у міжнародній політиці. Бо це не тільки скріпило би позиції Німеччини в скандинавських державах, але й надшербило би впливи Антанти серед інших нейтральних країн Європи, що в розгубленості стоять тепер на перехресті шляхів і ще не зважилися зайняти у війні виразну позицію.

М. Органський.

"ЗДОБУТКИ" СОЦІАЛІСТИЧНОГО БУДІВНИЦТВА...

В київських "Вістях" з дня 27 січня читаємо замітку, яка справді виглядає на анекдот:

- "Уявіть собі поважну ділову людину, яка наприклад носила би воду решетом... Її безглузні намагання викликали би щонайменше пасмішку і почуття жалю. Саме таке почуття викликають марні спроби громадян Києва користатися автоматичними телефонами, або так зв. таксофонами. Є наприклад таксофони - неповноцінні. В них не вистачає дрібниці... телефонної трубки. Таких "автоматичних калік" в Києві можна нарахувати десятками! Іноді один із 14 телефонних майстрів в Києві, на яких покладено обов'язок перевіряти таксофони, випадково виявляє цей дефект. Але щоб його усунути за існуючими правилами, треба багато часу! Крім нової трубки треба ще мати добротний ланцюг, який би захистив автомат від частих злодійських спроб зрізати трубки! /!!/ У відділі постачання АТС далеко не завжди є запасові трубки, або ланцюги. Ото ж автомат і стоїть покалічений.

- "Інший, ззовні зовсім ніби справний автомат, вражає новою особливістю: він як жаба ковтає гроші, не даючи потрібного номеру, не повертаючи при цьому й грошей! Чистий прибуток для АТС! І каса повна, і апарат не амортизується... Є проте таксофони з цілком протилежним складом характеру. Кинеш до них гроші, іноді навіть і протелефонуєш, а коли повісиш трубку - раптом сипляться з апарату монети! Немов би премія за доконану розмову... Один із таких щедрих таксофонів висить у центральному "Гастрономі" при вул. Леніна. З повною зневагою ставляться до цього коштовного державного майна й працівники тих установ, де висять таксофони. На центральній телеграфі автомат повішано за два кроки від воєнізованої охорони. Але це не перешкодило комусь викрасти з таксофона всю касу... На вул. Енгельса з таксофона, що коло довідкової будки, відрізали трубку під самим носом працівниці міськдовідки... -"

Хто після цього може заперечити, що в ССРСР справді все не так, як у "капіталістів"?!...

БЕЗ КОМЕНТАРІВ .

"Вісті" з дня 21.січня подають :

"Театр Червоної Армії Київського особливого Військового округу до 22 роковин Робітничо-Селянської Червоної Армії й Військово-Морського Флоту готує до постановки пєсу "Полководець Суворов" Бахтерова й Розумовського. Премєру ставить режисер М.Екк...."

ДРУГИЙ ЗІЗД СПІЛКИ "ВОЙОВНИЧИХ БЕЗБОЖНИКІВ" УКРАЇНИ.

Вчора 20 січня, в приміщенні школи пропагандистів ЦК КПБУ відкрився другий зїзд спілки войовничих безбожників України. На зїзд прибули 140 делегатів, багато гостей з Києва, областей України і Москви. Серед присутніх 30 чоловік запрошених з західних областей України. Зїзд заслухав звітну доповідь голови центрального оргбюро СВБ УРСР тов. Мишанського про роботу спілки войовничих безбожників України. Після доповіді розгорнулися дебати. З великим піднесенням зїзд прийняв текст привітальної телеграми вождю трудящих тов. Сталіну.

22.січня зїзд закінчив свою роботу. Делегати вказували на відсутність матеріальної бази на місцях, на недостачу антирелігійної літератури, нових підручників, на слабкий зв'язок оргбюро з обласними організаціями. З привітальними промовама виступили гості з західних областей України тт. Кравчук /Дрогобич/, Поліщук /Ровно/.... Головою центральної Ради обраний тов. Г.В. Сосюра.

МІТИНГ НА МОГИЛІ ГЕРОЇВ-АРСЕНАЛЬЦІВ .

"Вісті" з дня 24 січня подають :

- "28 січня минуло 22 роки з дня, коли героїчні робітники Київського Арсеналу підняли збройне повстання проти контрреволюційної Центральної Ради. На відзнаку цієї славної дати, вчора в парку жертв революції, біля могили героїв-арсенальців відбувся мітинг. Віддати шану загиблим героям прийшли робітники ордена трудового Червоного Прапора машинобудівельного заводу, бійці й командири Н-ської частини, залізничники.... На трибуну сходять активний учасник повстання тов. Риженков /видно, що "українець!"- прим. НПС/. 22 роки тому - говорить тов. Риженков - смертю хоробрих загинула група робітників-арсенальців, віддавши своє життя за справу торжества комунізму. Сьогодні, схилиючи бойові прапори над їх могилою, ми заявляємо, що справа, за яку вони билися до останньої каплі крові житиме вічно. Своєю стахановською роботою будемо ще більше скріплювати могутність нашої батьківщини. Це буде кращим пам'ятником загиблим товаришам. З промовою виступив і секретар виконкому Київської міської Ради тов. Шнейерсон! /також безсумнівний "українець!" - прим. НПС./-

УКРАЇНЦІ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

УПС з Харбіну подає :

- "Українська колонія в Шангаї, об'єднана декілька років тому назад довкола "Української Громади", пережила не давно повну реорганізацію.

Українська колонія в Шангаї стала жити спільним і організованим життям около сім років тому назад, коли то з Манджурії з напливом москалів, стало прибувати велике число українців. Закріпившись у Шангаї, українці постановили, за прикладом Харбіна, заснувати своє національне товариство, яке й було назване "Українською Громадою". Громада виїняла помешкання, підшукала необхідний інвентар та зажила своїм національним життям. Там влаштовувалися доповіді, лекції, вечори, балі, молебні, панахиди й різні зібрання, котрі помагали тісному об'єднанню місцевих українців.

Фінансове положення товариства поправлялося з року на рік і місцеві українці навіть находили можливість відчислити невеличкі суми в користь українських національних організацій в Європі й Америці.

Події минулого року в Європі глибоко переживала місцева українська колонія, де дуже близько до серця прийнято було окупацію Карпатської України Мадярщиною.

Керівники місцевої української колонії, за час існування "Української Громади" ввесь час невпинно працювали для добра українських резидентів і

робили заходи перед властями, щоби українцям видавалися паспорти з зазначенням "українець", а не "руський", як це було раніше.

В минулому було чимало випадків, коли багато українців-націоналістів взагалі воліли не мати паспортів, ніж називатися рускими.

На цьому тлі постійно приходило до всяких непорозумінь і спорів між москалями й українцями. В минулому році місцева влада пішла на зустріч українцям і дозволила їм створити Український Емігрантський Комітет, що одержав такі самі ж права, як і Московський Емігрантський Комітет.

Завдання Укр. Ем. Ком. полягає в тому, щоби бути посередником між відповідними чинниками влади й місцевими українцями. З цього моменту наступила нова фаза в житті місцевої української колонії. Український Комітет складається майже цілком із членів управи "Української Громади". На протязі останніх 6 місяців, Укр. Ем. Комітет, при допомозі місцевих українців, випрацював статут української національної колонії.

31. грудня 1939 р. в 3-ій годині було скликано Загальні Збори "Української Громади", членам котрої запропоновано, з огляду на переорганізацію "Громади", записатися в члени української національної колонії. Збори оформили ліквідацію "Української Громади" м. Шангаю, узаконивши новозорганізовану українську національну колонію, в проводі з Українським Емігрантським Комітетом.

На цих зборах був вибраний новий склад Комітету, в який увійшли : Голова-Б. І. Воблий, місто-голова-С. А. Собольників, секретар-Г. Ф. Тоцький, скарбник-П. А. Сокольський, Члени Ради: П. Сніжний, Терешова й Вейтенко. В Ревізійну Комісію були вибрані: голова-А. Н. Вансович, секретар-А. Смалько і член Спис.

Регістрація українців та всі справи, звязані з одержанням паспорта, візи й других документів, полагоджує тепер Український Емігрантський Комітет.

2. лютого 1940 р. скликано перше зібрання Ради Українського Емігрантського Комітету, на яких винесено постанови по цілому ряду питань, а також створено фонд добровільних пожертв для передання місцевому Фінському конзулеві разом з висловами захоплення героїчною боротьбою фінів з большевицькою навалюю.

Майно "Громади" і бібліотека будуть приведені в порядок, після чого започаткується зібрання і доповіді.

Харбін - це найбільший український осередок на Далекому Сході /виключаючи Зелений Клин/ по чисельності українців та своїй спроможності до праці. Тут є певний гурт української інтелігенції, є значна кількість заможних українців та є дво-поверховий Український Національний Дім, який дає річно значні прибутки. Широка й інтензивна праця Української Національної Колонії в минулих кілька роках підупала в останньому 1939 р., з огляду на внутрішні непорозуміння. Правда, життя місцевої УНК є в цілковито інших умовах, як напр. в Шангаю. Національне питання досьгодні владою принципово не вирішено, і є багато українців, членів УНК і навіть членів Управи УНК, в паспортах яких зазначено "руський". Але є й українці, в яких зазначено їх правдиву національність. При видаванні паспортів, хто був твердий і впертий, той настоював на своїм, а тепер можна внести поправку в паспорті тільки після впертого домагання. Поправка виглядає так, що рядом з "руський" в скобках дописують "українець". Всякі пояснення, що мовляв, не існує на світі такої національності "руський українець" нічого не допомагають.....

Журнал "Далекий Схід", що виходив три рази на місяць, припинено. Відрадним явищем в 1939 р. було те, що видано три брошури про Україну на ніппонській мові.

Теперішній момент вимагає, щоби всі сили й усі засоби були кинені на пропаганду нашої визвольної ідеї в Європі й Азії. Азійський континент - це незоране поле для нашої пропаганди й користи з цього ще не враховані нами для наших змагань."

ПРАВНО-ДЕРЖАВНЕ ПОЛОЖЕННЯ В БУВШІЙ ПОЛЬСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

В "Кракавер Цайтунг" з 25/26 лютого ц.р. появилася стаття на тему правно-державного положення у Генерал-Губернаторстві на території бувшої польської держави.

В цій статті читаємо :

- "За кордоном не було відомим, в яких правно-державних взаєминах залишається Генерал-Губернаторство/в Польщі/до Німеччини. За кордоном кружляють поголоски, ніби терен Генерал-Губернаторства належить до території Німеччини. Ці помилкові погляди вияснила заява Дра Франка про автономію Генерал-Губернаторства. Отже Генерал-Губернаторство залишається справді під німецькою зверхністю, але не є складовою частиною Німеччини. Між Генерал-Губернаторством і Німеччиною є технічний митний кордон; також адміністративна влада Генерал-Губернаторства має всі характеристичні прикмети автономної території, що є під німецьким проводом. Зasadничо Генерал-Губернаторство буде в майбутньому польським краєм і тут польський народ знайде свою батьківщину, до якої матиме всі права."

В зв'язку з цим питанням, "Національ Тідінте" подає:

- "Міністер Франк того погляду, що німецький народ має провідну місію супроти інших народів, і німецька політика "життєвого простору" має право й претенсії здійснювати свої цілі. Згідно з заявою Дра Франка - створений лад у Польщі не є провізорією чи переходною стадією; навпаки - німецьке Генерал-Губернаторство існуватиме далі. Генерал-Губернаторство буде майбутньою формою для так зв. решток польської державности, і др Франк є єдиним правним заступником польського народу."

"Нью Йорк Геральд" містить ворожу Німеччині статтю на теми положення, яке існує на території Польщі й Чехії. Названа газета видвигає твердження, що 30.000.000 німців змагають до повного поневолення 30.000.000 слов'ян/поляків і чехів/Чімці - аргументує "Нью Йорк Геральд" - хочуть перетворити слов'ян у покірних, безмовних рабів, нездібних до спротиву й навіть до збереження своїх національних і культурних традицій.

БОЛЬШЕВИКИ В БОЛГАРІЇ.

Підписано советсько-болгарський торговельний договір, на підставі якого Москва створила в Софії своє "торговельне" представництво... Торговельний договір визначає розміни оборотів у висоті 920 мільйонів левів. Головними артикулами болгарського вивозу до СРСР буде тютюн, м'ясо, тлущі й шкіри; натомість Москва вивозитиме до Болгарії нафту, вугіль і металеві вироби.

Як бачимо - "славно" розвиваються "соціалістичні п'ятилеткі", коли Советський Союз, маючи в своїх межах Україну й Сибір, потребує м'яса й тлущів від мікроскопійної й бідної Болгарії!..

ПІДРИВНА РОБОТА КОМІНТЕРНА В ШВЕЦІЇ.

Шведська поліція викрила великий центр Комінтерну, який провадив у Швеції розкладову акцію. Центр знаходився в Стокгольмі й Гетеборні, і складався майже з 300 законспірованих большевиків. Поліція знайшла незбиті докази, що центр працював за директивами Москви й привозив звідтам великі суми. Була, між іншим, сформована вже так зв. "червона кольона", що мала зорганізувати у відповідний момент революційний виступ.

Але найбільш цікавим у цілій цій історії є те, що коли шведська влада хотіла вислати декого з керівників центру до советського Союзу - то ті зачали просити про відкликання цього зарядження, заявляючи, що воліють краще сидіти у шведській тюрмі, ніж їхати до "соціалістичного раю"...

МІЖНАРОДНА АКЦІЯ МОСКОВСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Московська еміграція у Франції й Англії в останніх тижнях зачала дуже активну акцію серед міжнародних чинників, намагаючи придбати їхню прихильність до відновлення "єдиної, неделимої" Росії, на випадок перемоги Антанти й розвалу большевизму.

Так зв. "Російське Національне Об'єднання" видало на чужих мовах документ, в якому читаємо:

- "В зв'язку з заключенням договору між СРСР і Німеччиною, РНО висловлює наступне:

- "Поневоливши московський народ/!/ советська влада приймала й приймає на себе різні зобов'язання перед закордонними державами - заперечуючи водночас державні борги Російської Імперії. РНО заявляє, що СРСР це не Росія і що догово-

ри закордонців із советською владою безпідставни, бо їх не признає московський нарід. Тепер, коли злочина диктатура Сталіна, що в чужою й протилежною інте ресам московського народу, потребує засобів для найскоршого здійснення своєї основної мети - большевизації цілого світу, і для цього підписує нові угоди та дає деяким державам особливі економічні привілеї, РНО заявляє, що:

1. Московська національна влада, що неминуче повстане після розвалу большевизму в Росії, категорично відмовиться прийняти на себе зобов'язання советської влади.

2. Московська національна влада, в згоді з пошануванням прав, задовольнить законні претенсії зако донних урядів і чужинців по державним боргам Російської Імперії/тут мова про борги Англії, Франції та іншим державам, що чис ляться за царським урядом Росії. Примітка НПС/.

3. РНО вважає своїм обов'язком зайвий раз вказати європейській опінії на небезпеку для чужинців розглядати зобов'язання советського Союзу, як зобов'язан ня Росії й майбутньої національної влади."

Зазначимо, що певна частина представників французького й англійського політичного світу ставиться до акції московських емігрантів із симпатіями, і не від того, щоб піддержати її в потрібний момент. Наприклад у зв'язку з появою книжки московського генерала Гулевича на французькій мові під назвою: "Година національної Росії"- відомий французький сенатор Лемері пише:

- "Ми захоуємо глибокі спомини про лояльних союзників наших із 1914 року, які - не закінчивши навіть своєї підготовки-кинулися в бій, щоб допомогти нам. Ми з хвилюванням згадуємо великого князя Миколу Миколаєвича, котрий свідомо, в повній згоді з Миколою II, повів свої армії на Танненберг, щоб здій снюлося чудо на Марні. Чаша вдячності звертається до цих героїчних борців, що ціною двох із половиною мільйонів жертв удержували впродовж трьох із половиною років величезний фронт. Маршал Фош сказав, що коли Франція в ці страшні ча си не зникла з мапи світу, то це вона в першу чергу завдячує Росії, і тд."

Безперечно, погляди сенатора Лемері не є загальними в колах Антанти. Є в них чимало політиків, які вже здають собі справу з повної безнадійности спроб відновлення московської тюрми народів, і шкідливості таких планів.

А все ж із роботою московською еміграції нам треба числитися дуже поважно. Ігнорувати її шкідництва не слід.

ВІЙНА У ФІНЛЯНДІЇ.

Воєнні фахівці подають, що для атак проти Выборга, большевики сконцентрували коло 20 дивізій, загальною кількістю коло 200.000. Втрати большевиків від початку війни з Фінляндією вижосять 150.000 людей, 1238 танків і 504 літака.

Фінська воєнна команда дуже часто подає на хвилі 19 м./станція Радіо-Фінляндія/ авдиції, що призначені для населення Советського Союзу. Найбільш цікавим і цих авдиціях те, що виголошувати протисоевські промови добровільно зголошуються самі полоненні з советської армії. Так дня 23 лютого полонений червоноармієць заявляв по радіо советському населенню:

- "Чем набрехали, ніби Фінляндія напала на нас! Нам брехали, що треба звільнити фінський нарід; це нас треба звільнити від тиранії Сталіна та його компанії! Фінський нарід користується такою свободою, яка нам навіть і не сниться. Він має свободу особистости, релігії, преси, зібрань і робітничих союзів. У нас же все це знищене. Фінам є що обороняти, а нам - нічого! У нас немає батьківщини, немає родини, немає релігії, немає навіть власного кута. Прийшов для нас час скинути зненавиджене ярмо!"

Самі фіни того самого дня виголошували:

- "Ми воюємо не з народами ССРСР, а з тими хто їх самих поневолив і зрадницьки напав на нас. Сталін викликав цю війну, щоб врятувати себе від народнього гніву. Ми тільки обороняємося. В нас є що обороняти, це свобода й батьківщина! Ви ж повинні зовоюувати і вашу свободу, і вашу батьківщину. Коли вам говорять, що ваша країна більш демократична, то вам брешуть! Де й у чому ця демократія? Чи свобідні? Чи можете вільно збиратися, обмірковувати ваші потреби, протестувати проти насильств? Чи можете вільно обирати своїх кандидатів, що представлялиб ваші інтереси? Ні! Вам дають списки призначених урядників і наказують за них голосувати.

- "Хто дозволить у вас собі зайве слово-той вже ворог народу. Яка ж

це свобода? У вас є тільки одна свобода - вмерти! Хіба від вас не сховали причин нападу на нас? Чи не відривають вас у ночі від родин і чи не женуть на фронт? І хіба ви та ваші родини знають, за що ви вмираєте? Море крові вже проляте! За кілька тижнів ваші трупи встелили нашу землю! І буде пролято ще більше крові, коли ви самі не спините своїх катів. Спиніть це божевілья й скиньте ярмо своїх катів, і тд."

В часі одної авдиції, фінни звернулися до шефа советського генерального штабу Шапошникова з такими словами:

"Вам, заводовому старшині російської імператорської армії, мусіло б бути огидно й соромно служити ворогам власного ж народу. Але це ваша персональна справа. Ми даємо вам тільки раду обіхати запілля червоної армії й самому перекопатися в тому незвичайному організаційному безладді, яке там твориться! Коли цьому не можуть дати собі ради ваші безграмотні помішники й командіри, то можливо ви в цьому зорієнтуєтесь, як заводовий старшина, та зрозумієте, що ваша армія небоездатна"...

Можна тільки собі уявити, яке враження справляє в СРСР ця пропаганда! Французькій газеті "Атен" доставлена записна книжка одного червоного старшини, що замерз у фінських снігах. Книжку цю знайшли фінські жовніри. В ній такі характерні нотатки:

"Покривала під шолом наказано одягати тільки в сильні морози... Червоноармійця Збірова віддали під суд і сповістили родину... Наказано дуже берегти взуття... Немає фуражу й хліба в дивізії... Вчора фінни знищили на нашому відтинку 900 людей... На відтинку знову знищено два курині і 36 літаків... Зясувати бійцям завдання червоної армії відносно звільнення Фінляндії від п'ютократії... Перекопати бійців, що фінни це звичайні люди, і неправда, ніби вони невольимі й недоторкальні... Гоягуство бійців у часі розвідочних акцій... Бійці самі стріляють себе в руки, або підіймають ліві руки під фінський вогонь..."

Відома інтернаціональна антикомуністична ліга Обера відправила на фінський фронт свого відпоручника для відвідин советських полонених. Відпоручник прислав уже звіт, де пише наступне.

Він був вражений надзвичайно злим фізичним виглядом червоноармійців. Причину цього бачить не в труднощах війни, але в тому, що люди взагалі зле фізично сформовані й недоживлені. Пересічно советський салдат малорослий, слабої структури. Під фізичним оглядом уступають пересічному типові жовніра європейських армій/наслідки колективізації й "будування соціалізму"! Примітка НПС/Загальний інтелектуальний розвиток червоноармійців дуже низький. Це наслідок того, що населення советського Союзу виховується тільки в одній "діалектиці" і цілком ізольоване від світа. З огляду на те з советською людиною взагалі тяжко порозумітися. Люди дали відпоручникові такі дивовижні й наївні запити про положення в Європі, як це можуть робити хіба мешканці якихось ізольованих островів...

Червоноармійці-селяни мріють бути власниками й всі настроєні дуже ворожо проти колективізації. Майже всі оповідають, що їхні батьки були "розкулачені", вислані, і тд. Відносно релігії оповідають, що священників залишилося дуже мало. "Іх треба розшукувати"-оповідали салдати. Мимо цього всі вони свідчать, що релігійне почуття залишилося серед людей... Навіть громадяни, що ставляться до релігії байдуже, тим не менш стараються при першій можливості охрестити своїх дітей. Го бути не хрещеним - це значить бути нещасливим... Червоноармійці оповідали, що ніколи не бачили Евангелії, але чули, що така книга існує. Про Гога також нічого не знають, але багато з них висловлювали думку, що Він таки мусить існувати...

Відношення між партійними й непартійними воромі. Це взагалі два цілком відмінні світи. Терор ув СРСР з ментом війни з Фінляндією дуже посилюється. Населення будує свої рохрахунки на швидкі зміни, що їх викличе війна. Полоненні дуже зажурені долею своїх жінок, дітей і родин. Всі пригноблені й перелякані. При першому ж зверненні зриваються "струнко"... Помітивши ж прихильне до себе відношення, одразу зворушуються, аж до сліз на очах... Один червоний старшина на поставлене йому питання відносно комунізму відповів: "Я чесний працівник і не думаю, що засади комуністичної доктрини з злими, якщо вони усувають визисок людини людиною. Але вся справа в тому, що за двадцять років існування советського режиму, ми ніколи не бачили застосовання на практиці засад справедливості. Тому я кажу: сучасний лад ув СРСР мусить бути змінений за всяку ціну!"..

ІНФОРМАЦІЯ РОБІТНИКІВ ГАЛИЧИНИ, ЩО БУЛИ ВИСЛАНІ НА ДОНБАС НА ПРАЦЮ.

— "Будучи серед робітників совітських в Донбасі ми запримітили такі прояви тамашнього життя :

На С.У.З. усе обмосковлене. Вся адміністрація провадиться го російськи. На видних керівних становищах самі жиди. Головний директор копальні ім. Калініна - жид, головний інженер рівнож жид. Лікар - жид. Директор школи і більшість професорів - жиди. Керівником міліції - жид. Приписово робітник має працювати 7 годин, але тому, що за ці гроші не можна вижити, кожний працює від 10 до 14 годин. Платня числиться не по годинам праці, але за норму. За день можна при сильнім напруженні зробити дві норми. За норму кваліфікованого робітника платять 6 рублів. Некваліфікований дістає 3-5 рублів. Робітники є поділені /а було нас 3000/ на 6 груп і кожна група по п'ятиденній праці має шостий день вільний. Кожний робітник з родиною діставав один pokій і кухню, а робітники нежонаті мешкали разом в одній кімнаті в числі залежного від величини салі. За pokій із кухнею 26 рублів місячно. За ліжко в кімнаті нежонатий робітник платив 18 рублів. Жонаті були примушені самі собі справити ліжко й цілу домашню обстановку. Усе для себе потрібне, як їду, одяг чи обуву мусить робітник купувати в кооперативі. Вправді щодня доставляла кооператива хліб та всі їстівні артикули, але в замалій кількості, так що дістати було трудно. Це й причина дорожнечі. Максимум кількості хліба, яку одноразово можна було купити є 2 кільограми, але цей хліб часом мусів й для цілої родини на кілька днів вистарчити, заки не прийшов новий транспорт. Та знову ж рідко траплялося, щоб можна було дістати нараз в згаданій кількості. Звичайно 1 кільограм, 1/2 кільограма, а дуже часто й взагалі не можна було хліба дістати. 1 клграм білого хліба коштував 2,70 рублів, 1 клграм чорного - 1,50 рубля. /Рубель тоді був зрівняний із золотим п./ Люксусового хліба взагалі немає. Сира таксамо. Часом можна було дістати й масло, але тільки 1/2 кільограма. Номінальна ціна масла - 1 клграм - 25 рублів. 1 клграм ковбаси - від 12 до 35 рублів, залежно від якості. Підлішу якість можна було ще дістати але від 18 рублів в гору цих "якостей" ми взагалі не бачили. Молоко одна літра - 2,30 до 3,00 рублів, та його дістати майже не можна, хіба хто йшов на базар о 4-ій годині зранку, і то не все купив. 1 яйце - 1,50 рубля, але за цих два місяці тільки раз купив, бо ніколи не було. 1 клграм яблук або грушок 5 рублів, та й то можна було дістати їх тільки в жовтні.

1 клграм цукру 3,50 рубля; 1 клграм солі - 60 копійок. Чай совітського виробу - 1,70 рубля; 1 клгр. сала - 35 рублів, але його взагалі ніде не видати. За два місяці нашого побуту там - ми сала не бачили. 1 клгр. бульби - 60 коп. Дістати можна однак тільки 2 клгр. на родину. Один товариш замовив в ресторані курячу печеню, то дістав крильце й ногу за 5 рублів. Найдешевша фуражка - 25 рублів, ліпша доходила навіть до 45 рублів, але таких ми не бачили.

Найдешевше полотно на сорочку 6 рублів за 1 метер; за підштанці й нічну сорочку найгіршого сорта заплатили ми : перший раз 37 рублів, а другим разом 42 і 1/2 рубля. За рубашку /на верхню/ хотіли 70 рублів. Матеріал на сподні, який за 4 дні розлізся, платили 15 рублів за метер /матеріал ширини 70 см./ Кращого матеріалу цілком не бачили, бо коли раз прийшов, то самі начальники позабирали, а робітникам не стало. За 1 шкарпитки заплатив я 2,50 рубля, але ходив у них вобого 4 дні. За черевики заплатив 120 рублів /холявки з брезенту, а пришви шкурняні/. Убрання не бачили. 1 загалом убрань там не бачили. За наше старе убрання давали нам по 350 рублів. Ковдри чи щось подібне там незнані. Накриваються коцями, простирала мають чисті. Кімнати на тому заводі були досить привітні. На одній жило 4 до 8 людей.

За 1 паперову валізочку заплатив я 60 рублів. За місяць заробив 230 рублів, а зужив на прожиток X 450 /гроші мав із продажу свого коца за 600 рублів/.

Всі робітники там працюють по стахановськи на норми. Одна норма - це вибити й закріпити 6 м. ³ вугля. Коли добрий і вправний робітник, а вуголь мякий, то зробить норму в 4-5 годин. Слабший робить 7 годин. За норму платять кваліфікованому 6 рублів. Деякі, щоб більше заробити, працюють по 12 і більше годин.

Робітники говорили спочатку : "як побудете, то привикнете", а коли ми вже з ними вбулися, то говорили : "Люде, чого ви тут приїхали". Кожний робітник боїться другого. Як ніхто не видить /у копальні темно/, то прикладає уста до вуха й так говорить. Якщо необережно що небудь скаже, то в ночі заїздає

авто, забирає й везуть - ніхто не знає куди. Робітники переважно українці. Говорять по українському. Серед них настрої сильно протибільшовицькі, тільки боються те висказати. Натомість москалі - це дуже темний нарід. Їм все одно - кажуть, що тепер є добре, бо всі однакові.

Був там один чоловік, що хворів на жолудок й тому просив через лікаря, щоб його відпустили до дому. Та партійний секретар сказав: "До нас дорога ~~XX~~ довга, але зі Совітів дуже коротка. Ти прийшов тільки подивитися, що у нас діється й там розказати". - Не хотіли його відпустити, але він опісля втік. Ходили ми також до їх клубу на танці. Не було там нікого добре одітого, найкраще одітими то були ще парт. секретарі. Зі селянами ніде не стрічались. Коли туди їхали, то бачучи бідні села та неодягнених селян - дивувалися, як можуть бути люде такі бідні. Питали про це командирів, чого такі бідні вони, то командирі говорили, що це ті, що не хочуть робити. Щойно пізніше переконалися, як це воно справді й є.

Оповідали такі, що приходять з колхозів, що хто має мешкання по своїм батькові, то мусить платити 200 рублів у рік. Вільно держати одну корову, але за те треба зложити около 30 кг. масла до магазину. Вільно було держати рівнож одну свинку. Саду ані пасіки зовсім не вільно закладати. Замість саду садять тополі. Поля можна мати 1/2 морга, і то відчислялося при відбірці річної плати за працю в колхозі. Платили грошево раз в рік. На душу давали около 2 клгр. пшениці ~~дінно~~. Поза тим із селянами не стрічались. Робітник не є ніколи сталий. Переходить із одного місця в друге. Прим. останньо писалися аж на далекий схід до праці. Коли робітник опустить один день праці в місяць, так його з місця викидають з праці й до 24 годин мусить покинути навіть мешкання. Коли його наново приймуть, то прогресу вже не дістане, а мусить працювати за звичайний заробок.

По їхніх містах багачько війська не бачили. Досить багато війська бачили в Полтаві. Військо дуже плохе, далеко гірше, як те, що прийшло у вересні до Галичини. Від війська не дістав би хліба, хоч би й плакав. Не бачили жадного забезпечення чи озброєння, аж щойно давна границя на Збручі є дальше бережена, так як і була, а може ще й більше. Є там сторожа гранична. На переїзді в Підволочиськах, на стації було їх коло 60 людей. Переглядали всім перепустки. Нічого ми тоді цікаво не бачили, бо їхали вечором. В Галичині їхнього війська багато більше чим там.

Коли їхали назад через Львів - 4 січня - бачили таку сцену. Українець з підльвівського села наступив жидови на ногу. Коли вийшли з поїзду робітники, вийшов на перед, то жид пішов за ним і з револьвера стрілив до нього із заду. Прострелив цілу щоку. Прострелений упав, а жид забрав на міліцію." -

НА ОБОХ СТОРОНАХ КАРПАТ . /Образки з українських земель/

Майже разом сходяться на шпильках наших Карпат теперішні границі Сов. Союзу, Нім. Губернаторства, Словаччини та Мадярщини ; від недавна - не відомо лише : як довго ! Всі вони йдуть українською землею !

На ЗУЗ . /без Засяння - частини ЗУЗ, що є тепер у Нім. Губернаторстві / панують тепер нові - большевицькі "порядки". Ті знаємо вже добре з практики на СУЗемлі. Лише вони на ЗУЗ дещо відмінні, покищо злагіднені, пристосовані до до високого рівня національної свідомості й відпорності у населення. У Збаражчині /і ін. місцевостях/ наглядно переконались большевики про цей український відпір кінцем грудня м.р. Відпір і опір населення був того рода, що "товаріші" мусіли аж більші військові відділи спровадити - "паціфікаційні" для успокоєння "контреволюціонерів". Багатьох із них вивезено на схід - кажуть на Кавказ; але вони й там Україні в ~~д~~ригоді стануть.

По містах ЗУЗ порожньо, більшість sklepів позамикано, немає чим торгувати, решта sklepів, що "складаються" з кількох різних, продають /по наказу/ нікому непотріб і серед тих відносин речі. Лише "товариші" купують усе, що попало, навіть млинки до кави, пробують на них грати, як на катаринці: факт! Село не довозить нічого до міста, хіба то зарековані військом товари. Обмінотовар тепер там панує! Споживчі товари продають по містах у так зв. районних sklepах, під комісар-управою москалів та жидів. Перед такими sklepами тягнуться хвости, на сто метрів, люди ждуть цілими днями за одним хлібом; щоб скоротити собі час, часто "хвостники" грають у карти... Найбільше товарів ще має наша кооперация, большевики загалом прийняли систему нашої кооперации для організа-

ції торгівлі, лише позміняли директорів, якими з засади є москаль, або жид. По містах багато війська, обдертого, брудного й вічно головного! Ані військових, ані урядників не пускають на відпуску на СУЗ; кажуть, все вони вже "здеморалізовані", і тому неможна їх ввє пускати до "раю". Збруч залишається надалі границею, і так само стережений, як тепер Сян. Всюди страшна дорожняча: пр. І кгм. масла - 80 рублів, курка - 50 руб./польські золоті так швидко витягнули з обігу, що багато людей потратили всі можливості прожитку/. Дорожняча не до описання, а студентам дають 100 руб. місячної стипендії!/і кричать, що "ми за освіту для всіх"! Не се ах тихо, як перед бурею. Всі чекають і надіються на весну. Дуже гнобить усіх, і окупантів, і населення, гостра зима, небувала від 1928 року. Одні й другі питають, що буде далі, що їсти, чим топити, у що одягтися! Приграничні місцевості "розв'язали" цю проблему в той спосіб, що різні речі "спроваджують" з іншої частини української землі.

Найперше відкрили большевики школи. Вчать ще за старих підручників, теж релігію учать по селах, де цього населення гостро зажадало; лише не священики, а вчителі. Дітвора молиться перед і по науці, але на цей час учитель мусить вийти з класу. Масових арештовань, чи засудівпоки що немає; хіба нагінка на підставідоносів/за сторони поляків та жидів/Гірше те, що ночами приїздять автами чи саньми гепісти до даного села й наранок немає в селі кількох, чи навіть кільканадцять свідомих хлопців, а той старших громадян. Куди їх повезли, про це неможна довідатися. Священиків залишали досі в спокою, зокрема в тих селах, де вони добре жили з населенням. В останніх часах релігійність так би мовити поширюється й на ті верстви населення, які досі були байдужі - це теж видно й по відвідуванні церков. Теж і большевики заходять крадьком до церкви, а через добрих знайомих дають на Служби Божі - за батьків, за рідню, за свій шасливий поворот до дому...

Те дальше втікають наші люди з ЗУЗ на захід, че ез Сян, хоч уздовж ріки большевики поставили дротяні засіки, і всіх переходів стережуть гепісти. Вже багато жертв від большевицьких куль ожить вічним сном на дні Сяну... Але це не застрашує других, ідуть, тепер зимою крізь замерзлий Сян, ніччю в білих простиралах. Втікають також багатші жиди та військовики. Загально постава населення до большевиків відважна, само собою ворожа, а настрої оптимістичний. на тему військової нездіб ости большевиків та їхньої забріханости кружляють різні дотепи, пр. що в большевиків є новий тип повза/танк на сто осіб/якого світ не бачив. Як же це! - питають-а так: на сто людей - двоє сидить у повзі а 93 попихає... Або, тому, що салдати страшенно брешуть і хвалять совдепію на всі боки, а при тому це все некультурні й несвідомий елемент, то з їхніх відповідей на деякі питання наших людей, повстають веселі речі... Пр. питають одного ~~селянина~~ Копенгага у вас є? - Єсть, є скільки завгодно! - відповідає бідолаха... Або, помаранчі у вас є? - є, відповідає салдат, дуже багато, бо у багатьох фабриках нараз виробляють, і тд. При справжній настрої тамошніх людей, зокрема страшні і жовнірів українців, говорив старшина з ранзі капітан... п. Х. в селі Х. таке: "Ви всюди чуєте, як ми, українці, хвалимо перед вами - теж українцями, червону армію й совети. Але ви не знаєте того, як той наш брат, що вам так каже, потім на голові волосся собі рве за це, що так обріхувати мусить вас - наших братів. Правда, в червоній армії багато танків і літаків, але до машини треба живих істот, які з ідеєю ними кермували би, а її саме й брак, бо за совсоюз ніхто з нас у часі війни боротися не буде... Кажу вам, червона армія скоріше буде тікати звідси, ніж прийшла. На випадок війни приміром із німцями, вистачить одної їх дивізії, щоб розбити наш фронт, решту доконає наше, національно свідоме населення, в розгарі нової, дай Боже останньої в нас революції. Та поки що брешу й усі ми брешемо, але перед вами якось я не зміг брехати й сказав багато, хоч з аю, що за це мене чекав би розстріл, як що б ви мене видали..." Ось це Вам образки з ЗУЗ.

На Засянні, що належить тепер до німецького генерал-губернаторства теж новіпорядки: з приграничних міст і сіл жидів вислали на схід, поляки самі повтікали, щойно тепер потрохи вертають. В наших містах багато тепер збігців із ЗУЗ, деякі навіть добре вже влаштувалися на урядах, чи приватно. Мидам приходить поволі кінець, всі вони мусять носити на рукавах білі опаски з сіоністичною зізвздою. Полякам тут теж невесело, а українцям, як усе - працюють, беруться до нових вастатів, деякі політикують /потаємки/ і їдуть... Багато вилікувалося від різних "фільств", і це позитивне. Ніби центром українського життя на Лемківщині й Уолмщині є Краків, де сьогодні є кілька тисяч утікачів, здебільша інтелегенції, провідного в усіх ділянках на ЗУЗ елементу.

Тут в свої установи, склепи, "Українське Видавництво", що видає двотижневик "Краківські Вісти" та видало досі декілька книжечок /буквар, шкільні читанки, календар-альманах, календарці, перевидало буквар для початкуючих -старших "До Сочня" та інші/.

На властивих українських землях наше життя централізується на Засянні в Ярославі, Перемишлі-Засянню, Сяноку, - на Холмщині в Холмі та Белзі. Середніх шкіл досі не відкрито, є лише приват. гімназія укр. в Белзі, та в Ярославі приватна торговельна школа й відповідні курси. По тих і інших менших наших місцях діють Укр. Національні Комітети, які організують все українське життя в даному місті й повіті, зокрема культурно-освітнє й господарське. Окремо розвивається укр. життя, у співпраці з Краковом, у Варшаві, де теж є численна українська колонія. Всюди по наших містах діють допомогіві комітети, які опікуються збігцями та уміщують їх на працю. Збіркова акція на укр. зимову допомогу дала високі суми грошей. В краю дає відчуватися брак багатьох продуктів, звичайно як у час війни, -дорожнеча, яка є вправді урегульована максимальними цінами, але за які нічого не можна одержати. Платничим середником залишився золотий пол., який рівняється половині нім. марки. Сто й п'ятьсот золотові банкноти витягнуто з обігу.

Теж і тут дошкульно дається відчувати зима із сильними морозами /до 35 степ./ та небувалими досі сніговими завіями /в деяких місцях на дорогах до 3 метрів/. Постава польського населення до українців наскрізь ворожа, відгрозуюча, а навіть приходить до активних протиукраїнських виступів. Покищо це маловажні справи. Польського елемента по урядах назагал дуже мало, зокрема на вищих постах /спочатку поляки бойкотували, тепер їх не беруть/, на нижчих посадах до 50%. - Большевицька переселенча комісія скінчила вже свої праці; на великий успіх не можуть числити, хоч як вони агітували й золоті гори обіцяли в "раю". Кажуть, що деякі менші, найбільш несвідомі -москальофільські села з Лемківщини навіть зі своїми "попами" вибираються на схід, -мовляв болять німців, а зокрема українців. /Одно село Т., яке зпочатку майже всеціло проголосило охоту переселення до Совет, тепер - по надумі й затиєнненні краших відомостей про життя в "раю", відголосило свою охоту до переселення! /Гірше при тому є це, що до опорожнєлих сіл мають знова переселювати поляків із поблизьких міст /як прим. з Іванича/, до яких мають приходити переселені із Сх. Галичини та Волині Німці.

Дня 18 лютого мав відїздити перший транспорт переселенців до Совет. До першого березня ціла переселенча акція має бути закінченою. - В реліг. житті не зайшли більші зміни. Священиків втікачів із ЗУЗ небагато -начислюють до 150., бо по припорученні наших церков. властей було заборонено покидати священикам свої парафії. Еп. Лакота резидує в Ярославі, йому теж має бути передана Лемківщина під опіку, яка досі знаходиться в руках славнозвісного москальофіла адміністратора о. Медвецького, що мешкає в Сяніку. - Стільки про деякі вирізки з життя українців на північному боці Карпат. А на полудні?

На Карпатській Україні, вже близько рік панують старі, "передвоєнні" панове-графи, і старі порядки, теж передвоєнні /перед 1914/. Загалом: непорядок, бо брак мадярам орг. здібностей, біда, безробіття, експлоататорська господарка нашими лісами, при помочі спроваджених із глибини Мадярщини робітників, і тому невдоволення новими панамі навіть серед бувших мадяронів й "русских", з яких чесніші елементи переходять до українського табору. Кажуть, що з огляду на нові політичні умовини мадяри дещо злагіднили свій протиукраїнський курс, але то лише "для ока", бо українства вони бояться, як чорта рогатого... Учителства нашого спершу зовсім не приймали на посади, тепер трохи приймають й висилають до Мадярщини. Подібно, як це поляки робили з нашими учителями й урядовцями. По школах вчать ще теж із старих підручників, навіть українських. - Майже все священство, мадяронське, вислугується разом із своїм єпископом Стойкою мадярам. Стойка пропагує у своїх рептілках /писаних наполовину якоюсь угро-руською мовою, на-половину прямо мадярською /угро-руську угоду, беззастережну й вірну ідеї корони св. Стефана. Він нападає теж на русских, як і на українців. Бродій, недоченавшись десяти срібренників за зраду, знову домагається автономії для Карпатського Краю /як це мадяри звать/, - йому відповіли, що тоді буде автономія, як оба народи /мадярський і руський/ в одно зіллються!! - Обіцяли мадяри, що звільнять від податку на 20 літ, -тепер тягнуть податки й за 1939 рік, і кажуть, що вони ж не домагаються податків за час чеського панування!! - Дорожнеча на все, як ніколи не бувало; нічого не довозять, бо й самі не мають. Пр. роботи коштують 50 пенгів, зарібна платня робітника -60 цвигів, учителя 100 пенгів. - Коли говореться про

що було добре, порядне, дешево і т.д., то населення все каже: "е-ге, то було за України, коби вона вже раз повернулася!" Того пів року української влади на Закарпатті витиснуло незатерту українську печатку на тому кляптеві Української Землі! Не даром загинули найкращі з рядів Карпатської Січі! Не поможуть мадярам, як прийде час, ані оборонні лінії Арпада, які тепер ставлять в Карпатах! "Подкарпатська Русь" стала й на віки залишиться вже Карпатською Україною!

А на Пряшівщині, що нею тепер словаки опікуються, невесело: матеріальна скрута й слабенька національна свідомість населення допомагають мадяром і деяким словацьким "імперіялістам" ще гірше затемнювати походження цієї землі й відрізувати її від українського пня. Знову ж брак свідомої інтелігенції та національно виробленого священства спричинює те, що активніший елемент населення йде до всяких словацьких ліг, чи глінкових гурд і там роблять з них нових зрадників української ідеї. Не думаємо, щоб це діялося за згодою словацьких урядових кругів, бо ті знають, що Пряшівщина від віків українська земля і тепер, чи "в четвер" вона до України Соборної прийде! Хоч остання неприязна відповідь у справі поширення діяльності пряшівської Просвіти, чи видавання української часописі - говорять досить вимовно! Чи те може допомогти словакам - сумніваємося. - Слід подбати тим небагатьом свідомим діячам на Пряшівщині, щоб справа культ.-національного й господарського рівня піднеслась, - їм допоможуть усі. На працю ту чекає наше село на полуднево-західньому кляптеві Української Землі! -

Коли би додати ще образки з життя на СУЗ та Буковині, ми мали би повний перегляд буденного, дрібного життя в Україні. З них видно: що українство не замомилося подіями останньої осені; воно вірне націоналістичним гаслам: шлях нації до свободи - нелегкий, тому лише тяжкою, буденною, серед всяких обставин і на всіх ділянках життя, всюди де лише українці живуть - працю, підпорядкованню діяння Проводу - доходить до неї! Про політиків, інтриганів "в ім'я ідеї" та всяку іншу наволоч - не говоримо, - їх життя і "діяння", як життя хрещеників коротке.

Б-к, 15. лютого 1940.

Подав К.

ЛЕКТОРАТ ЗАКОРДОННОЇ ПРЕСИ.

Базлер Нахріхтен з 4 березня.

"Париж. Генерал Сікорські звернувся з Анжер з радівою промовою до своїх, осталих в Польщі земляків. Він підкреслив непохитну волю західних потуг не скласти скоріше зброї, аж Європа буде звільнена від націоналсоціалізму. Населення східних областей давньої польської держави зможе після здобутої перемоги саме висловитися щодо своєї майбутньої судьби, воно зможе висловити свою волю шляхом свободних і демократичних виборів. "Вільна Польща й вільна Україна" спільно вирішать свої майбутні взаємини".

"Париж. Німецькі окупаційні влади в Польщі видали совєтським властям на їхнє прохання провідників українського національного руху, що втекли були до Німеччини. Така ж доля стрінула чисельних членів "Українського Легіону". Зо Львова й Кракова наспіли вістки до Парижу, які згідно твердять, що наслідком розпорядження Гестапо розв'язано всі українські організації. Сепаратистичний рух дізнав, не зважаючи на всі методи гнету, глибокого оживлення, й ув останні дні конечно було насильно здавлювати неспокої". (Перша частина вістки видумана, друга відноситься хіба до совєтської частини Західної України - прим. наша).

"Москва. Як доносять, відбуваються в совєтській республіці Таджикистан, що на півдні межує з Афганістаном, великі комунікаційні роботи. Будують дороги крізь гірські просмики, які ведуть з півночі й півдня до столиці Сталінабад".

Іль Месаджеро з 2 березня.

"Рига. Подають з Москви, що сьогодні розпочалися роботи над будовою каналу, що сполучить Дніпро з Німаном. Такий канал, довжиною в 500 км., сполучав би Чорне море з Балтійським".

Іль Джорнале д Італія з 3 березня.

"Штокгольм. Згідно вісток з Москви Сталін має бути важко хворий на анурію від половини лютого. Славний віденський хірург Еттінгер спроваджений літаком до Москви й потайки вміщений в Кремлі".

"Льондон. В міру, як Фінляндська ситуація стає з кожним днем усе важча, серед нейтральних кругів Льондону панує велике здивовання становищем Вел. Британії супроти Фінляндії. Стає сьогодні вповні ясне, що Вел. Британія не тільки не думає інтервенювати в користь Фінляндії, але не має теж наміру вислати якусь більше вирішальну допомогу. Число трьох тисяч добровольців звучало дуже гарно в пресі, але з Фінлянд. боку зачувати, що навіть цілих 60 не відіхало досі. В нейтральних кругах завважають, що поміч для Фінляндії плятонічна й словна, така ж як і була для "бідної Польщі", яку західні аліанти боронили воюючи "до останнього поляка"!"

Базлер Нахріхтен з 1 березня.

До вісток про те, що Америка, не зважаючи на всі декларації симпатій для Фінляндії, далі постачає ССРС високовартісну бензину й мідь, додає газета ще й таке: "Оглядини позістрілюваних російських літаків виказали, що модерні червоні ловецькі апарати, що досягають скорість до 420 км на годину й засяг діяння до 3000 км, вивінувані високоякісними американськими кулеметами, яких фабрична марка тільки поверховно перемальована совєтським гербом".

"Штокгольм. На північному Ледовому морі слідний в останніх днях великий рух сконцентрованих там флотних сил. Згідно вісток з норвезьких берегів, скріплено недавно російські морські сили на тих водах й вони ймовірно тепер сильніші від наспілих туди британських ескадр. Шойно на третьому місці стоять, згідно тих вісток, німецькі воєнні кораблі. Слабі одиниці норвезької прибережної флоти патрулюють на територіяльних водах біля Нарвіку, щоб берегти в обличчі такої ситуації нейтральність своєї країни перед дальшими можливими інцидентами. Тому, що єдиний великий балтійський порт для вивозу північно-шведської руди, Люлеа, від місяців цілковито замерзлий, йде заладовування руди на кораблі для всіх воюючих країн тепер через Нарвік, де, до речі, німецькі й англійські транспорт. кораблі мирно лежать побіч себе а їхні залоги сидять разом в тих самих харчівнях при одних столах".

"Гельсінки. Як подало фінське радіо, прибули до Фінляндії перші канадійські добровольці".

"Брюсєль. Третий контингент бельгійських добровольців до Фінляндії покинув Брюсєль".

Базлер Нахріхтен з 5 березня.

"Штокгольм. Згідно наспілих сюди вісток, виступили послы Швеції й Норвегії в Гельсінках з демаршами в тім напрямі, щоб Фінляндія відвернулася від за-

хідних потуг й заключила компромісовий мир з Москвою. В Штокгольмі й Осльо вірять, здається, що Москва була б готова викинути на смітник народньо-фрон-тівський "уряд" Кузінена й вдоволитися переданням їй стратегічних пунктів Фін-ляндії на суші й морю".

"Гельсінки. Студенти старого університетського міста Дорпату ^(Естонія) влаштували демон-страцію проти москалів й візвали уряд, скинути советське ярмо та помагати фін-нам".

Дойче Альгемайне Цайтунг з 29 лютого.

"Рим. Дуже обширно займається нині півурядовий "Джорнале д Італія" англійським лейбурівським органом "Дейли Гералд", який заповідає близьку моральну офензи-ву обох демократій проти Італії й запевняє при тому, що немає різниці ніякої між тотальними державами Німеччиною, Советами й Італією. Всі три нації пред-ставляють небезпеку для світового миру, і коли нині демократії хочуть повали-ти одну з них, то мусять підмінувати всі три в їхніх основах, щоб добитися своїх мирних цілей... Римська газета пише, що коли саджають, так мовити б, на спільну лавку обвинувачення Італію, Німеччину й Росію, та беруть на приціл усі три режими разом, то не треба буде дивуватися, коли оборона проти такої атаки полягатиме в солідарности нападених".

Базлер Нахріхтен з 6 березня.

"Париж. Пертінакс (в газеті "Епок") подає, що одинока "приблизно певна" відоміс-ть про балачки Мусоліні з Самнером Велесом була та, що американець був у най-вищій мірі здивований самопевністю, з якою дуче йому викладав, що війна не бу-де довго тривати й скінчиться компромісовим миром".

Базлер Нахріхтен з 29 лютого.

"Аграм. В понеділок переведено в Аграмі два сензаційні арешти після цілої низ-ки інших арештів в кругах хорватських сепаратистів в звязку з експлозією пе-кольних машин у двох прилюдних телефонних кабінах у суботу. Заарештували писк-Будака й адвоката Степу Буча, що кермують двома ультранационалістичними й сепаратистичними організаціями. Будака кермує рухом з фашистівською тенденцією і був заплутаний після вбивства короля Олександра в рух Усташи. Після амнесії він повернувся до Югославії. Адвокат Буч кермує рухом з націоналсоціалістич-ною тенденцією. Оба рухи відкидають переведене Мачеком порозуміння з сербами з повною рішучістю".

Ле Тан з 28 лютого.

"Сьогодні ведеться советська й нацистична пропаганда спільно через станцію "Ра-діо-Аманіте", яка надає на французькій мові криві проклямації й заінс-талювана в Німеччині на південь від Шварцвальду в кількох кілометрах від Ба-зель. Французькі емісії ведуться під назвою "Голоси миру" на трьох тих самих довжинах хвиль з Цесен, Науен і Ленінграду. Теми проклямацій, розкиданих ні-мецькими літаками над нашими оселями мають подібний характер як ті, що находя-ться перед дверима наших фабрик, розкидані советськими агентами". Далі газета нагадує на доказ устійювання німцями й большевиками однієї й тієї ж лінії про-тиаліантської пропаганди факт, що в берлінському "Ангріфі" кинув др Лей клич: Пролетарі всіх країн єднайтеся в боротьбі проти пљюкратії.

Реляціоні Інтернаціоналі з 2 березня.

"У Франції вдарила перецедена між весною й літом мобілізація міль-онів людей передусім по сільському господарстві. Здається, що засіви переведен-пересічно тільки в 30 %".

Іль Джорнале д Італія з 6 березня.

"Льондон. В кореспонденції з Анкари дає "Дейли Телеграф" до зрозуміння, що важ-кий поступ советської акції в Фінляндії скріпив у турків думку, що Росія не у-являє собою для них реальної загрози й що головно молода генерація переконана що тепер слухний мент для того, щоб заатакувати традиційного ворога, поки він ще зайнятий на півночі. Кореспондент вказує далі на страх Советів перед англсь-Франко-турецькою офензивою на Чорному морі й кінчить цитуючи одну, видавану на французькій мові, газету в Стамбулі, яка твердить, що Іран, Ірак й Афганістан, сингнатарі Саадабадського пакту, можуть числити на повну піддержку з боку Туреч-чини й аліантів на випадок, коли б Росія рушилася на Кавказі".

ЯК ЦЕ БУЛО ТОМУ РІК В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

/Для перекладу на чужі мови/.

В половині березня минає якраз рік від збройної окупації мадярськими військами т.зв. Карпатської України, що була від осені 1938 автономною частиною чехословацької конфедерації, а два дні перед мадярським виступом проголосила була себе самостійною державою. Мадярська окупація не відбулася гладко - карпатські українці ставили збройний опір, який тягнувся майже до кінця березня й коштував обі сторони багато вбитих і ранених. Здається, що мадярам було б ще важче вдалося перевести своє мілітарне підприємство, як би в останній хвилині не стали були їх союзниками... чехи в Карпатській Україні, що почали збройні виступи в українським заціллі. Коли б не те, війна була б затягнулася мабуть на довше й була б невключена інтервенція Румунії в користь Карпатської України, як теж вмешання Польщі в користь мадярів. Отак був би може в тій частині Європи спалахнув минулої весни збройний конфлікт, якого дальші наслідки могли бути дуже дале койдучі.

Карпатська Україна відіграла в час свого існування велику роль в політиці Німеччини. Цікаві подробиці на цю тему дає ширша українська публікація п.н. УКРАЇНА Й НІМЕЧЧИНА, видрукована в низці чисел нью-йоркського тижневика "Україна". В цій публікації, якої автор М. Ростовець розпоряджає, як видно, доволі безпосредніми інформаціями, читаємо м.ін.:

"При кінці 1938 року починається німецька акція проти Чехо-Словацьчини. Повстає Карпатська Україна, як складова частина нової федерації. В першому автономному уряді Карпатської України є на чільних постах т.зв. карпатороси, противники всеукраїнської ідеї. Одного із них, мін. Гачинського, запрошує в Берхтесгаден мін. Рібентроп й між ними відбувається така вступна розмова:

Рібентроп: Ви до якої нації зараховуєте себе?

Гачинський: Я русин.

Р.: Русин? Які ж це русини є в Карпатській Україні? Ви ж українець!

Г.: Хей тоді по Вашому українець...

Німеччина хоче, щоб Карп. Україна була яскраво українська. Помірковані, нерідко мадярофільські, круги карпаторосів їй не підходять. У Відні відбуваються 2 листопада 1938 року німецько-італійські арбітражні наради щодо кордонів Словацьчини й Карп. України з Мадярщиною. Карп. Україна дуже зле виходить на цьому арбітражі, але мін. Рібентроп бере за плече прем'єра Карп. України о. Волошина й засипує його заявами симпатій.

Чи загарантує бодай Німеччина недоторканість тієї решти Карп. України, що остала? - питає прем. Волошин.

Ви знаєте - відповідає мін. Рібентроп - що і гарантії нічого не допоможуть, коли нема за ними доброї волі. А в Німеччині є і без усяких гарантій якнайгарячіше бажання допомогти визволитися Україні.

Провід Карп. України здає собі справу з того, що доля його країни, що в неї починає бити барабанний вогонь ворожої пропаганди ССРСР, Польщі й Мадярщини, в руках Німеччини. Не тільки пропаганда проти Карп. України починається, але й терористичні наскоки поляків та мадярів. Та Німеччина хоче всеукраїнського курсу. Цього курсу хоче зрештою в духовім житті й нарід Карп. України, що є український і вірить, що скорше чи пізніше його місце в соборній українській державі. Вірити в можливість визволення Києва й Львова з...Хусту, видавалося трохи за багато - але не німецькій пресі й не німецьким політичним подорожникам в Карпатську Україну. І хоч ніякоїської помочі німці не дають і торговельні переговори в Берліні тягнуться безуспішно місяцями, німецька пропаганда справ Карпатської України, як українського Пімонту під німецьким покровом, і можливостей скорого повстання всеукраїнської держави чимраз галасливіша.

А потім приходять березень 1939. В ЧСР позакладані німецькі міни. Серед чехів, серед словаків і серед українців вела німецька політика за останні місяці акції в десяти сповидно різних напрямках, з мальованням десятків різних перспектив і з пущенням у рух цілої низки окремих тенденцій. В наслідку чехи рятують цілість ЧСР й гноблять відосередні прямування, бо мін. Хвальковському сказали в Берліні, що це ЧСР на дрібні частини буде загладою кожної частини зокрема. Словаки й українці борються проти чеських централізаційних потягень, бо словацьким й українським міністрам сказали в Берліні, що протиконституційна політика Праги злочинна. У витвореному отак хаосі вмашировує німецьке військо в Чехію Моравію та Словацьчину й повстає чеський 100 % протекторат і 90 % словацький.

А Карпатська Україна? У Москві, Варшаві, Будапешті й Букарешті орудувала німецька політика українською небезпекою, яка чигає, мовляв, з Карп. України на всіх противників української ідеї. В Москві не без успіху. На 18 зїзді компартії керкував Сталін про комаря-Карпатську Україну й слова-Советську Україну, але додав тут же, що це іменно українські націоналісти пускають цього комаря на слона, а крім того найбільше страшить Росію Карпатською Україною антанта, яка хотіла б, щоб большевики кинулися в вимріяну Англією й Францією війну з німцями. Ця заява, ясно, була наслідком тієї акції німецького наближення до Москви, що вже тоді почалася.

Подібно, як у Москві, оперували німці українською проблемою й у своїх пресіях на Польщу, Мадярщину й Румунію. Погодившись врешті на вмарш мадярів в Карп. Україну, німці запрезентували в Москві наявний доказ своєї "резигнації" з України й Сталін був ласкав прийняти з подякою цей великодушний жест. Варшава не пішла на німецькі пропозиції в справі Данцигу й коридору, в яких теж грало суттєву роль німецьке відсахнення від українського питання. Будапешт дістав в дарунку пів мільйона українців й занехав очкувати далі аліантів. В Румунії заявила німецька дипломатія, що Мадярщина залишить справу Семигороду, бо німці заспокоїли їх ревізіоністичний апетит Карпатською Україною.

Так виявлявся поволі глузд української гарячки в політиці гітлерівської Німеччини. Коли в день виступу мадярів проти Карп. України пішов представник "Карпатської Січі" /молода карпато-українська збройна сила/ Зенон Косак до німецького конзуля в Хусті п. Гофмана питати, як ставиться до цього Німеччина, цей радив здатися мадярам. Косак, розстріляний згодом мадярським наїзником, відповів: "Здатися? В нашій словнику немає такого слова!". Конзуль Гофман обіймав тоді його й поцілував. Коли зважити всю нечесну роль Німеччини в історії кількомісячного існування Карп. України й її кінця - то цей поцілунок німецького конзуля був наче поцілунок Юди. Карпатські українці поставили чоло мадярам, хочє знали згоди вислід цієї нерівної боротьби. Згинули сотні найкращих людей на полі бою, другі ж сотні помордовані мадярами в полоні й у перші тижні жахливого терору над населенням.

Політика "визволення України" ще не була тоді в Берліні скінчена, бо Польща була далі неуступчива... В час тривання Карп. України намагалися українці шукати для неї попертя в західній Європі, але німецько-большевицька пропаганда про Хуст як кузню далекоїдучих німецько-українських плянів, унеможливила того рода акцію.

Після упадку Карп. України стає очевидним, що українській визвольній політиці від Німеччини немає чого надіятися й серед українства вже зовсім загально й голосно повторювана ворожість до німецької політики. Німці свідомі, що український атут висовується їм з рук - а польська проблема ще не розв'язана! - то ж Берлін поспішається з кількома новими актами українофільського блахману. З мадярських тюрем і концентраційних таборів за німецькою інтервенцією випускають сотні ув'язнених і їх приймає до себе Німеччина... З деякої частини цих людей творять німці "український легіон" в дві-три сотні люда...

Та всі ці надто дешеві блефи вже не зворушують українців. Ніяка політична група не пішла на пропонуване Берліном візвання Західньої України до повстання проти Польщі й т.п. Німецький конзуль у Львові хоче тоді творити нелегальну "українську націонал-соціалістичну партію", але й з цього нічого не виходить. Москва й Німеччина так і не діждалися того, щоб на повстанні в Західній Україні, створенні західньо-українського уряду чи чомусь под. - збудувати своє "право" zagrożених хаосом у Польщі, завести там порядок..."

Стільки згадана публікація. В річницю збройного спротиву Карп. України, що був спротивом не тільки Мадярщині, але по суті й Німеччині - варто нагадати, що це вже рік тому полцалася вперше кров задля тієї причини, що лягла в основу теперішнього европ. конфлікту. Варта теж нагадати, що мала пів-мільйонова вітка українців у Карпатах дала тоді доказ, що Україна має свої незалежні від чужих сил ідеали, за які готова гинути. Французьке радіо, звітуючи перебіг боїв у Карпатській Україні в березні 1939 року, додало було тоді такий коментар від себе /шtrasбургська радіовисильня 17 березня/: "Європа досі не доцінювала карпатських українців. Вони, хоч ганебно зражені Гітлером і чехами, хоч не мають належної кількості зброї й муніції, по геройськи боронять у Карпатах своєї державности перед подавляючою мадярською перевагою. Цим вони дали доказ своєї державно-творчої здібности й пламенної любови своєї батьківщини та очайдушного завзяття. Тому вони заслуговують на те, щоб їм у цій боротьбі допомогти".